

ליקוטי

מזהר"ן

מבואר

חברותא

ללימוד בעיון

תדעו כשיבא משיח צדקינו יווספו עוד ישיבות שילמדו בהם ספרי רבינו ז"ל
דברי מוהרנ"ת זצ"ל (שישיק היא תש"ז)

ליקוטי מוהר"ן

מבואר

חזרותא

ללימוד בעיון

מבוא לביאור

הביאור מורכב מג' חלקים:

הראשון – ביאור הפשוט, ששולב בגרסת התורה והוא מסקנת העיון שבהערות החלק השני – ההערות, בנוי על פי רוב בדרך של קושיא ותירוץ^א.
ופתיחת כל המראה מקומות עם מפרשיהם כדי שהלומד יוכל בעצמו לדון בדיוק הדברים ולא יוכרח לסמוך עלי. שעל כן נקרא חיבור זה חברותא, כי הכוונה להיות עזר ללומד ולא ספר חידושי תורה אע"פ שמובלעים בו גם הרבה חדושים. והשלישי – היא הקדמה לתורה שהיא מבט כללי על התורה, שאמור לקשור את כל חלקי התורה בקשר אחד.
ועוד גם לבאר נושאים שבמיוחד קשים להבנה בתורה.
ההקדמה – בנויה על מסקנת העיון שבהערות לכן אין בה כמעט ראיות למבואר בה

דרך הלימוד נ"ל לדמות למחרוזת כי כל תיבה ומשפט בתורה הן חרוז נפלא שצריך לעיין בו תחילה בפני עצמו ללמוד אותו היטב ולכן בזה גלשתי גם מעבר לקשר העניין לתורה, ואח"כ לעיין בו כיצד נקשר לתורה, וכן לעבור מחרוזת לחרוז אע"פ שעדיין לא נקשרו היטב החרוזים כולם זה לזה. וכך נהגתי בכל מקום שכתבתי הערה ולפי מסקנת ההערה ביארתי את הפשט המשולב בגרסא.

וכל זה עדיין בחי' "הזורעין בדמעה", כי עיקר ה"ברינה יקצורו" זה למצא את החוט החזק שיחרו את כל החרוזים היטב דהיינו לתפוס את מהלך התורה באופן שכולל את כל הפרטים בלא שישאר פרט מיותר שכביכול אין בו צורך למהלך התורה. וזה השתדלתי לעשות אחרי לימוד כל התורה בעיון כתבתי הקדמה לתורה שהכוונה בה לבד מביאורי מושגים קשים להבנה, העיקר לעשות סיכום קצר שכולל את כל החרוזים ופושט את כל הספיקות כפי שנתבררו בעיונים שבהערות. (אמנם כיון שאין ביהמ"ד בלא חידוש גם בהקדמה נתחדשו דברים שלא תמיד העתקתי אותם להערות) (זו היתה כוונתי ועדיין אני מצפה להצליח יותר)

דפי הליקוטי מוהר"ן בצורת הדף נלקחו מליקוטי מוהר"ן מהדורת תקפא שהיא גרסת מוהרנ"ת שהדפיס בביתו, מוגה בהשוואה לשאר מהדורות. ובתוספת מ"מ, השייך למכון אבן שתייה ועדיין לא נדפס.

הערות אפשר להפנות למייל lezavotlaze@gmail.com

^א היכן שנזכר הריצ"ח הכוונה להרה"ג רבי יוסף צבי חשין שליט"א. (הריצ"ח כה 23) פירוש שהוא ביאור שאמר בתורה כה בדקה ה23. (הריצ"ח במדבר תשנ"ד) הפירוש שהוא ביאור שאמר בשיעור על הזוהר פיקודי שנאמר בשנת תשנ"ד פ' במדבר. הרבה יסודות וביאורים ששמעתי ממנו הבאתי ולא כולם ציינתי מחשש שלא לזה היתה כוונתו ובחלקם ציינתי שדברי הם ע"פ" מה ששמעתי ממנו דאוי לי אם אומר ואוי לי אם לא אומר, והוא רחום יכפר עוון.

הודעה

כל הביאורים הם בדרך אפשר והצעה בלבד, כי מי יודע עומק כוונתו ובפרט אנו והלוואי שגם כמה שכיוון למדרגתי לא שבשתי, ורק כיון שצויה לעיין ולחדש בתורתו אנו מקיימין דבריו על פי שכל הפשוט שלנו וכדברי מוהרנ"ת הנוקבים שכל מה שמקבל מרבו צריך לידע שיעדין אינו יודע כלל, כי כפלים לתושיה; כי מאד עמקו מחשבותיו, פי דבריו הם כמעין הנובע והם בחינת מים עמקים עצה בלב איש. וצריכין בכל פעם לעיין היטב בדבריו הקדושים ולחזור ולשאב מהם עצות נפלאות באופן שיוכל להציל את עצמו משטף מים רבים של זה העולם. וכל מה שיעדע ויוציא מדבריו צריך לידע ולהבין ולהאמין שיעדין אינו יודע כלל עד היכן מגיעים עמקות דבריו העמקים מני יום וכו'. רק במה שהרשה יכול להתבונן מהם עצות לעבודתו יתברך כפי מדרגתו, אבל עצם תורתו ואפלו שיהותיו הקדושות אי אפשר להשיג בשום אופן וכמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה, הרבה למדתי מרבותי ולא חסרתי מהם אלא וכו'. ע"ל

ועיקר כוונת החיבור הזה הוא לבאר הפשט באופן שכל אחד יוכל ללמוד ולעורר קושיות ללימוד בעיון ולפתוח את המראה מקומות להקל על הלימוד בעיון. ולרגע לא שכחתי את אנ"ש החריפים שאם יעינינו בזה מסתמא יהיו להם הרבה הערות, והרבה חרושים עמלתי שעות רבות להבין ולחדש מסתמא אצלם הוא דבר פשוט שמיד עלו עליו. כל מעלתי עליהם היא רק הסבלנות לעמול ולטרוח הרבה שעות עמ"נ להגיש כשלהן ערוך את הדברים להקל על הרוצה ללמוד בעיון, כיון שלא מצאתי אחר שעשה זאת.

התנצלות

אמנם מעט בברסלב העיון לפרסם חידושיהם חלקם כדי לא להיקרא בעל המחבר וכיו"ב תארי כבוד

וחלקם כנראה מחשש שלא יצאו חובת הזהרת רבינו בתורה כא אות ח' שאין לדרוש לרבים אלא דברים המבוררים לו כאחותו שאסורה לו כמבואר בשבת קמה; ואע"פ שהזהיר בתורה סא' (סוף אות ה') שכ"א חייב להאמין בחשיבות חרושיו, מסתמא כוונתו להאמין אבל לא לדרוש ולפרסם. אבל כיון שאמר אני חדש מלא ישן ולא ידוע שבזה דווקא יצא לחדש ולחלוק על מפרשים רבים שהאריכו בחיוב כתיבת חידושים עיין מהרש"א ב"ב י: שעל זה אחז"ל פסחים נ. אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ובספר חסידים אות תקל מי שגילה לו הקב"ה דבר, ואינו כותבה ויכול לכתוב, הרי גזול מי שגילה לו, כי לא גלה לו אלא לכתוב, דכתיב (תהלים כה יד) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, וכתיב (משלי ה טז) יפוצו מעינותיך חוצה, וזה שכתוב (קהלת יב יד) יביא במשפט על כל נעלם, שגורם שנעלם, אם טוב שגילה לו אם רע, שאינה כותבה; ובביאור ברית עולם להחיד"א שם. הוסיף בשם ספר לב אריה שכתב בהקדמתו משם רז"ל שבזמן שבית המקדש קיים כשאדם מקריב קרבן מתכפר לו וכשאדם כותב בספר מה שלומד איזה חידוש הכתיבה זו עולה לו במקום קרבן. ובה פ"י הרב הנ"ל את הכתוב זבח ומנחה לא חפצת וכו' עולה וחטאה לא שאלת או אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי שיעלה במקום קרבן. עוד עי"ש בשם ספר רבינו אפרים על התורה כתב יד פרשת כי תשא שכתב משם רבי אליעזר מגרמיזא ז"ל שכל מי שמגלין לו רזי תורה מן השמים ואינו כותבו עתיד ליתן את הדין עכ"ל. ועיין שפתי כהן למוה"ר מרדכי הכהן מגורי הארז"ל בהקדמת ספרו בזה"ל "ניתנה רשות למי שחננו ה' קצת דעה וחכמה ובינה לבאר ולפרש מה שקבלה נשמתו בסניי ואם לא יכתבם נראה לי שהוא נענש כמו הנביא שהוא כובש נבואתו שחייב מיתה. ועיין בספר מחשבות חרוץ לר' צדוק כהן אות טו שכתב שיש גם חיוב לפרסם כי שמא יש בדבריו איזה חידוש השייך לחלקו ולא נגלה לשום אדם והוא לכך נוצר גלותו בעולם, ואם לא, ח"ו יצטרך להתגלגל.

עוד עיין בספר קהילות יעקב זי"ע שכתב בהקדמת ספרו בשם ספר תורת גיטין מאמר הקדמון שדבר טוב אחד בספר מציל על הספר כולו. עכ"ל. לכן אולי ע"י הודעה והתנצלות הנ"ל אפשר כן לפרסם איזה חרושים גם לפחותים כמונו, ואנו תקווה שעכ"פ דבר טוב אחד יש גם בחיבור זה ויציל על הספר כולו.

ואע"פ שהרמב"ם מזהיר באגרות קדש מאמר קדוש ה' שלפני שדורש לרבים יחזור ד"פ אבל מה שכותב צריך לחזור אלף פעמים, מסתמא הכוונה להוראה למעשה ואע"פ שבודאי בדברי רבינו יש הוראה בקיום עצותיו ועניני השקפה למעשה, מסתמא בדרך לימוד מותר דאל"כ לא שבקת חי. ומסתמא גם הזהרת רבינו הנ"ל אפשר לפרש כך.

עכ"פ אם טעינו והזהרתם היא בכל עניין, אולי ראוי לכנות את הביאור חברותא, כי חברותא דרכו לומר גם את ספקותיו ולא רק דברים המבוררים כאחותו שאסורה.

עוד עניין חתימת שם המחבר היא סוגיא בפ"ע עיין ספר חסידים שסו שחכמים ראשונים נמנעו כדי שלא להנות מהתורה ועיין שם סימן ח' שרשב"ג מ"י הורגי מלכות תלה בזה סיבת הריגתו עוד עי"ש סימן פד שמנכין לו מזכויותיו, אמנם יש מקשים א"כ מאי משמאלא עושר וכבוד. מאידך רובא דעלמא נהגו כן לציין שמם ונ"ל הטעם או שצויין ע"י תלמידיהם או שכל היחס לפירוש הוא כפי גדולת המחבר בחכמה ויר"ש לכן חששו שאם לא יצינו שמם לא ינהגו כבוד ראש בדבריהם.

לעורר על חשיבות העיון בתורה של רבינו

עיין חיי מוהר"ן סימן שמו שאמר שטוב לקבץ לעצמו שני שעורים ללמוד ספריי הקדושים, שעור אָחד פשוט ללמוד במהירות הרבה מאד כדי שיהיה שגור בעל-פה; ושעור אָחד ללמוד בעיון גדול. פי יש עמקות גדול ונפלא בספריי. ועיין במקום אחר מה מענין עצם העמקות הגדול שיש בתורתו הקדושה והנוראה מאד עד אין סוף ואין תכלית:

ועיין תורה קה תנינא שהעיון בתורתו מסוגל לבטל הרהורים רעים כי הם באים מהמדמה ועיין ככבי אור חכמה ובינה אות לו לבאר דברי רבינו בסוף תורה כה שצריך לקרא שם חדש ליהצ"ר דהיינו מדמה. הטעם כי המדמה הוא מדרגה שמינית ביצה"ר שנתחדשה כנגד התורה של רבינו ולפ"ז דווקא תורת רבינו מסוגל ביותר להכניע ולתקן את המדמה.

ועיין חיי"מ סימן תיקא – שרבינו אמר כבר נתתי לכם כח המדמה כשר וטוב וכו'.

ועיין באה"ל נד אות ד' – שהכוונה בעיקר לתורה נד שבה המשך לאנשיו ובעיקר למוהרנ"ת מדמה זך וברור. ועי"ש אות ו' שכל אחד כפי התכללותו בו ובתורתו כן יזכה. (וכיצי ההתכללות בתורתו עיין בסוף תורה פו תנינא מש"כ רבינו דהיינו לעיין באתו מאמר ולזכות להבין בו ולעשות עמו איזה עבודה בעבוה"ש)

ועיין תורה ח' תנינא אות ז' שעיקר האמונה תלויה בברור המדמה ועי"ש אות ח' שעי"כ צריך מאד לחפש ולבקש מאד צדיק כזה שיכול להמשיך מדמה מבורר לאנשיו.

עוד עיין תורה עב תנינא שע"י הסתכלות בצדיק והצדיק בו זוכין להתנוצצות המחזין ולשפלות (שרק היא תקום בתחית המתים) ולגדולה כפי מדרגת מוחו. ועיין בפל"ח שם אות ב' וד' עפ"י לק"ה תפלין ו' בו שגם ע"י לימוד ספרו מתקיים כל זה עפ"י המבואר בתורה קצב שפניו ושכלו של הצדיק נמצא בספרו.

ועיין ככבי אור שיחות וספורים אות מג הובא בחכמה ותבונה סימן ב' אות טז – שרבינו שאל את רבי אהרן תלמידו שהיה הרב של ברסלב למה לא תקח את ספרי ותעיין בו היטב עד שיעלה על דעתך איזה קשיא ואח"כ תוסיף ותעיין בו עד שתבין ותדע את התירוץ שע"ז.

ידועים דברי רבינו שכינה בשם אפיקורס את אותם שאמרו שתורתו גבוהה מדאי. ונראה פשוט כוונתו בזה שאין אחד שלא יכול למצא תועלת בספרו.

וא"א לומר שהכוונה שכל אחד יש כמה תורות שמתאימות לו שהרי לא אמר זאת על ספרו אלא על תורתו קודם שנעשו לספר א"כ בכל תורה בלקוטי מוהר"ן יכול כל אחד בכל מדרגת הבנה למצא איזה תועלת נצחית ואמנם לכאורה צריך לומר זאת גם על כל חלק מתורה אבל בזה צ"ע. עכ"פ לפ"ז צריך זהירות גדולה וכל אחד לבחון עצמו אולי ח"ו הוא מאותם אלה שמכונים בפי רבינו אפיקורס.

ואם תקשה שרבי אברהם בן נחמן אמר בככבי אור שרק עשרת אלפים שנה אחרי התחיה אולי יבין קצת בספר, פשוט שכל כוונתו להבין כפי שהבין זאת רבינו דהיינו את כל עומק דברי רבינו וזה ודאי לא שייך לנו.

מי שיש לו קצת הרגשה בלקוטי מוהר"ן רואה בחוש שהספר לא נכתב לגאונים, ולא לירודעי קבלה, ולא לירודעי כל התורה כולה, אלא לכל אדם כפשוטו ממש ורואים בחוש שאדם פשוט יכול להתעורר מהספר של רבינו יותר מגאונים גדולים. ויש גאונים גדולים ואפילו כאלה שכותבים פירושים על הספר אעפ"כ רואים בחוש שאין להם את ההרגשה והמסר של רבינו שמקבל חסיד פשוט של רבינו, כי הספר הזה צריך רק ביטול לרבינו זה הכל, וכמוכן כשיש ביטול אזי ככל שהוא בעל כשרון ויותר בקי בספרים גם מוצא בו יותר טעם ועומק.

חברותא
ללימוד עיון
בספה"ק
ליקוטי מוהר"ן

דף ע.:

תורה נט

ליקוטי

משפיעים את השבת, את התשובה הנ"ל, נתקלקל אצלם הארת התשובה. ואז נתקלקל ההוד והדר והגדולה הבאה לכשירי הדור ונתגאים. וזהו בחי' (תהלים נט) **הטאת פימו דבר שפתימו וילכדו בגאונם**. ע"י הטא הדיבור, נלכדים בעון גאווה [ג]. וזהו גלות השכינה, היינו הגדולה, שהוא בחי' מלכות, בחי' שכינה, נפגם ונעשה גאווה: **וזהו פי' (שבת לא) מפני מה ראשיהם של כבליים סגלגלות מפני שאין להם היות פקדות**. כבליים, היינו הדור הפוגמים בהדיבור בחי' (בראשית יא) **כי שם בלל ה' שפת כל הארץ**. וראשיהם הן כשירי הדור. **סגלגלות**, היינו **סגל גלות**. סגל, זה בחי' ההוד והמלכות, בחי' **סגולת מלכים** (קהלת ב), גלות השכינה כנ"ל, שנפגם אצלם ההוד ונלכדים בגאווה; וזה והשיב להם, מפני שאין להם היות פקדות. היות, זה בחי' שבת הנ"ל, בחי' **טועמיה חיים זכו** [ג], בחי' תשובה הנ"ל, בחי' (יהווקאל יח) [ג] **שובו וחינו** בחי' רפואה [ג], כמ"ש (ישעיה לח) **ותחלימוני ותחיניני** [ג]. שאין מקבלים היות, בחי' שבת הנ"ל, מפקחי הדור, מחכמי הדור הנ"ל, מבחי' משה הנ"ל, כי א"א להם לקבל שבת, בחי' תשובה, מחכם הנ"ל, אלא ע"י שמירת הדיבור כנ"ל. אבל הדור שהם בחי' כבליים כנ"ל, שאין מקבלין היות שבת כנ"ל, ע"י ראשיהם, שהם כשירי הדור, סגל"ג גלות. ההוד והגדולה אצלם בגלות, היינו שנפגם בחי' מלכות. וזהו גלות השכינה, שנפלים בגדלות ח"י :

נט [ג] א מי שמשתדל תמיד לקרב בני אדם לעבודת הש"י, צריך לשמור את עצמו שלא יתאחזו בו הקליפות והרע של אלו בני אדם. כי זה האיש המשתדל לקרב ולעשות נפשות, בבחי' (בראשית יב) **ואת הנפש אשר עשו בחרן**, הוא בונה בחי' היכל הקודש. קודש, זה בחי' (ישעיה ד) **והנותר בירושלים קדוש יאמר לו**, היינו זה שבני אדם נשארים דבוקים ביראה שלימה [ג] על ידו. אע"פ שיש כמה"ל וכמה שנפלו מקדושתם, אעפ"כ מאלו שנשארו ביראה שלם, ע"י קדוש יאמר לו, וזה בחי' קדש. והיכל זה בחי' הכבוד שנתכבד הש"י. כמוכא בזהר (יתרו דף סט ע"א) כד אתי יתרו כדין אתיירק שמוא דקב"ה. וזה בחי' (תהלים צו) [ג] **ספרו בגוים את כבודו**, שע"י שמקרבים את עצמן לעבודת הש"י אלו הרחוקים, זהו כבודו ית"ש. והכבוד זהו בחי' היכל, בבחי' (שם כט) **ובחיכלו כלו אומר כבוד**. והיכל הקודש הזה מושך את עצמו תמיד לשרשו, היינו ללבו של עושיהו, כי שם שרשו. כי מחמת הדברים שיצאו מעומק לבו של האיש הכשר, נכנסו בלכ"ם [ג], וחזרו להש"י. והיכל הקודש הזה, שורה ומלביש את הרוח החיוני שבלב האיש הכשר. כי הרוח הוא בלב, בבחי' (יהווקאל לו) [ג] **ונתתי לכם לב חדש ורוח חדש**. והיכל הקודש יונק חיותו מהרוח הזה, בבחי' (משלי כט) **ושפל רוח יתמוך כבוד**. ועיקר הלבשתו לרגלי הרוח, בבחי' (ישעיה מב) **ורוח להולכים בה**. כי ברוח

תלת נפקין מחד נח היכל הקודש נט

מוהר"ן ע.

הזה יש קומה שלימה, כי מבחי' רגלין נתעורר להיישיר את בני אדם לעבודת הש"י [ג], בבחי' (שם מ) **ישרו בערבה מסילה לאלקינו**. מסילה דייקא, שהוא מקום [ג]. וזהו בחי' (תהלים פד) **מסילות בלבבם**, שע"י מסילות שבלבבם, נתעורר להיישיר את בני אדם השוכנים בערבה ובהושך, להיישיר להם דרך לעבודת הש"י. ומחמת שהיכל הנ"ל נעשה מהנפשות אשר היו רחוקים עד הנה, ויש קליפות רבות השוכנים סביבם, בבחי' (יהווקאל ה) **זאת ירושלים שמתיה בתוך הגוים**. ואפשר עכשיו כשמלביש ההיכל את הלב כנ"ל, אפשר שיתאחזו ח"ו החיצונים, **ביצר מחשבות לבו** [ג] של הכשר הזה [כ"א]: **עצה** על זה שיומין מלאכי לבו, שהוא בחי' התלהבות הלב. שהתלהבות היא [כ"ב] בחי' מלאכים, בבחי' (שמות ג) [כ"ב] **וירא אליו מלאך ה' בלבת אש**, ואש הזה הוא שורף אותם. ואז גם היכל הקודש מקבל כח האש, ושורף את הקליפות גם מלהתאחו בו בבחי' (שם כד) **וכבוד ה' כאש אובלת**: **ב ואש המלאך** הזה נעשה מבחי' משפט. שמכלכל **דבריו במשפט** [כ"ג], שאדם שופט את עצמו [כ"ג]. וזהו בחי' (ישעיה סו) **כי כאש ה' נשפט**. והמשפט הוא בלב, בבחי' (שמות כח) **ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו תמיד**. ואז יוצא לאור משפט [כ"ג], היינו שנתלהב הלב ויושב על כסא. בבחי' (תהלים ט) **כונן למשפט כסא**, שהוא בחי' כבוד הנ"ל, בבחי' (ירמיה יז) **כסא כבוד**. וזהו בחי' (תהלים יז) **תמוך אשורי במעגלות**. אשורי, זה בחי' רגלין [כ"א] הנ"ל. במעגלותיך, זה בחי' כסא כבוד, בחי' (מלכים א יוד) **וראש עגול לכסא מאחרי**, היינו שהכבוד מלביש את הלב כנ"ל. וזהו בחי' (ישעיה א) **קרי נאמנה מלאתי משפט**. קריה, זה בחי' ירושלים [כ"ג] עיר הקודש הנ"ל, מלביש את משפט הנ"ל: וזהו בחי' (ירמיה ג) **בעת היא יקראו לירושלים כסא ה' ונקוו אליה כל הגוים לשם ה' ולא ילכו עוד אחרי שרירות לבם הרע**. כי אש המלאכים שבלב הנ"ל יכנע [כ"ג] את לבם הרע: **ג וזהו בחי' שמירת שבת**, כמוכא בזהר (בהקדמה דף ה ע"ב) **את שבתותי תשמורו** [ג] שבתותי דא עגולא להורבוע דלגו. עגולא, בחי' כסא כבוד הנ"ל, בחי' **וראש עגול לכסא** [כ"ג]. ורובע [כ"ג] דא משפט, בבחי' (שמות כח) **רובע יהיה כפול הנאמר בחשן המשפט**. כי בחול, השכינה מבררת כירורים, ובשבת היא שובתת [כ"ג]. ולעתיד שיתבטל כל הרע, בבחי' [כ"ג] **ולא ילכו עוד בשרירות לבם הרע** אז יהיה יום שכולו שבת [כ"א]. כן ע"י עיגולא ורובע הנ"ל, שעל ידם נתבטל הרע כנ"ל, על ידי זה נתהווה בחי' **שבתותי**, בחי' עיגולא ורובע [כ"ג]: **ד וזהו בחי' כיטול האיסור בששים**. ששים, זה בחי' עיגולא, בחי' סמך, שהיא עיגולא. בחי' **כסא כבוד**, בחי' (איוב לו) **ואת מלכים לכסא**, בחי' (ש"ה ו) **ששים המה מלכות**. והאיסור שהיא הקליפה, נתבטל ע"י **כסאות למשפט** [כ"ג], ואין זוכר אלא עיגולא, כי זה באתגליא, ורובע [כ"ג]

תורה אור 29 פסוקים תהילים נט (יג) הטאת פימו דבר שפתימו וילכדו בגאונם ונאקלה ומנחש יספרו: בראשית יא (ט) על פן קרא שיקב נבל י שם קלל ידוד שפת כל הארץ ומשם הפירוש ידוד על פני קל הארץ: קהלת ב (ח) נכסתי לי גם כסף ונקב וסגלת מלכים ומפרינות עשיתי לי שרים ושרות ומצננות בני האדם שדה ושותי: יהווקאל יח (ט) כי לא אפחץ במות גמתי נאם אדוני ידוד והשיבו וחי: ישעיה לח (טו) אדוני עליכם יהיו ולכל בנות בני רוחי ותחליני ותחניני: תורה נט בראשית לך לך יב (ה) ויפק אברהם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בתוך יוצאו לקצת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען: ישעיה ד (ג) ויהי הנשאר בציון ותגות בירושלם קדוש יאמר לו קל התגוב להיום בירושלם: דברי הימים א טו (כד) ספרו בגוים את כבודו בכל העמים נפלאותיו: תהילים צו (ג) ספרו בגוים כבודו בכל העמים נפלאותיו: תהילים כט (ט) קול ידוד ותולל אילות ותחשף יצרות ובהיכלו פלו אמר קבוד: יהווקאל לו (כ) ונתתי לכם לב תרש ורות תרש אתן בקרבכם והסרתיו את לב האהב מן שוכם ונתתי לכם לב קשר: יהווקאל יח (לא) השליכו מעליכם את כל פשעיכם אשר פשעתם גם וישעו לכם לב תרש ורות תרש ונתתי לכם תמונת בית ישראל: משלי כט (כג) גאות אדם תשפילנו וישפל רוח יתמך קבוד: ישעיה מב (ה) פה אמר האל ידוד בורא השמים וגוסייהם רקע הארץ וצאצאיה נתן ונתקם לעם עמיתיהם ונתן להלכים פה: ישעיה מ (ג) קול קורא בפדרי פני דרך ידוד ישרי בערבה מסלה לאחיה: תהילים פד (ו) אשרי אדם עז לו כך מסלות בלבבם: יהווקאל יח (ה) פה אמר אדוני ידוד זאת ירושלים בתוך הגוים שמתיה וסביבותיה ארצות: בראשית ו (ח) וירא ידוד כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום: שמות ג (ב) ויבא מלאך ידוד אליו בלבת אש מתוך הסנה ויבא ונתה הסנה בער קאש והסנה איננו אכל: שמות משפטים כד (יז) ויבאה כבוד ידוד כאש אכלת בראש הקר לעיני בני ישראל: תהילים קיב (ה) טוב איש חונן ונקמה יכלכל דבריו במשפט: ישעיה טו (טו) כי באש ידוד נקשט ובתרו בו כל קשר ורבו חילי ידוד: שמות כה (ו) ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת המשפט והיו על לב אהרן כבאו לפני ידוד ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ידוד תמיד: תהילים ט (ח) וידוד לעולם ישב כונן למשפט כסא: ירמיה יז (יב) מלך כבוד קדום מראשון מקום מקדשנו: תהילים יז (ה) ומלך אשרי כנענותיך על נמוטו פשעתי: מלכים א י (יט) שש מעלות לכסא – וראש צגל לכסא מאחרי וידת מנה ומנה אל מקום השבת ושנים אריות עמידים אצל הידות:

א בחי' כח מצינו לקטן בתורה קצו
ב גם בדפודי תולדו – והשיבו, ומתולדו –
שחשיב
ג מוסף של שבת, "הכנת שבת"
ד עיין ירושלמי פ"ב סה"ב ג' על רישא דקרא לא אפוחין במות המת רשעים בחיים קראין מתים
ה עיין שער הפסוקים תהלים טא חולי
ו מהתלקות אור תוכחה התקרא חיים
ז שחוקיהו המלך הלה ושב ונתרפא ונספס לו חיים וע"ש פרש"י פ"א פסוק י' הוא ראשון שנתרפא. ועיין ברכות י'
ח מתרצו – מבקין
ט גם בדפודי תולדו – סגל, ומתולדו – סגול
י תורה זו לשון רבינו ו"ל ככתב ידו נאמרה יחד עם תורה נח בראש השנה שנת תקפו (ח"מ) שהל בישים ג' ד' (פלי"ח) ובתיבתן חילקו רבינו לשתיים
יא עיין בראשית רבה פרשה נח ובמדבר רבה פרשה ב' ע"פ גאון כירושלמי
א" בתקפא יש כאן נקודותים שיצאות מתשורה כמה וכמה
ב נראה שפ"ל דברי הימים א טו כד כי בתהלים ספרו כבודו בלי את
ג עיין ספר הירושלמי (מוסר) ל"ח ע"י שגור את קול כל דבר שיצא מן הלב יכנס לב
ד ועיין גם בפריק יח
ה בתקפא (יהווקאל יח) מתולד ותולד בתהלים לו) מתרצו – (יהווקאל יח) לו) כי באמת בשניהם נזכר לב חדש אבל בפרק לו יתרו מכון לראשון רבינו) מתרצו – הש"י
ז בדפודי תולדו – תוקם, בתקפא לא ברור ונראה מקום,
ח כחי' ליטטיס מתוק ככסאו מעובין נגן: לאספיקי מדק עמלקת לך קום שאליכס נה צניכסי עי.
ט מתולד – בתוך הגוים שמתיה (לכשון חפסוק)
ז' לשה"כ בראשית ו' ה'

י ויקרא יט ל' כו ב'. שמות לא יג.
יא ויקרא לא יג
יב גם בדפודי תולדו – רובע, בתולדו – רובעו
יג ורובעו – בתרצו – רובעו, בתחשט – רובעו
יד מלכים – א י כנ"ל
טו גם בדפודי תולדו – רובע, בתולדו – רובעו,
טז בתרצו – רובעו, בתחשט – רובעו
יז עיין לק"ה תעבות ה' ה'
יח ירמיהו ג' ז' כנ"ל
יט מתרצו – ז'
כ ראש השנה או א סנהדרין צו. סוף מסכת תמיד, אבות דרבי נתן פ"א ד"ה כיצד נבאר. מסכת סופרים יח ב. ועוד... ולעיל תורה נט ו' ולקטן תורה לט תנינא.
כא עיין לק"ה פ"ד וראשית ג' את ל' ב' הוא סוף כל הברורים
כב גם דפודי תולדו – רובע, בתולדו – רובעו,
כג בתרצו – רובעו, בתחשט – רובעו
כד תהלים כב ה'
כה גם דפודי תולדו – רובע, בתולדו – רובעו,
כז בתרצו – רובעו, בתחשט – רובעו
כח גם דפודי תולדו – יכנע, ומתולדו – יכניע
כט לשה"כ בראשית ו' ה'

מאמר היכל הקודש

מספח"ק לקוטי מוהר"ן

טו אב עד טו אלול תשעא

לשון רבנו ז"ל מכתב ידו
(כמבואר בסוף התורה)

זמן אמירת התורה

תורה זו נאמרה בראש השנה שנת
תקס"ו (חי"מ נט) ונאמרה יחד עם
תורה נח כתורה אחת, וכשכתב
אותן רבינו בכתב ידו חלק אותן
לשתיים וכך מסרן למוהרנ"ת.
(כמבואר בסוף התורה)

פתיחה

תורה זו המשך של תורה נח שבה נתבאר כיצד האדוק ע"י שכלל באבות מכניע את עמלק ומוציא מידו את הנחשלים
בישראל שנפלו בידו וע"י זכה לתיקון הברית דהיינו תיקון הדעת וע"י לפי שנים, ומשפיע לשבת לחם משנה, בחי'
שפע כפול, וע"י השבת מחלקת לכל העולמות התעוררות לתשובה מאהבה וחיים ורפואה. ומה שכלל באבות מבואר
שם באות ה' כי כח האבות היה קרוב רחוקים וכאן בתורה זו מאריך ומבאר העניין^א, וכן הקשר שלו לשבת, עד שעל
כן שכר שמיירת שבת הוא קרוב רחוקים, לכן הוא תיקון אפילו למי שאין לו בנים, כי תלמידים רבים טוב יותר מבנים
ובנות. עוד כשם ששם יש שתי מדרגות דהיינו כשירי הדור והאדוק שעולה עליהם כאן יש קרוב רחוקים ע"י מי שאריך
משפט אש כדי לשמור עצמו מהרע של המקורב ויש קרוב רחוקים ע"י האדוק או בהתקשרות אליו שא"ל לזה וכפי
שיתבאר.

ליקוטי הלכות השייכים לתורה זו

א"ח מ"מ א'
א"ח פורים ו' (כ' אותיות) (א) קשה כיצד יש עשירים כעסנים ובפרט עכ"ם שכל העשירות אצלם, התירוץ כי זה ע"י שמפילים
את ישראל ששרש נשמתם בעשירות לכעס. והמן סבר שכיון שכיון שהעשירות אצלו יוכל להתגבר על ישראל (ב) וזהו
ויספר להם את כבוד עשרו ורוב בניו. הקב"ה שומר על ישראל ע"י בחי' סכסכתי מצרים במצרים דהיינו שמקים עליהם
אחד כמוהם (ו) עיקר הרע שצריך לשרוף הוא מדת הכעס. המשפט בחי' בהגיגי תבער אש דהיינו להפוך את החימה וכעס
לחום התפילה. (ט) כיון ששרש נשמות ישראל בעשירות לכן ירדו למצרים העובדים לצאן הנקרא עשירות לשון עשירות
ולכן כשיצאו היה ברכוש גדול.

י"ד תערובות ה' (ז' אותיות) חשוב מאד לעין שם (ה) היכל הקדש בחי' בנין בית המקדש. ושבת בחי' הצדיק

י"ד פדיון פטר חמור א'

י"ד גרים ג' (ל' אותיות) (יא) המשפט גם בבע"ת הוא שמרחקים אותו תחילה וע"י שאעפ"כ מתקרב נפרד הרע ממנו. עיין בפנים
(כג) יש שני בחי' משפט אחד ששופט עצמו לשמור עצמו מהרע של המקורב והשני ששופט כיצד ללמד את המקורב שלא
תצא תקלה מדבוריו

ח"מ גביית מלווה ג' (י' אותיות) (ב) משא ומתן הוא בחי' לגייר גרים

ח"מ כח הרשאה ד'

ח"מ מתנה א'

ח"מ שכירות פועלים ד' (ו' אותיות) (ד) כי זה הפועל שבה לידי כך שצריך להשכיר את עצמו כעבד זה נמשך מפגם הכעס והחרון
אף שפגם בו שעל ידי זה נמשך עליו העניות והדחקות כל כך עד שמכרח להשכיר את עצמו וכו"ל. כי כל העבודות שכלם
כלולים בל"ט מלאכות כלם נמשכין מבחינת בעצבון תאכלנה בחינת בזעת אפך תאכל לחם, 'בזעת אפך' דיקא, כי נמשכין
מבחינת כעס וחרון אף ועל כן גם בלשון אשכנז נקראין ליגיעות הגדולות בשם יגיעת האף (כמו שאומרים על המתניגע
הרבה "ער אקירט מיט דער נאז") כי כל העבודות הקשות נמשך מבחינת כעס וחרון אף בחינת בזעת אפך וכו', דהיינו על
שלא שמר את עצמו מכעס שעל ידי זה אבד פרנסתו וממונו ועשירותו שהיה נמשך לו שהפכו לכעס על ידי שלא היה
מתגבר רגע קלה על כעסו על ידי זה בא עתה ליגיעות ועבודות כבדות כאלה שהכרח להשכיר את עצמו לאחר. על כן
הזהירה התורה לשלם לו ביומו כדי להשלים תכף נפשו על ידי הממון שנותן לו בשכר פעלתו שהוא שלמות נפשו שהוא
הפך הכעס כנ"ל. (ז) וזה ששלח יעקב לעשו, ויהי לי שור וחמור צאן וכו' ואשלחה להגיד לאדוני למצא חן וכו'.
ולכאורה הדבר תמוה מאד למה שלח לו להודיעו עשירותו, אדרבה, על ידי זה יתקנא בו יותר?! אך על פי התורה הנ"ל
מבאר הדבר היטב, כי עשו הוא בחינת תקף הכעס, כי הוא אדמוני וכו', ע"ש שהוא רוצח שופך דם בחינת תקף הכעס
וכמבאר בהתורה שאלו את רבי יוסי בן קסמא (בסימן נז). ומי שזוכה לשבר הכעס ולהמשיך עשירות דקדשה אזי העשירות
שומר אותן להבא מכעס, כמבאר שם בהתורה הנ"ל. וזה ששלח יעקב לעשו להודיעו מגדל עשירותו שזכה בבית לבן, דהיינו
שכבר שבר מדת הכעס וזכה על ידי זה לעשירות מפלג על כן שוב אין מתירא מעשו שהוא בחינת כעס ועקר כחו על ידי
גם הכעס,

* עיין אות ה' שרמו לזה בפסוק בית והון נחלת אבות

הקדמה

כלל תורה זו היא סוד קירוב רחוקים, החיוב והסכנה שבו, והעילה להנצל ממנה.

והיא המשך ביאור סוד קדושת השבת שהתחיל בתורה נח שכידוע נאמרה ביחד עם תורה זו.

א. שם נתבאר שהלדיק מאיר לשבת לחם משנה סוד השפע כפול מדת ההסתפקות וגם כאן נזכר העניין הזה בלשון עשירות דקדושה לאמרו חז"ל איזהו עשיר השמח בחלקו. אלכא שכאן מדה זו היא היכי תמלי לזכות להגדיל נפשו שעיי"ז יתאוו רחוקים להכלל בנפשו ויוכל לקרצם לאמונה הקדושה, וממילא מתבאר גם שקדושת השבת היא בחי' קרוב רחוקים, כי המלכות עולה בשבת מקליפות ברורי ימי החול, מבחי' חומר אל בחי' אורה ופזייתה מכל מלאכה וברורים.

ב. אלכינו באת ה' מביא רבנו פסוק "בית והן נחלת אבות" ומבאר שהכח לקרצ רחוקים קבלנו מהאבות ולא מובן כיצד סומך בפסוק עניין שלכאורה לא נזכר קודם. ונראה כוונתו למה שנתבאר בתורה נח באת ה' כיצד הלדיק עיי' שכלל באת מוליא מעמלק את הנחשלים שנפלו בידו ומבאר שם עניין הקרוב רחוקים שהיא מדתם של האבות כל אחד בגוון המיוחד לו ועיי"ז זוכה הלדיק לקיום הדעת ועיי"ז מאיר בשבת וכאן מבאר שגם זה בחי' קרוב רחוקים ושם מבאר שעיי"ז השבת מאירה לעולם תשובה מאהבה והינו קרוב רחוקים מעולה יותר.

ג. ואולי אפ"ל שזה החילוק בין קרוב עיי' כשירי הדור שהם ריכים משפט האש להישמר מהרע של המקורב וגם כל כוחם לקרצ רק ליראת החטא אלל הלדיק שהוא בחי' שבת בכוחו לקרצ עד כדי תשובה מאהבה.

ד. גם כאן מבאר רבינו שהלדיק מאיר לשבת, ומשמע כאן שזה בחי' קרוב רחוקים, ומבאר שכלל קירוב רחוקים, המקורב יונק חיותו גם אחר שנתקרצ, מהאיש שקרצ אותו, והכי נמי השבת מקבלת חיות וקדושה מהלדיק, וזה פירוש הקדמת הזוהר עה"פ "את שבתותי תשמורו" לא עיגולא וריבוע, כי הפשט שם שהכוונה למוחין, מקיפין ופנימיים, מדינה, שנמשך לז"א והוא מאיר אותם למלכות והיינו כנ"ל שהלדיק מאיר מוחין של תשובה שהם בחי' הארת בינה שהיא עולם התשובה למלכות בשבת, דהיינו בחי' קרוב רחוקים, כי שבת לשון תשובה, כמבאר בתורה נח הג"ל אות ז' שעיי' הארת הלדיק לשבת נתעורר העולם לתשובה מאהבה, כי שבת בחי' תשובה כמ"ס ושבת עד ה' אלכיק עיי"ש. וכן מבאר בתורה מט אות ו'.

ה. עניין השבת והיא בחי' עיגולא וריבוע אינו הלצשה בלבד כמו בכל תורה שמואל איזה פסוק או מאמר חז"ל להלציג את השגתו, כי כאן נראה ממה שחוזר עליו כמה פעמים שהוא עניין יסודי בתורה ז' ונ"ל שרומז לעניין עמוק בגדר הקרוב רחוקים דהיינו בריאה חדשה שחייב להעשות בסוד הצמחם והמשכת הקו בתוכו. כי עיגולא וריבוע מבאר בהקדמת הזוהר דף ה': את שבתותי תשמורו לא עיגולא וריבוע מלגאו, ומבאר המתוק מדבש שם דהיינו מקיפים ופנימיים שמאירה אמא לז"א בכניסת שבת בקידוש כדי שיאיר אותם למלכות (שרק מכח זה יזכה גם הוא לעליה למחרת צמוסף). ומקיף הפירוש שכל הארה תחילה עושה לה מקום בלב לקבל אותה בהרגשה ורק אח"כ מכח זה נעשה לו רצון להפנים הארה זו במהלכי שכל דהיינו להמשיך הקו לחלל דהיינו אורות הפנימיים שזה בחי' הרבוע שמאיר בתוך העיגולא.

ו. וזהו שרבינו דורש שהעיגולא רומז להיכל הקודש שנעשה עיי' המקורב, וריבוע רומז למשפט דהיינו למשקל הנכון שבו מכלכל דבריו להשפיע חכמתו וללמדה למקורב. נמלא שעייגולא בחי' מקיף בחי' צמחם המליאות הקודמת ללדים בחי' בעל תשובה והרבוע בחי' קו חכמה בצמחם הנמשך לתוכו בחי' הלדיק המקורב רחוקים. (ומה שהקו מכונה רבוע אולי יתבאר עפ"י קבלת הר"י סרוג שצקבלתו לא נזכר קו/א, אלכא רשימו ועולם המלבוש/ו⁷ הוא בחי' רבוע כנזכר בעמק המלך (שער א' פרק ג)).

³ עיין קיצור לקוטי מוהר"ן אות ג' שעיי' שמקרב רחוקים ושופט עצמו, זוכה לשבת שהיא ביטול הרע והקליפות. ועליו אמר הנביא ונתתי להם בבייתי ובחומותי וכו' והוא תימה שהרי שבפסוק לפי רבנו מבואר להפך שכל שומר שבת מחללו וכו' ונתתי לו וכו', דהיינו ששבר שמירת שבת הוא שיזכה לקרב רחוקים. מוכח מזה שמוהר"ן הביין ברבינו ששבת וקרוב רחוקים עיי' משפט זה עניין אחד ממש ממילא כל אחד מהם הוא סגולה לזכות בחיירו.

² וכן סוד הרשימו ורל"א שערים לא נזכר בקבלת מהר"ן אלא מבואר כל זה בעמק המלך (א' ג' ד) (ועיין תורה ל"א שזכר שם רלא שערים ובלק"ה נדה ב' מבאר סוד האמונה שהיא רשימו מא"ס אלוקות שהיה קודם הצמצום. ועיין לק"ה מנחה ז' אות כב שמוכיר שם כל העניינים האלה שלא נזכרו בעין חיים אלא בספרי אחרונים וכוונתו לקבלת הר"י סרוג) ועיין במאמר רבי נחום גרינוואלד בקובץ היכל הבעש"ט גליון ל"א שאע"פ שמגדולי המקובלים הקפידו שלא לעסוק אלא בקבלת מהר"ן אבל הבעש"ט קיבל את שתיהן ואיחד אותן לביאור אחד משלים זא"ז. וכן משמע מרבינו ומוהר"ן.

⁷ מוהר"ן הלכות מנחה הנ"ל מבאר שעולם המלבוש הוא קודם לחלל הפנוי ועיי' שקיפל אותו נעשה חלל הפנוי שלתוכו המשיך אור. שלפ"ז לכאורה לא שייך לקרא לקו רבוע. כי הרבוע הוא קודם לחלל. אבל עיי"ש שקודם לעולם המלבוש צמצם את האור והמשיך לתוכו כמה פעמים אור והחזירו ושוב המשיך אור והחזירו כדי שכל פעם ישאר איזה רושם ממנו וזהו הטעם עילאה וטהירו סתם ורק אח"כ

ז. והביאור נ"ל כי תשובה היא מוכרחת להיות צבחי' צריאה חדשה שנעשה אדם אחר חדש וכל חידוש בהכרח שתחילה יעשה איזה חלל ממציאותו הקודמת ורק אח"כ ילמיח מציאות חדשה (דאי לאו הכי אין זה חידוש אלא שינוי של מציאות קודמת) וכדמצינו בצריאת העולם שתחילה למאס א"ס אלוקותו ללדיים ורק אח"כ המשך לתוכו קו לכרוא עולמות. ומזה נשתלשל שכל דבר חדש גם בעולם הזה כגון אמת שתחילה נרקב הזרע שנזרע ורק אח"כ גלל אמת חדש ממנו. וכן האדם אמרו חז"ל מאין באתה מטיפה סרוחה, סרוחה דייקא וכנ"ל. וכן מצינו ברבי זירא שרצה ללמוד תורת ארץ ישראל לכן התענה מ' יום שיסכה את תורת צבל. (עוד בזה עיין תפארת שלמה עה"פ וירד יהודה)

ח. ולכן קרוב רחוקים נקרא עיגולא וריבוע דייקא וצחי' שבת, כי תחילה לריך לעשות צחי' שבת מהמציאות הקודמת וזה צחי' עיגולא שממאס את מציאותו הקודמת ללדיים (לצחי' חלונות ולבוש בגדים לואים שבהם יטפל אח"כ) אבל המציאות הפנימית שלו לריכה להיות מוחין חדשים, (שזה צחי' שח"א ללמוד תורת א"י במוסגים של תורת צבל כמו שח"א לבעל תשובה ללמוד תורה עם מוסגים של חילוני, וכן דקות יותר יסוד זה קיים בכל חזרה בתשובה אפילו על דבר קטן שח"א אם היראה הקודמת שיהיה לו כח לקבל על עצמו עול מלכות בדרך קצב אפילו בדבר קטן כי חייב תחילה לקבל מושג חדש צחי' לב חדש ביראת שמים). ולריך לזה הסתכלות חדשה על העולם ועל עצמו דהיינו לחדש בליבו מציאות חדשה שתלויה בו ית' ולריכה בכל רגע לעסוק בהחזרת כבוד שמים ע"י עשיית ראונו ית. וזה נקרא רבוע צחי' משפט שמקבל מהמקרב אותו שהוא צחי' הקו שמאיר לו לתוך החלל הנ"ל דהיינו לתוך העיגולא.

ט. ולפי הנ"ל יש לומר שגם שבת עצמה היא צחי' זו"ה וכנ"ל שהיא אורה כלפי חומר ימי השקט ימים דהיינו שגם בשמירת שבת שמירה דייקא ומניעה מעשה, נעשה עניין של חלל פנוי לצריאת מציאות חדשה דהינו ששה ימים חדשים, וכמבואר באור החיים בראשית ז' ג' שכל שבת היא נעשית נפש לששה ימים נוספים ומכאן זה כל שבת נצראים ששה ימים/ חדשים בלבד ולא יותר.

י. עפ"י מה שנתבאר באות ג' ששבת צחי' עיגולא וריבוע דהיינו קרוב רחוקים מצאנו רבינו באות ה' את הפסוק כל שומר שבת מחללו וכו' ונתתי להם צבתי בחומותי יד וקס טוב מצנים ומצנות. מבואר שכיון ששמירת שבת היא צחי' קרוב רחוקים כנ"ל לכן גם השכר על שמירת שבת הוא שיוכה לכל מה שצריך כדי לקרב רחוקים דהיינו יד להשפיע חכמה ולשפוט עצמו וקס טוב ע"י שישמר מעטם יתאוו הרחוקים להכלל בנפשו ויבואו אליו כדי שיקרצם לחמונה הקדושה.

יא. ורמוז בזה שיעקר גודל ויקר הנפש היא עד כמה שרחוקה מכעס שזה צחי' עשירות צחי' הסתפקות ושמחה בחלקו והיינו השם טוב שיש לו עשי"מ מתאווים להתקרב אליו ועל ידו להשי'

עשה עולם המלבוש וקיפל אותו ונעשה חלל הפנוי. ובאמת הדבר מוכרח שהרי בעמק המלך הנ"ל מבואר שעולם המלבוש הוא מרשימו שממנו נתקבצו נקודות לאותיות ונצטרפו ברלא שערים פנים ואחור ונארג עולם המלבוש וכיון שהכל מתחיל מרשימו מוכרח שכבר היה צמצום ונשאר רושם. אלא שהחידוש הוא שאין זה רושם מאור א"ס שהיה שם אלא רושם מהאור שהמשיך במה פעמים לתוך המקום שצמצם ממנו את הא"ס אלא שלא מכנה אותו בשם חלל הפנוי אלא טהירו ורק אחרי שנעשה עולם המלבוש מכנה אותו חלל פנוי. (וראיתי בהיכל הבעש"ט (גליון לא) שלבאורה למד קצת שונה כי באר שהרשימו שזכר בעמק המלך שהיא קבלת מהר"י סרוג הוא בחי' הקו שזכר בקבלת מהר"ח בעץ חיים אלא שבאמור צ"ל לפ"ז שיש שני סוגי רשימו אחד שקדם לחלל הפנוי ואחד אחריו וצ"ע אפשר שקיצר בדבריו)

עכ"פ לפ"ז אולי אפ"ל שעניין מה שמכלכל דבריו במשפט כיצד ללמד את המקורב חכמה בלא שיטעה בדבריו מחמת הרע שבו בקו בעצמו יש צמצום והיינו שמכלכל דבריו מה לומר ומה שלא לומר וקודם לזה בחי' עולם מלבוש בחי' רבוע שהם כמה צמצומים והמשכת אור לתוכם דהיינו הנסיונות שמחשב כיצד ללמד ואומר סברא ודוחה אותה כמה פעמים עד שמחשב כיצד ללמד בברור שכל זה בחי' כח צרוף אותיות ברלא שערים. ואח"כ כשבא בפועל ללמד אזי עושה חלל פנוי שלתוכו מדבר בפועל כפי מה שהתלמיד יכול לקבל.

וראה מצאתי באור נפלא של מוהר"ג בעלים לתרופה סוף מכתב נו' בעניין תורה לא שהכסופים להשי' שמדבר בפיו עי"ז נארגים עולמות וחידושים נפלאים ע"י צרופי אותיות ברל"א שערים המצטרפים ומזווגין בצרופים חדשים וכו' (ואומר שם שמדבר מזה כי היום למד בספרי קבלה את עניין התהוות ואריגת כל העולמות ע"י צרופי רל"א שערים וכו') ולפ"ז נ"ל שלשון רבוע מתיישב היטב על המשפט שמכלכל דבריו כי שופט עצמו בכסופים אליו ית' שישמור אותו מלהכשל בדבריו וכל זה קודם שמחשב כיצד ומה לומר (וכל זה כמובן דרש בעלמא ואינו מוכרח שזה פירוש הרבוע כאן)

¹¹ וכן מצאתי בקיצור ליקוטי מוהר"ן שקרוב רחוקים ששופט עצמו זה בחי' שבת ממש כי היא ביטול הקליפות וכנ"ל בהערה.

¹ אור החיים בראשית ב' ג' – כי העולם היה חסר הקיום עד שבאתה שבת ועמד העולם ויש להעיר בזה שאותם ימים קודם שבאה שבת במה היה העולם עומד וכשם שהספיק לחיות באותן ימים בלא נפש השבת, היה מתמיד והולך: אכן מצינו כי הקב"ה גילה הדבר במה שאמר בעשרת הדברות (שמות כ' יא) כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו', הרי גילה כי בשעת הבריאה לא ברא ה' כח בעולם וזלת לעמוד ששת ימים לטעם הנודע לו, גם ידוע ליודעי אמת ונתחכם ה' וברא יום אחד הוא יודע לה' ובו ביום חזר ה' ומשפיע נפש לעולם שיעור המקיים עוד ששה ימים וכן על זה הדרך, חולת זה היום היה העולם חרב בגמר ששת ימים וחזר לתהו ובהו וצריך ה' להכינו פעם ב' ובאמצעות שבת העולם עומד, וכו' ...

¹ צ"ע מספורי מעשיות ז' בעטלערס יום ג' שכל יום נברא יום נוסף בלבד ע"י החסדים של אמת שמקבץ הבעטלערס החרש ונותן להאיש חסד ואמת שנותן ללב שנותן למעין. וצ"ל שיש בזה בחי' שבראשית הבריאה נברא הכל בכללית ובכל שנה נברא בבחי' פרטית יותר ובכל ששה ימים בבחי' פרטית יותר ובכל יום בבחינה דקה יותר. וכן כתוב בכל יום מחדש מעשה בראשית.

יב. עוד מבואר שכל רחוק שמתקרב מביא עימו רע הדבוק בו, שיכול להזיק למקורו, ובלק"ה תערוכות ה' מבואר יותר עולם הסכנה בזה, עד שכמעט א"א לקיים חיוב זה של קרוב רחוקים, אלא בכח הדיק הגדול, שהוא בחי' שבת, ונראה כוונתו למבואר בתורה ח' אות ד' שהדיק וגם הגלויים אליו יכולים להתגרות ברשעים. דהיינו שגם המקושר היטב לדיק יכול בכח הדיק לקרב רחוקים ולהנצל מהרע שבהם.

יג. נמצא לפ"ז שהענינה להנצל מהרע המבוארת באות א' וב' לשפוט עצמו וע"י שמתלבה ליבו במשפט בהתבודדות, נעשה אש השורף את הרע, אע"פ שהיא עינה הכרחית, אין היא תרופה גמורה, כי עם כל זה עדין יש סכנה, לכן צלי הדיק משמע ש"א לקרב רחוקים בלא להנזק. דהיינו רק בכח השבת של הדיק, דהיינו הדיק שזכה לשבת מינה"ר הגשמי, כי מוכרח לכרף לכח האש, גם את כח הדיק שלא נכרך לאש המשפט כדי לקרב רחוקים, כי הוא בבחי' "לא יאונה לדיק כל רע" ויכול להכנס בחוד לינור הרע של הרע בלא שינזק כלל כמבואר בתורה ח' הנ"ל.

יד. בלק"ה פורים ו' ו' מבאר שיעקר הרע שמביא המתקרב הוא מדת הכעס/י, נמצא שיעקר המשפט שרריך לעשות המקרב רחוקים בעצמו הוא על עניין זה. ועיין תורה ו' שיעקר הנסיון של בעל תשובה הוא בעניין ידום וישתוק דהיינו ההתגברות על מדת הכעס. ועיין תורה נז שהכעס הוא עיקר הינה"ר, התגברות הדמים העכורים ועזות הגוף.

טו. ועיין בסוף התורה שכשמקרב רשעים שאסור לקרובם אזי מתקלקל המשפט, וכתב שם שנעשה גם קלקול במלאכי ליבו. ונ"ל הפירוש כי המשפט הוא ע"י התבודדות בהתלבות בבחי' להבת אש עושה מלאכי אש לשרוף את הרע, אבל כשהרע מתגבר, אזי להפך במקום מלאכים נעשה שלהבת אש הכעס, כי הכעס הוא גם אש, כמבואר בתקוני הזוהר דף פה. עה"פ לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. וזה שמבאר בלק"ה (פורים ו' ו') שהמשפט דקדושה הוא להפוך את אש הכעס שהוא הרע שצא עם המקורב לאש התפילה בבחי' בהגיגי תבער אש ויש ללמוד מזה גם להפך, שכשהרע מתגבר, אזי אדרבה נהפכת ההתלבות לאש הכעס.

טז. עניין העיגולא ורצוע הנזכר בהקדמת הזוהר ורצו מבאר באות ג' שרמוז בו סוד הקרוב רחוקים בבחי' שבת, כי עיגולא הוא המקורב ורצוע הוא בחי' משפט של המקרב רחוקים, אלא שבבחי' שבת אזי המשפט אינו אש לשרוף רע/י, אלא ששופט כיצד להזהר בדבריו כשמלמדו. נמצא שעיגולא ורצוע רומז לחיבור שבין המקורב למקרב, דהיינו שעיגולא יונק מהרצוע חיים, דהיינו מרגלי הרוח החיוני של המקרב, כי מלמדו חכמה דברים היוצאים מעומק הלב כדי שיכנסו לליבו, והם הדברים שאכל הרב המקרב הם החלק הנמוך שבשכלו לכן נקרא בחי' רגלין.

יז. והריבוע שבבחי' שבת הוא המשפט שמכלכל דבריו במשפט ללמדו חכמה באופן שלא תזיק לו, וכמבואר גם בתורה ס' אות ז', ובתורה קלד, ובתורה מז תנינא. וכן מבואר בתורה יד שהרבה בגדים לואים דהיינו מדות רעות רריך בעל תשובה וגר להפשיט ממנו עד שיהיה לדיק. ולפי המבואר כאן נראה שהם הגורמים לתלמיד לביין את דברי הרב הצנה משופט שיכולה להזיק לו.

יח. וזה בחי' מס וסמך בנס היו עומדים דהיינו עיגולא ורצוע הנ"ל עמידתם היא ע"י בחי' קרוב רחוקים כראוי, באופן שלא יאל ממנו קלקול לשניהם כנ"ל, לזה רריך בחי' נס דהיינו בחי' שבת, שבת מינה"ר ונקרא בחי' נס אולי כמבואר בתורה ו' אות ב' שאחרי שהבע"ת מקיים ידום וישתוק דהיינו מתגבר על מדת הכעס בעצמו בכל יכולתו אזי מתקיים בחי' דס לה' והתחולל לו שהקב"ה משלים את התיקון ומצטל ממנו לגמרי את מדעת הכעס דהיינו ינה"ר הגשמי ועושה את לבו חלל בקרב'ו.

יט. עוד עיין לק"ה (תורת נתן אות ב') שגם המקורב רריך הרבה לשפוט עצמו כדי לשרוף הרע שבו ועל זה ליווה אותנו רבינו להתבודד בכל יום תמיד עי"ש.

^י צ"ע שבתורה ה' תנינא מבואר שגרים מביאים עמהם גאוה ופגם הברית משמע שזה הרע ולא כעס. ונראה שהם בחי' אחד מצד פגם הדעת המשותף בהם אלא שכאן בתורה זו הדגש על מדת הכעס.

^י הגה - כך למדתי ממוהר"נ בלקוטי הלכות תערוכות הלכה ה' (עיין מזה בסוף ההקדמה לקמן) מביא שהצדיק בחי' שבת משמע שגם השבת בחי' צדיק שאינו חושש מהרע שזיק לו אבל מהקיצור ליקוטי מוהר"ן הנ"ל משמע שמוהר"נ"ת למד ששבת היא ביטול הקליפות כמו כל קרוב רחוקים משמע שלא מחלק בין קרוב של צדיק גמור לצדיק שאינו גמור וצ"ע.

^י בתורת חב"ד יש אריכות בזה ונקרא בלשון איתכפיא ואיהפכא. והיסוד העניין הוא שרק אחרי שהאדם עושה כל יכולתו להתגבר על יצרו אזי הקב"ה משלים עבורתו לבטל היצה"ר ממנו לגמרי. ואצלנו זה נקרא בחי' צדיק הנקרא שבת כי זכה לבחי' שבת מהיצה"ר.

כ. ובלק"ה גבית חוב ג' ז' מצואר שבכל מצוה וכן במשא ומתן/י' אנו מצררים צוררים ומעלים נלוות מעמקי הקליפות שזה בחי' קרוב רחוקים.

כא. נמצא כל יהודי הוא גם מקרב רחוקים והוא גם רחוק המתקרב בחי' היכל הקדש, וכריך להתבודד ולשפוט עצמו בכל יום גם מצד היותו מקרב וגם מצד היותו מקורב כנ"ל.

העשירות שרש נשמות ישראל

א. העניין מצואר צלות ה' פע"י שמירת שבת הקב"ה נותן לאדם חומה השומרת אותו מהכעס והיא העשירות הקדושה כחז"ל בצלות איזהו עשיר השמח בחלקו דהיינו מדת ההסתפקות הקשורה לממון הגשמי, ונ"ל שהיא בחי' שפע כפול בחי' לחם משנה בשבת הנזכר בתורה נח. עי"ש.

ב. בלק"ה פורים ו' אות ט' מאריך לבאר בעניין הזה שעל כן נזכר ונתברר עם ישראל במצרים דייקא שהיו עובדים לאלו הנקרא עשירות לשון עשירות/י' ולכן ירדו למצרים דייקא ע"י רעב בעולם פע"י ירדה כל העשירות שבעולם למצרים, ולכן כשיאלו היה ברכוש גדול שרוקנו את מצרים מכל העשירות שהיתה בה כמאלו שאין בה דגים. נמצא כיון שהממון הוא שרשם לכן ירדו למצרים עם כל העשירות שבעולם ואלו ממצרים עם כל העשירות הזו.

ג. צלות ה' הנ"ל מצואר רבינו שהכעס הפך העשירות וצורה סח מצואר העניין בהרצבה שעל כן ראוי לכל יהודי שיהיה לו ממון הרבה אלא שמדת הכעס מפסידה זאת ממנו/י'. ומצואר כיון שהנפש והעשירות שרשם אחד והכעס הוא נפש לכן השפע עשירות שרשם להשפיע לו יכול האדם להפוך אותו בעצמו לכעס ונמצא מפסיד הממון. (עוד בלק"ה פורים ו' צלות א' מצואר שאלל הגויים יש עשירות אע"פ שכוועסים כי ע"י הכעס של ישראל נופל הממון אליהם)

ד. בתורה שלנו עיקר העשירות שזוכה השומר שבת היא לצורך הגדלת נפשו דהיינו שמו, כדי שיתאוו נפשות רחוקות מה' יתברך להתקרב אליו (כי העשירות שרשם נפשם וכל דבר נמשך לשרשו) ועי"ז יוכל לקרוב לאמונה הקדושה ולעשותם היכל הקדש. כי העשירות בחי' שמח בחלקו הפך הכעס ומדה זו היא עיקר הגדלת ותיקון הנפש. ונקראת שם טוב כי השם הוא הנפש.

ה. העשירות יש בה שפע כפול, שפע אחד גשמי שהוא לצדו בחי' אורח וגורם פנים חשוכות וריחוק מהקב"ה וחסרון תמידי ועלצות ומרה שחורה כמצואר בתורה כג וסתם בני אדם כזה הוא כל ממון, אבל מי שזוכה גם לשפע הרוחני של הממון הוא הנקרא עשיר באמת כי השפע הרוחני הוא אור נח ותענוג רוחני נפלא של הסתפקות ושמחה בו ית' שאין לו שום אחר כלל רק אותו ית'. אלא שלשפע הזה אפשר לצכות רק ע"י תיקון הברית כמצואר בתורה כג אות ה' וצורה נח אות ד'. וכנראה שסמך כאן רבינו על המצואר שם לכן לא הזכיר כאן התנאי לעשירות שהיא תיקון הברית.

עומק עניין היכל הקודש שנתחדש בלק"ה תערוכות הלכה ה'

א. שם אות ה' בנין בית המקדש דהינו היכל הקודש (קדש הקדשים שבציהמ"ק) על ידי זה שרתה שכינה בישראל ונתקרב ישראל לצביהם שבצמים דהיינו היכל הקודש. נמצא שקרוב רחוקים הוא בעצמו בנין בית המקדש,

^א עיין תורה נד אות ג' ובתורה עה

^ב דברים כח (ד) ברוך פרי בטןך ופרי אדמתך ופרי בהמתך שגר אלפיך ועשתרות צאנך: רש"י – ועשתרות צאנך – כתרוממו (ועללי ענן) ורבותינו אמרו למה נקרא שמן עשתרות שמעשירות את בעליהן ומחזיקות אותן כעשתרות הללו שהן סלעים חזקים:

^ג עוד עיין ליקוטי הלכות פורים הלכה ו' אות א' – מקשה שם כולל יש לענו"ם עשירות אע"פ שכלאים כעס וממון – כל העשירות וכל הפסוק וקרב ואבנים טובות וכו' שבעולם עקר שרשם נמשך רק משם משרש נפשותם ושמן הקדוש של ישראל, כי כל ההשפעות שבעולם וכל העשירות נמשך רק בבחינת כל ישראל בני מלכים הם, ובדאי כל העשירות אצל הבני מלכים, וזהו שדקדק רבנו וברונו לברכה (בסימן סח) ואמר שכל ישראל ראוי שיהיה להם עשירות רק יש מדה אחת שמוקדת והוא הפעם, וכו', כי בודאי כל העשירות מגיע רק לישראל כנ"ל, כי כל אחד מישראל כפי שרשם נפשו, שהוא שמו שמשמש בשם ה' ששם שרשם כל ההשפעות והעשירות, כמו כן ראוי שיהיה לו עשירות גם בגשמיית, כי כל אחד מישראל מגדול ועד קטן צריך לעסק בבנין היכל הקדש הנ"ל. היינו לקרב נפשות להשם יתברך, כי בשביל זה נברא. ועקר התקרבותם הוא על – ידי הגדלת השם והנפש, שהוא על – ידי עשירות, שהוא שרשם הנפשות כנ"ל, אבל בעונותינו הרבים המדה רעה של הפעם מתגבר כל כך שמפסיד העשירות הנ"ל. ועל – ידי זה הוא טורף נפשו באפו, שהוא שמו וכו' כנ"ל. והוא שחברה בית מקדשנו ונלחם יקרנו וכו', כי עקר החרבן על – ידי עצם הפעם שנתגרה בהם עד שנפלה ביניהם מחלקת עצום ונתרבה שגאה ורציחה ושפיכות דמים, שעל – ידי זה נחרב בית מקדשנו. ועקר החרבן הוא על – ידי בחינת הנ"ל שגלקח כל ההשפעות מישראל, שהם כל העשירות שנטל מישראל ונתן להעובדי בוכבים, שזה עקר הגלות בבחינת ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה. שמות' דיקא, שהם הנפשות ששרשם בעשירות שכלם ירדו בגלות מצרים שכולל כל הגליות

- (ואולי אפ"ל ש"כ נבנה משכן אחר חטא העגל לייקא, שנתקרב מרחוק לייקא, ומכאן זה נבנה המשכן בגשמיות) (ובכמה מקומות מצוואר בלק"ה¹⁷ שהגשמיות תולאה של הרוחניות)
- ב. ונראה עומק כוונתו כי כל רחוק שמתקרב היינו בעל תשובה, ותשובה היא בחי' זרקא דאיזדריקת לאתר דאיתגטילת מתמן דהיינו שמחזיר את המלכות שלו לחכמה עילאה (ריש תורה לה) נמצא כל בעל תשובה מאחה את הקרע, שחוזר ומחבר שמים וארץ, בחי' שבונה אוואר לעולם, בחי' בית המקדש הנקרא אוואר העולם, והיינו היכל הקדש. כי היכל הוא כבוד, וכבוד הוא דבר העולה ממטה למעלה (שהרי הקב"ה לא יכול לכבד את עצמו אדרבה כמה שהכבוד בא מרחוק יותר דהיינו מנמוך יותר, כך הכבוד גדול יותר), וקודש הוא דבר היורד ממעלה למטה, כמ"ש קדוש יאמר לו, נמצא שבעל תשובה המכונה כפי רבינו היכל הקודש, הוא מחבר שמים וארץ, ומיחד אותם, וממשיך קודש דהיינו הארת חכמה עילאה הנעלמת בבינה לעולם. הגה – כך הבנתי שקדוש יאמר לו הכוונה כפשוט הפסוק שמדובר על המתקרב וכן משמע ממה שהמקורב נקרא היכל הקודש, אבל בקיצור ליקוטי מוהר"ן אות ב' משמע ממוהרנ"ת שמדובר במקרב רחוקים שהוא קדוש יאמר לו. ולפ"ז כריך לומר שבחי' הבית המקדש נבנה משניהם יחד דהיינו המקורב הוא היכל והמקרב בחי' קודש המאיר בו. ויותר נראה לומר שהמקרב בונה היכל קודש דהיינו את המקורב ומה שנקרא גם המקורב קודש זה כיון שיונק מהמקרב שנקרא קודש.
- ג. וזה בחי' שבת כי ששת ימי החול (חול הפך הקודש) הם ימי ההשתללות הנסיונות והצוררים בחי' ארציות, ובשבת עולה המלכות לבינה עילאה עולם התשובה וזהו שבת לשון תשובה כמ"ס ושבת עד ה' אלקיך, בחי' תשובה הנ"ל דאיזדריקת לאתר דאיתגטילת מתמן, נמצאת שבת בחי' קרוב רחוקים בחי' היכל הקדש,
- ד. לשון הזוהר את שבתותי תשמורו לא עיגולא וריבוע מלגאו. ורבינו מצא שעיגולא הוא היכל הקדש דהיינו המקורב מרחוק וריבוע הוא המקורב רחוקים, אלא שבשבת הקרוב רחוקים בדרך של שבתה כי המשפט אסור כי אין צוררים בשבת.
- ה. כי כל המתקרב מרחוק בא עם רע הדבוק בו ונריך אש המשפט כדי לשרף הרע שלא יזיק למקרב וגם כדי להסיר מהמתקרב בגדיו האוירים.
- ו. אבל בשבת כתיב לא תעשו כל מלאכה, כי מלאכה היא בחי' צוררים, בחי' אש המשפט, וכתיב לא תבערו אש בכל מושבותיכם (לכן יצאת לייקא הבערה ללמד על כל המלאכות רמז שכל המלאכות בחי' הבערה) לכן המשפט אסור בשבת, כי כל המלאכות הן צוררים וכן המשפט הוא צורר שמצדד וסורף הרע, אבל בשבת אין צוררים, והברייה היא איסור¹⁸. ומוהרנ"ת מצא (לק"ה תערוכות ה') שבשבת אין לורך באש כלל¹⁹ כי כמו לדיק גמור שאינו חושש כלל שיזיק לו הרע של הרשע כי זיכך עצמו בתכלית, בחי' מה שאמר רבינו ומטה האלקים בידי, שמטה בחירה בעניין היצר הרע הגשמי בידו. וכמוצא בתורה ח' אות ד' עה"פ לא יאונה ללדיק כל רע, שיכול להכנס לעומק קליפת הרע הגשמי לצינור המחיה את הרע ולא יגע בו זהמת התאוה כלל, רק יאל כמו שנקנס, ואדרבה משבר בזה את הקליפה. ועל שם זה נקרא הלדיק אנת שבת דכולי יומי דהיינו שעלה לבחי' שבת מהילכה"ר הגשמי.
- ז. נמצא שהשבת אינה ריכה אש לשרוף הרע כי מאלד עצמה א"א לפגום בה כי קדושתה קביעה וקיימא. וכל התיקונים שבה נעשים ע"י שבתה לייקא ולא ע"י עשייה וזהו שאמר הזוהר את שבתותי תשמורו שמירה לייקא דהיינו שבתה. כי שבת כלפי ימי החול היא כחומר ביחס לצורה, והחומר הוא בחי' עשייה כי הוא דבר המשתנה לפי הצורה אבל צורה היא דבר קבוע (כי א"א לעשות ממשולש מרובע כידוע, כי חומר אחד משתנה להרבה צורות אבל צורה היא אחת, כי הוא שם תואר, מושג מופשט, הכי נמי השבת היא בחי' צורה)
- ח. ואדרבה בחול ע"י משפט כולי האי ואולי שנזכה לעשות משפט כזה שיועיל לשרוף הרע של המתקרב ושמא הוא רשע גדול, אבל השבת בחי' לדיק שמקרב ואינו נלכך לאש המשפט כי לא חושש מהרע כלל כנ"ל.

¹⁷ עיין פסח ז' בג שבקריעת ים סוף ישראל עשו בחי' קריעת ים החכמה שבמח והלב ע"י שסילקו השכל העצמי והתחזקו באמונה ורק אז נעשה להם הנס של קריעת ים סוף בגשמיות.

¹⁸ לכן היא המלאכה שחוזרת בכמה אופנים במלאכות שבת דהיינו דש זורה בורר ומרקד שכולן הם אופנים של ברירה, וכן ידוע שמלאכת הבורר היא הקשה ביותר בשבת להזהר ממנה.

¹⁹ הגה – צ"ע מקיצור ליקוטי מוהר"ן אות ג' שכתב מוהרנ"ת ששבת היא ביטול הרע והקליפות כמו קרוב רחוקים עם משפט.

ט. לכן הלדיק יכול לקרב אפילו רשעים ותרמודים, כדמלינו שרבינו כשהגיע לאומין קרב את גדולי וראשי האפיקורסים שבאותו הדור שגרו שם, שהיו מלח הנחש המבואר בתורה ד' תנינא.

י. ולכן אע"פ שקירוב רחוקים אין דבר גדול מזה וכל אחד מחויב לעסוק בזה כמבואר בלק"ה שם אבל הסכנה בזה עלומה, כמבואר שם, שבכל מקורב קשה לדעת אם אש המשפט שלי מספיק עבורו, וגם יש חשש שמא הוא מאותם שאסור לקרב כלל.

יא. לכן כריך זהירות לא לקרב אלל מתקרב שמעלמו מתקרב ואין לנו לרדוף לקרב מי שאין לו אתערותא מעלמו להתקרב כמבואר שם באת ג' וכן מבואר בשי"ק ח"ד אות מד. ונראה פשוט שאין הכוונה שרק מי שבא אלינו להתקרב כריך לעסוק עימו כי יש הרבה שע"י שמעוררים בהם קצת את הניאוף היהודי אזי מתעוררים מעלמם בהתקרבות גדול. וגם יש הרבה שפשוט שלא יודעים כלום מקדושה ואמונה.

יב. עוד עיין בזה בלק"ה (גרים ג' יא) שלא רק גרים כריך לרחק תחילה כדי לנסותם עד כמה באמת רואים להתקרב אלל גם בעלי תשובה, וכלשון מוהר"ת שם שהתרחקות תכלית הקרוב. אבל כריך זהירות בזה ואולי דווקא ללדיק מותר וכו'. (וכן בזוהר משמע שכריך לרדוף בתר חייבייא)

יג. לכן אין עינה לזה אלל להרבות מאד בתפילה (כמבואר שם אות ד') שנוכה לאש המשפט כראוי וסנדע את מי לא לקרב. וכילד לקרב. וכילד לכלכל דברינו במשפט כראוי לשרוף הרע שבו שלא יזיק לנו ולהזהר שלא ישמע המקורב מה שאינו לפי מדרגתו ויוכל להזיק לו, וכמבואר גם בתורה קלד צריך לזהר מאד פשאומר תורה ברבים, שדבוריו יתחלקו שלא ישמע כל אחד פי אם מה שצריך לו, לא יותר. ואף שאומר בפני רבים לכלם בשוה, עם כל זה לא יבנס בלב כל אחד ואחד פי אם הנוגע לו, וצריך לו. וכן כתב בתורה מז תנינא והוסיק על שם ומי שאינו יכול לומר תורה בבחינה זו, אסור לו לומר תורה:

יד. ועל כן אין עינה אלל להרבות בתפילה ולהתקשר ללדיק להיות מהגלוים ללדיק הדור בחי' שבט לוי שלעולם לא עזבו את משה רבינו, כי אין כוחנו אלל בכח הלדיק שהוא בחי' שבת כנ"ל (כמבואר שם באת ו') וכמבואר בתורה ח' הנ"ל שהלדיק וגם הגילויים אליו יכולים להתגרות ברשעים.

התנאי הראשון לקרוב רחוקים הוא רבוי תפלה

כמבואר בלק"ה הנ"ל אות ד' – וזהו צחינת גדל האזהרה שהזהירנו לדוננו, מורנו ורפנו, זכר לדיק לברכה, לעשות מהפירות תפלות, פי כל התקונים והדרכים והעלות הנאמרים בכל תורה ותורה קשה לבוא אליהם פי אם על ידי תפלה ותחנונים, פי אף על פי שנאמר בכל תורה עלות גדולות ועמקות, אף על פי כן גם הענה בעממה קשה להים. על כן כריך לעשות מהפירות תפלות להתפלל לה' יתברך לזכות לילד ולקיים כל הדרכים והעלות שבכל תורה, וצפרט צענין זה של היכל הקדש, דהינו לקרב נפשות לה' יתברך, שכל מי שרואה להתקרב/ו' לה' יתברך באמת מחיב לעסוק בזה פפי מדרגתו וכנ"ל, אבל הענין קשה מאד, פי כריך לזה אש המשפט להכניע הרע שבהנפשות וכו' שלא יזא לו הרע שלהם ומי יודע אם יש פח באש משפטו להכניע הרע שלהם? וגם אולי הם מהרשעים שאסור לקרבו, פי אין המשפט מועיל להם. על – כן כריך לעשות מהפירות תפלה ולצקש על זה מאד מה' יתברך שיפון לו פח לעורר אש המשפט הנ"ל, לבטל הרע שלהם. וגם שידע את מי לקרב ואת מי לרחק וכנ"ל. וזה צחינת מה שאמר דוד, "פחת אהבתי וטנוני ואני תפלה", הינו שאני אוהב אותם באהבה, אמתית ונאחית, פי אני משתדל בכל פחי לקרצם לה' יתברך באמת והם לא די שאינם חפיים בצרכה וטובה להתקרב לחייהם האמתיים, אף גם פחת אהבתי וטנוני ועומדים עלי לבצעני חנם, חס ושלוס, וכמו שנאמר מקדם, "פי פי רשע ופי מרמה עלי פתחו וכו' וילחמוני חנם". ועל זה כועק דוד פחת אהבתי וטנוני וכנ"ל ואני תפלה, פי אני יודע מה לעשות נגד זה, רק ואני תפלה – אני תמיד אעמד על משמתי להתפלל ולהתחנן לה' יתברך שילמדני ויורני איך להתנהג באופן שאנאל מהם ואזכה לקרב את מי שראוי לקרב, ולרחק את מי שראוי לרחק, וכמו שנאמר, "ואני תמיד חיחל והוספתי על כל תהלתך":

עד כאן ההקדמה

*

תורה נט [י"]

אות א

רצנו מצאנו כאן שיש קשר מתמשך בין המקרב רחוקים לרחוקים שהתקרבו על ידו ונשארו זכרונות שמים, כי המתקרב מרחוק המכונה היכול קודם שורה ומתלבזבז ברגלי הרוח שבעומק ליצור של המקרבס דהיינו על עצם חיותו, שכיון שמשם יאלו הדיבורי אמת שקרבוהו, לכן נמשך ההיכל הקודש לשכרשן ששם ויונק חיותו משם. ועיין בהקדמה מה הוא היכל הקודש הזה עפ"י המצואר בלק"ה. והיכל הקודש הזה הוא בחי' טוב שיכל מהקליפות שעל כן נשארו דבוק בו קליפת רע שיכול להתאחז בלב המתקרבס ולהפילו.

מי שמשתדל תמיד לקרב בני אדם לעבודת הש"י/י"ו וכן כל אדם כיון שצכל מעשה טוב שעושה מצד צדוים ומעלה נלוותת קדושים מעומק הקליפות נחשצ למקרב רחוקים (לק"ה גבית חוב ג' אות ז'), ועל כן צריך לשמור את עצמו שלא יתאחזו בו הקליפות והרע של אלו בני אדם/י והנילוותת הקדושים. כי זה האיש המשתדל לקרב ולעשות נפשות, בבחי' הנאמר בצדקהס אצינו ושרה אמנו (בראשית יב/יב) **ואת הנפש אשר עשו בחרן** כי מיום שנגלה אליו בעל הצירה ונתצרה לו האמת שה' הוא האלקים היה הולך ומפרסם את הדבר לכל אדם צכל מקום דהיינו שאצרהס גייר אנשים ושרה גיירה נשים/י^ב ומה שנקטו בחרן/י^ב דווקא הכונה שעיקר פרסום האמת היה במקום החרון והאף/י^ב דהיינו אלל המרוחקים ציותר עובדי ע"י כי היכן שיש ע"י יש חרון אף/י^ב עוד גם לרמז לקליפות שנקראות חרון ודינים הנמלאים סס, וצסס הצעש"ט שסס כל אדם כשנפול ממדרגתו ומתחזק שלא ליפול מעלה נלוותת מרוחקים מאלד ומוליד גרים צבחי' הנפש אשר עשו בחרן/י^ב וצלק"ה הנ"ל כתב שסס

^א תורה זו לשון רבינו ז"ל נאמרה יחד עם תורה נח הנ"ל בראש השנה שנת תקסו (ה"י) שחל בימים ג' ד' (פל"ח) היא המשך של תורה נח כמבואר לקמן בסוף תורה נט ע"ש
^ב עיין תורה נג גודל התועלת לקרב רחוקים שרק ע"י יכול אדם לזכות לשלימות הדעת. גם עיין תורה ז' תנינא עה"פ אשר אין חלפות למו מבאר גדול החיוב להשאיר בנים ותלמידים ליישב את העולם בבני דעת ולהשאיר דעתו בעולם.

^ג רסיסי לילה אות [נז] ויעקב אע"ה העמיד קומה שלימה של כנס"י כולם זרע אמת אבל ידוע דמדת המלכות שהיא רוא דכנס"י רגליה יורדות מות. והענין דבכל קומה הג' תחתונות הם כחות המשפיעים לזולת וגם בכנס"י יש כח זה להשפיע לזולת ג"כ ומה שזולת כנס"י היינו א"ה כמו שמקריבים ע' פרי ההג נגד ע' אומות. וכמו שיהי' לעתיד דמשיח יבוא ליתן קצת מצות וללמד תורה גם לאו"ה (בר"פ צח) ונהרו אליו וגו' עמים רבים וגו' ואז אהפוך אל עמים שפה ברורה.

וזהו הרגלין היורדות מות מקום הקליפות והרע שהוא כחות האומות להוציא גם הני"ק שבהם ולהחזירם אל הקדושה. וע"י כח זה שבכנס"י שרוצים להחזיר גם כחות העמים לקדושה ע"י כח זה שברע דזה לעומת זה עשה אלהים נתערור באומות הכח והרצון לגזור שמד ח"ו על ישראל להחזיר אדרבא כנס"י ח"ו להם.

אבל כל זמן שכנסת ישראל בשלימותה היינו שאין כונתם בהתחברותם עם או"ה אלא לש"ש להוציא הני"ק שבהם דהירכין מחוברין עם הגוף אז אע"פ שצופה רשע לצדיק וגו' ה' לא יעזבנו בידו. אבל באמת נא' בהתחברך עם אחיזהו וגו' ואע"פ שנתכוין לש"ש בתחילתו מ"מ העוסק עם מנוול מתנוול וכמו הגורף ביבין שא"א שלא יתלכלך גופו בטיט וצואה. וצריך לזה רזיוות וגבורה גדולה שלא להניח שום טינפת לייבק בו ולא כל אדם זוכה. ובהאבקו עמו אז ניתק כף הירך מהגוף היינו שלא הי' נמשך ההשפעה לזולת עוד מהגוף שהוא האמת לאמיתו רק איזה כונה זרה וחיצונית וזה גרם נגיעתו בו.

וזכה לבד יש לו נגיעה בכנס"י כאשר הם רוצים להתחבר עמם אף שהוא כדי להאבק במ ולהכניס לקדושה מ"מ חבור זה גורם איזה חסרון ונתיקה מכוונת האמת ליעקב וע"י הם באים כנגדם לנתקם לגמרי בגזירת שמד שחושבים שיוכלו לנתק ולעקור הירך לגמרי מהגוף. ובאמת זה א"א כלל כי הי' רק נתיקה לפי שעה בעת חשכת ליל שלא ידע להזהר וכשזרח לו השמש והאירו עיניו נתפא מצלעתו ושב הירך לאיתנו בגוף.

^{כא} בראשית פרק יב (ה) ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת פל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה פנינן ויבאו ארצה פנינן:

^{כב} מדרש רבה בראשית פרשה לט פסקה יד ואת הנפש אשר עשו בחרן אמר רבי אלעזר בן זימרא אם מתכנסין כל באי העולם לברוא אפילו יתוש אחד אינן יכולין לזרוק בו נשמה ואת הנפש אשר עשו אלא אלו הגרים שגייירו ואם כן שגייירו למה אמר עשו אלא ללמדך שכל מי שהוא מקרב את העובד כוכבים ומגייירו כאלו בראו ויאמר אשר עשה למה נאמר אשר עשו אמר רב הונא אברהם הייה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים:

^{כג} יש לדחות שבאור כסדים עדין לא הספיק לעשות נפשות ובארץ ישראל לא רצה כיון שהיו כנענים שנאמר בהם כל נשמה לא תחיה כיון שהם בארור כמבואר שם בדברי יהונתן עה"פ. ואעפ"כ אינה דחיה של ממש.

^{כד} וכן מובא חרן גמט' ג"פ אלקים (בעש"ט עה"ת לך ו)

^{כה} עיין תורה י' אות ו' בשם ספרי פרשת ראה וילקוט שמעוני שם

^{כו} עיין בעל שם טוב על התורה – לך לך אות ו. ואת הנפש אשר עשו בחרן, בשם אדוני אבי זקיני נ"ע וזללה"ה כי כשאדם בקטנות ו) מוליד נשמות גרים, וזהו את הנפש אשר עשו בחרן, שהם ג' בחינות אלהים דקטנות מספר חרן וכו': (דגל מחנה אפרים וארא)

ועי"ש מקור מים חיים אות ו' – לעיין בס' קדושת לוי ברמזי שיר השירים ד"ה לריח שמניך שכתב ז"ל, להבין למה ברא השם יתברך זה שיפול הצדיק ממדרגתו הלא לכאורה. הוא יותר טוב שיעמוד צדיק תמיד על עמדו לעבוד את השם יתברך בשכל גדול ולאהוב אותו אהבה שלימה, דבר זה אמר הבעל שם טוב ז"ל ומורי הצדיק מו"ה דוב בער זצ"ל שמוזה שנופל הצדיק ממדרגתו ומתחזק לחזור ולשוב לאיתנו מזה נבראו נשמות [גרים], והוא כמו מי שרוצה להעלות את חבירו מטיט ורפש, שצריך גם הוא לירד סמוך להטיט ורפש להעלות אותו ועי' לקמן פ' אחרי בהגה ה' כמו כן מזה נבראים נשמות גרים מזה שהצדיק נופל ממדרגתו ומתחזק את עצמו לעבוד את השם יתברך ולחזור ולשוב אל מקומו עד כאן דבריו, והוא נרמז גם כן בכתבי האר"י ז"ל, עכ"ל.

כל מלוא שאלם עושה מזכר על ידה זכרים זכחי' קרוב רחוקים, כי ע"י כל אופן של קרוב רחוקים אל האמת הוא בונה בחי' היכל הקודש.

קודש, זה בחי' (ישעיה ד) והנותר בירושלים קדוש יאמר לו, היינו זה שבני אדם נשארים דבוקים ביראה שלימה [כ"ז] להיינו זחי' הנותר בירושלים על ידו להיינו המקרב רחוקים. אע"פ שיש כמה"ה וכמה שנפלו מקדושתם, אעפ"כ מאלו שנשארו ביראה שלם/כ"ט נטריקון ירושלים/ל, עי"ז קדוש יאמר לו לזה שקרב אומס/כ"א, וזה בחי' קדש/כ"ב שנבנה על ידו כנ"ל.

והיכל שנבנה על ידי שמקרב רחוקים זה בחי' הכבוד שנתכבד השי"ת ע"י שרחוקים מתקרבים אליו. כמובא בזוהר (יתרו דף סט ע"א) כד אתי יתרו כדין אתייקר שמוא דקב"ה עיין ר"ש תורה י'. וזה בחי' (תהלים צו) [כ"ז] ספרו בגוים את כבודו, בגוים לייקא כמ"ס הודיעו צעמים עלילותיו לייקא צעמים ובגוים הרחוקים זה כבודו שע"י שמקרבים את עצמן לעבודת השי"ת אלו הרחוקים, זהו כבודו ית"ש. והכבוד זהו בחי' היכל כי היכל רומז למקום המוכן להכיל את כבודו ית' היורד סס נמלא שהיכל מגלה כבודו/כ"ד, בבחי' (שם כט) ובהיכלו פלו אומר כבוד שהיכל המוכן להכיל כבודו הוא היכן שמדברים מגדלותו ית', זכחי' מה שאמר יתרו עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים.

ועיין בהקדמה עפ"י לק"ה הערוכות ה' נתבאר בדרך אפשר שהיכל הקודש הם קודש הבא מלמעלה לכלי היכל שהוא הכבוד העולה מלמעלה ונעשה זחי' חיבור שמים ורחץ זחי' היכל הקדש זחי' בית המקדש שהוא לואר העולם, מקום השראת השכינה, משמע סס שמכח משה שהחזיר את עם ישראל בתשובה נעשה היכל הקדש זרוחניות ומכח זה ניתן כח למשה להקים את המשכן בגשמיות.

עתה יבאר שכיון שהיכל הקדש נעשה ע"י הלדיק הוא תמיד ממשיך לקבל חיותו מהלדיק. ולפי הנ"ל שהיכל הקודש נעשה ע"י קרוב רחוקים הוא זחי' היכל הקדש שבבית המקדש נמלא שהוא מקבל חיותו ממשה רבינו ועיין תורה סז תנינא/כ"ה שבית המקדש קיומו ע"י השבת וע"י הלדיק.

והיכל הקודש הזה שנעשה מכבודו ית' המתגלה אלל המקורב מושך את עצמו תמיד לשרשו, היינו ללבו של עושיהו, כי שם שרשו והכלל שכל דבר נמשך לשרשו. כי מחמת הדברים שיצאו מעומק לבו של

¹² * עיין בראשית רבה פרשה נו ובמדבר רבה פרשה ב' ע"פ גאון כירושלים בתקפא יש כאן נקודותים שיוצאות מהשורה - כמה וכמה

¹³ עיין לקמן אות ה' יחנני במעגלי צדק שלפ"ז אולי אפ"ל שיראה שלימה לאו דווקא אלא כל שנשאר בגבול הקדושה בבחי' צדק מלכותא קדישא אע"פ שלא זכה לאמונה שלימה דהיינו כד אתחבר בה אמת וכמו שבארנו שם עי"ש.

¹⁴ מדרש רבה בראשית פרשה נו פסקה י - אברהם קרא אותו יראה שנאמר ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה שם קרא אותו שלם שנאמר (בראשית יז) ומלכי צדק מלך שלם אמר הקב"ה אם קורא אני אותו יראה כשם שקרא אותו אברהם שם אדם צדיק מתרעם ואם קורא אני אותו שלם אברהם אדם צדיק מתרעם אלא הריני קורא אותו ירושלים כמו שקראו שניהם יראה שלם ירושלים. ונ"ל טעמא דשמות אלה כי באמת מקום המקדש הוא מקום מסוגל ליראת שמים ובאתר דאית דחילא אית שלימתא (זהר יתרו עט) אלא ששם התפעל מהשלימות שראה במקום ואילו אברהם התפעל מהיראה שגרמא לזה שהיא העיקר ולכן הקדים הקב"ה יראה לשלם.

¹⁵ לכאורה מבואר בברור שהכוונה למקרב רחוקים וכן משמע בקיצור ליקוטי מוהר"ן אות ב' אבל יש כאן מקום לטעות שמדובר במתקרב כי בו מדבר פשוט הפסוק וכן משמע ממה שהמקורב נקרא היכל הקודש, ולפ"ז צריך לומר שבחי' הבית המקדש נבנה משניהם יחד דהיינו המקורב הוא היכל והמקרב בחי' קודש המאיר בו. ויותר נראה לומר שהמקרב בונה היכל קודש דהיינו את המקורב ומה שנקרא גם המקורב קודש זה כיון שיונק מהמקרב שנקרא קודש

¹⁶ לשון הפסוק קדוש יאמר לו וממנו מביא ראה לדבריו שהמקרב רחוקים בונה קודש ועיין זהר משפטים קכא טע"א שמחלק שם בין קדוש לקודש כי קודש בג"ר וקדוש בוו"ן ומביא שם ראה שקדוש בוו"ן מהפסוק הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו וכיון שציון וירושלים הם יסוד מלכות הרי שקדוש הוא בוו"ן. וצ"ל או שרבינו לא מחלק בין קדוש לקודש או שאע"פ שהמקורב הוא בחי' קדוש אבל ההיכל שנבנה על ידו הוא קודש. וצ"ע. ויותר נראה שרבינו לא מחלק.

¹⁷ נראה שצ"ל דברי הימים א-טו כד כי בתהלים ספרו כבודו בלי את

¹⁸ פרדס רמונים - שער יח פרק ג' ומפני היות המלכות הויה יותר מתגלית נתהווה גלויה קודם הת"ת והת"ת היה נעלם מפני שהמלכות היכל אליו והיא מגלה כבוד המלך והיא מראה נגלית שבה מתגלה הת"ת.

¹⁹ תורה סז תנינא - פי ב"ה הראות נמשך גם - בן מבחינת השם, שהוא בחינת ארבע אותיות, שמשם נמשך תלת גונון דעינא וכת עין פנ"ל. וזה בחינת שבת שין בת. שין תלת גונון דעינא. ב"ת עין (תקון ע) פי שבת שמה דקדשא בריה הוא (זהר יתרו דף פה). גם הצדיק הוא בחינת שבת, כמו שכתוב (זהר נשא דף קמד): אנת הוא שבת דפלהי יומי. וזה: ראו פי ה' נתן לכם את השבת (שמות ט"ז) ראו דיקא, פי שבת, שהוא שמה דקדשא בריה הוא. הוא בחינת ב"ה הראות, בחינת תלת גונון דעינא וכת עין פנ"ל: ע"ל - בן בכל מקום שנוכר בנ"ן בית - המקדש, נזכר שבת, כמו שכתוב (ויקרא ט"ט): את שבתתי תשמרו, ומקדשי תיראו. וכן בכל מקום שהזכיר על מלאכת המשכן, הזהיר מקדם על שבת, פי שבת מאיר להבית - המקדש, פי המקדש הוא גם - בן בחינת עינים, כמו שכתוב (תהלים כ"ד): גאון עינים, מקדם עיניכם (עין פכא - בתרא ד). ושבת הוא בחינת הגונון המאירין במקדש, פי שבת הוא בחינת ב"ה הראות, שהם תלת גונון דעינא וכת עין, המאירין לבית - המקדש שהוא בחינת עינים.

עוד שם בסוף תורה.....וזהו: בראשית ראש בית/ בחינת הבעל - הבית של העולם. הינו הצדיק האמת, שהוא היפי והפאר של העולם, שהוא בחינת יוסף, בחינת (בראשית מ"ב): ויוסף הוא השליט הוא המשפיר/ וכו', בחינת ראש בית, בחינת בעל - הבית של העולם. פי על - יד קיום הבית - המקדש וקיום הבתים והדירות של ישראל פנ"ל.

האישי הכשר, נכנסו בלבם/י¹⁷ של החוקים, וחזרו להשי"ת לכן עומק ליבו של המקרצב הוא שרץ היכל הקודש שנזנה ע"י דברי האמת שילאו משם.

והיכל הקודש הזה כשהוא נמשך לשרץ, הוא שורה ומלביש את הרוח החיוני/י¹⁷ רוח עצם החיים/י¹⁷ שבלב האישי הכשר. כי הנפש היא דם אצל הרוח הוא בלב, בבחי' (יחזקאל לו [י"ט])¹⁸ ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה להינו שהלצ חלץ היא הרוח החדשה, וכשם שרוח התשובה היא כלב כך רוח החיוני כלב.

והיכל הקודש הנ"ל דהיינו ההיכל לכבודו ית' שפורה על הקודש יאמר לו ושורה על רוח החיוני שכלב המקרצב הוא יונק חיותו מהרוח החיוני הזה של זה שקרצב, בבחי' (משלי כט) ושפל רוח יתמוך כבוד דהיינו שהחלק הגמון והשפל של הרוח דהיינו רגלי הרוח הם יתמכו צהיכל הכבוד להניק אותו (ועוד כי המקרצב רחוקים להש"י ולא לעצמו מכונה שפל רוח). ועיקר הלבשתו של היכל הכבוד את הרוח החיוני הנ"ל הוא לרגלי הרוח, בבחי' הכתוב (ישעיה מב/י"ב)¹⁹ ורוח להולכים בה דהיינו שהקצה נותן רוח כדי שעל ידה ילכו לפניו, נמלא שיש רוח שהיא בחי' רגלים. כי ברוח הזה יש קומה שלימה ראש וגוף ידיו ורגליו, ורגלי הרוח שורה ומתלבש ויונק ההיכל הקודש, והטעם שמתלבש על רגלי הרוח דייקא כי משם מבחי' רגלי/י²⁰ נתעורר המקרצב רחוקים להיישיר את בני אדם לעבודת השי"ת²¹, בבחי' (שם מ) ישרו בערבה מסילה לאלקינו. מסילה דייקא, שהוא מקום²² הרגלין כי מסילה היא דרך שנכנסת ע"י הרגלי/י²³ וכן המסילה כלב החוקים נעשית ע"י בחי' רגלי הרוח של זה שקרצב. וזהו בחי' (תהלים פד) מסילות בלבכם, שע"י מסילות שבלבכם דהיינו ע"י שמלא לב שומע ומוכן להיות מסילות לדרכו, נתעורר להיישיר את בני אדם השוכנים בערבה ובחושך דהיינו לקרצב רחוקים שליבם ערבה ומדבר שומם מאמונה ורגלי דרכו כשם ועשה שם דרך ומסילה לאמונה צאלקים בחי' ישרן צערבה מסילה לאלקינו כנ"ל, להיישיר להם דרך לעבודת השי"ת.

ומחמת שהיכל הנ"ל נעשה מהנפשות אשר היו רחוקים עד הנה, ויש קליפות רבות השוכנים סביבם/י²⁴, בבחי' הכתוב (יחזקאל ה/י"ו) זאת ירושלים שמתיה בתוך הגוים²⁵ יושלים הנ"ל נוטריקון יראה שלם הרומוח להיכל הקדש הנ"ל כיון שהיתה צין הגוים לכן גם כשנעשית יראה שלם דהיינו היכל הקודש היא עליין מסובבת בקליפות הגוים. ואפשר עכשיו כשמלביש ההיכל את הלב דהיינו את רוח החיוני שכלב זה שקרצב אותם כנ"ל, אפשר שיתאחזו ח"ו החיצונים, ביצר מחשבות לבו [י"ט/ג] של הכשר הזה/י²⁶ ועיקר התגברותם היא להפילו לכעס והחומה/י²⁷ :

¹⁷ עיין ספר הישר (מוסר) לר"ת שער יג אות קעג כל דבר שיצא מן הלב יכנס בלב

¹⁸ בשום מקום לא נקט רבינו לשון חיוני כלפי הרוח ועל כן נראה שכונתו לרוח החיים הבהמית שהיא עצם החיים ולא לרוח חיים של נפש השכלית. דהיינו שהיכל הקדש הנעשה ע"י קרוב רחוקים שורה על עצם החיות שבלב המקרצב אותם. וצ"ע כי איתא שיצאה ר"י וצ"ט הם נפש בהמית ונפש השכלית שבלב נמצא א"כ שהיכל הקדש שורה על היצוא ומחזק אותו ע"י הרע שלו. וצ"ע.

¹⁹ צ"ע דלעיל אמר ששרש היכל הקדש הוא הדברים שיצאו מועמק לב המקרצב ועכשיו אמר שהיכל הקודש שורה על שרשו דהיינו הרוח החיוני ונמצא לפ"ו שרוח החיוני הוא עומק הלב וצ"ע כי עומק הלב הוא היכן שיוצא הדיבורי אמת ואילו רוח החיוני הוא עצם החיות הבהמית של אדם ולבאורה זה בנפש בהמית וזה בנפש השכלית ולא קרב זא"ז. ואולי אפ"ל שמדובר במקרצב צדיק כזה שאצלו האמת טובעה בעצם חיותו, ולא כאותם שמקרבים רחוקים ע"י הסברים והוכחות וויכוחים אלא מדובר בצדיק כזה שכל דבור שלו הוא נכנס מיד בעומק הלב של השומע וממאס מיד בחי' הבל, וזה כיון שאצל המקרצב בעצמו האמת נמצא ויוצא מעצם חיותו החיונית.

²⁰ ועיין גם בפרק יח

²¹ בתקפא (יחזקאל יח) בתולד ותולד (יחזקאל לו) ומתצו - (יחזקאל יח) לו (כי באמת בשניהם נכר לב חדש אבל בפרק לו יותר מכוון ללשון רבינו)

²² מא ישעיה מב (ה) פה אמר האל ידוד בורא השמים ונוטיהם רקע הארץ וצאצאיה נתן נשמה לעם עליה ורוח להלכים בה:

רש"י - נותן נשמה - נשמת חיים. לעם עליה - לכולם בשוה. ורוח - קדושה. להולכים בה - למתהלכים לפניו:

מצודות דוד - (לעם עליה) - אל העם אשר הם עליה נתן נשמה ואל שאר הבריות המתהלכים בה נתן רוח החיוני:

²³ כי הכלל שבכל משפיע ומקבל אוי נה"י דעליון נעשים חב"ד אצל התחתון. דהיינו שהרגלין שהיא מדרגה התחתונה של הרב רק היא יכולה להתקבל בלב ומח של התלמיד.

²⁴ מתצו - הש"י

²⁵ בדפ"ר ותולד - מקום, בתקפא - מקום, (וכנראה שנחמק חלק מהו')

²⁶ מה כי יש דרך שמכנינים כדי להלך בה ונקראת דרך קודם שהלכו בה, כמו הדרכים שנצטוו לעשות לערי מקלט עיין דברים יט ג' ו' אבל יש דרך שנעשית במקום שאינו מוכן לכך רק ע"י רגלי ההולכים בה כמו שאמרה התינוקת לרבי יהושע בן חנניא (ערובין ג:) ליסטים שכמותך כבשוה. ומדברי רבינו כאן "ישרו בערבה מסילה" משמע קצת שדרך כזו נקראת מסילה. וכן מפורש בפרש"י שמת' ט' יז עה"פ עודך מסתולל בעמי ע"ש. מאידך צ"ע ההמשך שאומר שע"י מסילות בלבכם נתעורר להיישיר את בני"א וכו' משמע שע"י שמצא דרך בלבם נתעורר להחזירם בתשובה שלפ"ו מדובר בדרך שהוכנה להילוך.

²⁷ עיין תורה יד שבעל תשובה וגרים נקראים פלגא בגלל הבגדים הצואים שיש עליהם וצריכים טרחה גדולה להסירם ובפרט גרים שנאמר עליהם קשים כספחת כיון שנפש הרעה שהיתה להם בגיותם עדין מכשכשת בתוכם להחטיא הנפש דקדושה שקבלו כשתגירו. ובשער הגלגולים (הקד' לד) מבואר שזה נשאר גם בבניהם כמבואר שם על ר"ע. (לכאורה עד"י דורות, שע"כ מותר עד אז בממזרת קדושין עה. ועד אז לא תבזי ארמאה באפיה סנהדרין צד. וצ"ע משבת קמו ג' דורות פסקה הוהמה מהאבות אבל ע"ש דהא פליגא אמ"ד שרק בסנין פסקה)

²⁸ יחזקאל ה (ה) פה אמר אדני ידוד זאת ירושלים בתוך הגוים שמתיה וסביבותיה ארצות:

²⁹ בתולד - בתוך הגוים שמתיה (כלשון הפסוק)

³⁰ ש"כ בראשית ו' ה'

עצה על זה שיוזמין מלאכי לבו, שהוא בחי' התלהבות הלב. שהתלהבות היא¹¹ בחי' מלאכים, בבחי' הכחוז במטה רצנו שהתגלה אליו מלאך אלקים ויזכר עמו מתוך הסנה (שמות ג) [ג] **ויהי רא אליו מלאך ה' בלבת אש**¹² והיינו שמלאך אלקים נתגלה למטה דמות להצט אש הצוערת בתוך הסנה, ואש הזה הוא שורף אותם. ואז גם היכל הקודש מקבל כח האש, והיינו נוסף לזה שאש מלאכי ליצו שורף את הרע הרולה להתאחו צדוק ליצו של המקרב רחוקים, הוא גם נכנס בהיכל הקודש כדי שהיכל הקודש ישרוף את הרע הדבוק בו בעלמו ושורף ההיכל הקודש את הקליפות גם מלהתאחו בו ולהטעותו בהצנת דברי החכמה של המקרב¹³ והיכל הקודש שורף אותם בבחי' (שם כד) **ובבוד ה' באש אוכלת** והיינו היכל הקודש שהוא כבוד ה' הסורה על מי שקודש יאמר לו נעשה אש אוכלת את הרע הדבוק בו:

אות ב

עתה יבאר כיצד לקיים ענה הנ"ל לבל להתלהבות הלב שהוא בחי' מלאכי לב שהם אש השורף את הרע. והיינו הרע הרולה להדבק בו ואת הרע הדבוק בהיכל הקודש.

ואש המלאך הזה נעשה מבחי' משפט. **שמכלכל דבריו במשפט** [ג] ¹⁴ **שאדם שופט את עצמו**¹⁵ שמוכיח את עצמו מהיכן בא מטפה סרוחה¹⁶ ולכן הולך לפני מלך מלכי המלכים (אבות ג' א') ולפ"ז כיצד

¹¹ משמע קצת ממה שנקט לשון הרומז ליציה"ר דייקא כמבואר בפסוק. שהרע הזה מתלבש על הרע שכבר נמצא ומגביר אותו ולא שנעשה בעצמו יציה"ר. והיינו כנ"ל שמתלבש על הרוח החיוני דייקא שהיא לכאורה נפש הבהמית עצם החיות שמשם היציה"ר המתנגד לנפש השכלית שהיא יצ"ט. וצ"ע.

עוד אולי אפשר לומר כיון שהלב הוא רק התפעלות והתפעלות רעה עיקרה הכעס וכן רגלי הרוח בחי' נפש שברוח שם אחיות הכבוד כועס לכן עיקר הרע שעלול להתאחו מהמקורב הוא מדת הכעס וכמבואר בלק"ה פורים ו'.

¹² תורה ט אות וז [ו] וכשעוסק לעורר בני אדם, הוא צריך לשמור עצמו מתלמידים שאינם הגונים, כדי שלא יהא נדבק בו מהרע שלקחם, שלא יזיק לו, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה (חלין קל"ג): **כל המלמד לתלמיד שאינו הגון וכו'.** וכן אסרו חכמינו, זכרונם לברכה (שבת ק"ח): **לכתב על עור בהמה טמאה, שנאמר: "למען תהיה תורת ה' בפיך" מן המתיר לפיך.** וכשולמד עם אחר, הוא בחינת כתיבה. פי הלשון הוא בחינת (תהלים מ"ה): **"לשוני עט סופר מהיר", שנחקק ונכתב על לב התלמיד, כמו שכתוב (משלי ג): "כתבם על לוח לבך".** ועל כן צריך שלא יהיו דבריו נכתבין על בחינת עור בהמה טמאה, היינו תלמיד שאינו הגון. אף אי אפשר לבשר ודם להיות נשמר בעצמו, שלא ישמעו תלמידים שאינם הגונים ממנו. ולזה צריך שיהיה למודו, ללמד וללמד ולשמור ולעשות. דהיינו שעל – ידי למודו עם תלמידו, יהיה כאלו עשאו לחברו, וכאלו עשאו לדברי תורה. כמו שאמר רבותינו, זכרונם לברכה (סנהדרין צ"ט): **כל המלמד בן חברו תורה, כאלו עשאו וכו',** וכאלו עשאו לדברי תורה וכו'. וכשולמד בכונה זו, אי השם יתברך שומר אותו, שלא יהיו דבריו נכתבין בכח הזכרון של התלמיד שאינו הגון, רק יהיו נכתבין ממנו. וכשעוסק לעורר על – ידי ספורי מעשיות, צריך שיהיה שיתו וספוריו גם כן בבחינת הלמוד הנ"ל, דהיינו ללמד ולעשות כנ"ל. וזה בחינת (עבודה זרה י"ט): **"שיתן של תלמידי – חכמים צריכין למוד, דהיינו שכל מה שצריכין אל הלמוד, צריכין גם כן אל שיתו, שהוא בחינת ספורי מעשיות כנ"ל:**

¹³ ליקוטי הלכות פורים הלכה ו אמצע אות ו' – תקון היכל הקודש הוא על – ידי משפט שישפט את עצמו על כל דבר, דהיינו שיתבודד ויעשה חשבון עם נפשו וישפט את עצמו ויפרש שיתו לפני השם יתברך בחימות הלב עד שיתעורר אש המשפט וישרף את הרע של הנפשות שמקרבם וכו', עין שם. ועקר הכנעת הרע של הנפשות הוא לבטל הכעס והחמה מהם (כמו בן בסוף התורה הנ"ל), שתקון החמה, שהוא בחינת שם שהוא על – ידי תקון הכעס, זהו בעצמו בחינת בטול הרע מבחינת כסא משפט הנ"ל, מבחינת עיגולא וכו', עין שם היטב ותבין.

¹⁴ גם בדפוס ותולד- היא ונתולד- הוא

¹⁵ גם לעיל דף מא. סוף טור ב' שינה רבינו סדר הפסוק הזה

¹⁶ בתולד- וירא מלאך ה' אליו (כלשון הפסוק)

¹⁷ לבת אש לבת לשון התלהבות האש כמו שרואים בחוש שטבע האש ששואף לעלות למעלה בהתלהבות גדולה. וכן המלאך שדיבר עם משה בסנה נתגלה לו כאש מתלהבת ועי"ש פסוק ו' כשהבין משה שלבת האש היא מלאך אלקים הסתיר פניו וכן מצינו במנוח ואשתו כשנתגלה להם המלאך בפעם השנייה להורות להם כיצד לנהוג בבנם הקדוש שמשון שיוולד להם כתיב (שופטים יג ב') ויעל מלאך ה' בלהב המזבח וכש בפסוק כב ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלקים ראינו. לכאורה תימה הרי בקשו מהש"י שישלח להם מלאך להורות להם כיצד לנהוג א"כ ידעו שהוא מלאך ודברו עימו ולא נודעו ורק כשעלה בלהב אש נבהלו וסברו למות כי ראו אלקים וכן משה רק כשהבין שהלבת אש היא מלאך או הסתיר פניו כי ירא מהביט אל האלקים מוכח מזה שכשהמלאך מתלבש בדמות אדם לא נקרא אלקים אלא מלאך אבל כשמתלבש בלבת אש אזי נקרא אלקים. ועיין מלבי"ם שופטים ו' כב בסוף דבריו שם בסוגריים – (וביחוד "ל שגדעון וכן מנוח התירא מצד שראוהו ברגע שנגעלם מעיניהם שברגע זה שפוט גולמו א"א להחי לראותו, שעל זה אמר אליהו אס תראה אותי לוקח מאתך, וד"ש וירא גדעון כי מלאך ה' הוא - כי ראהו בעצמותו כמו שהוא מלאך, כי עד עתה נראה לפניו כתבנית איש) ולכן התירא:

¹⁸ עיין לקמן אות ה' (ד"ה וכל זה) שם מבואר כיצד הרע שבמקורב עלול להטעות אותו בלימוד לפרש דברי החכמה של המקרב לרעה בדמצינו בביטוס שפירש לרעה דברי אנטיגנוס עי"ש.

¹⁹ לשה"כ תהלים קיב ה'

²⁰ בדרך כלל מתפרש לשון זה ששופט את דבריו כיצד לאמרם וכן מבאר רבינו ענין המשפט הזה לקמן באות ה' (ד"ה וכל זה). אבל כאן נראה שמבאר בענין שמכלכל הוא לשון מוזהר כמ"ש (בראשית מז יב) ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף: וא"כ מה שייך לשון זה כלפי משפט. ונ"ל כי משפט הוא ששופט בין שני צדדים ומוצא הדרך הנכון להלך בו אבל צריך להביא נושא לדון בו והבאת הנושא שעליו דנים במשפט הוא כמו שמוזנים את המשפט וכן לאידך גיסא אכילה היא ברור טוב מרע בחי' משפט.

²¹ עיין תורה טו [א] מי שרופץ לטעם טעם אור הגנוז, הינו סודות התורה שיתגלה לעתיד, צריך להעלות מדת היראה לשרשה: [ב] ובמה מעלין את היראה? בבחינת משפט, כמו שכתוב (משלי כט): **"מלך במשפט יעמיד ארץ",** וארץ היא בחינת יראה, כמו שכתוב (תהלים ע"ו): **"ארץ יראה",** הינו שישפט את כל עסקיו, כמו שכתוב (שם קי"ב): **"יכלכל דבריו במשפט",** הינו שישפט וידין בעצמו כל עסקיו, ובזה יסיר מעליו כל הפחיתים, ויעלה בחינת יראה ברה ונקיה, ותשאר אף יראה – השם ולא יראה אחרת:

כריך להתנהג בכל מדה ומדה שבו. ועיקר ההתלהבות היא כשדייקא מתוך שפלותו מכיר לאן הוא הולך למלך המלכים עיקרא ושקשה לכל עלמין אזי דבורי אמת אלו (בחי' יולא לאור משפט כדלקמן) הם גורמים התלהבות הלכז כאש האוכלת את כל המתנגד להכלל בה. וזהו בחי' הכתוב (ישעיה סו/כב) שלעתיד לבוא במלחמת גוג ומגוג/כ"ו **בי באש ה' נשפט** הקב"ה ישפוט באש ובחרב את הגויים, ונקט לשון "נשפט" כיון שגם הוא יסתחף במשפט לטעון טענותיו (כפרש"י סס) נמצא שטענות הקב"ה במשפט הן בחי' אש (כמ"ש הלוא כה דברי כאש), והכי נמי מי ששופט עצמו באמת בהתלהבות הלכז הם דברי ה' ממש כמבואר בתורה קנו/כ"ו ותורה מח/כ"ו נמצא שהם אש ה' השורף כל רע. והמשפט הוא לא במח אלא בלב, בבחי' הכתוב בחושן המשפט שכתובו היו האורים ותומים דהיינו כתב סם המפורש (שמות כה/ו) **ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו תמיד** דהיינו את החושן שעל ידו ישראל נשפטים ונוכחים כשמציאים לפניו ספקותיהם אם לעשות או לא לעשות, ולפי רצונו רמוז כאן שכל ספקותיהם של ישראל היו בלב אהרן שהיה מקרעם להש"י וממתיק הדינים מעליהם/כ"ו. ואז יוצא לאור משפט [כ"ח] דהיינו שמתדבר לו העצה האמיתית כיצד להתנהג, היינו שנתלהב הלב ויושב על כסא רק כשיואל לאור משפט דהיינו ע"י המשפט זוכה לעצה נכונה בחי' הארת האמת אז מתלהב הלכז ונעשה האש השורף את הרע של היכל הקודש דהיינו הכסא כנ"ל ואזי יכול המקרב רחוקים לשבת על הכסא דהיינו שהיכל הקודש מלביש את רגלי הרוח החיונית שבלבו נעשה לה כסא ומקבל חיותו ממנה. בבחי' הכתוב (תהלים ט/ט) שלעתיד לבוא הש"י לעולם ישב **בונין למשפט כסא**, דהיינו שסכאו ית' שעליו ישב לשפוט יהיה קבוע תמיד ורצונו דורש כונן למשפט את כסאו דהיינו הלכז של המקרב רחוקים לריך להיות קבוע במשפט ההיכל קודש כדי להשמר מהרע הסובב אותו, וזהו כונן למשפט כסאו דהיינו ע"י משפט כונן את כסאו שהוא בחי' כבוד הנ"ל, בבחי' (ירמיה יז/ט) **כסא כבוד**. דהיינו שהלכז שופט את הכסא שעליו הוא יושב והכסא הוא היכל הקודש שמלביש את הלכז (כי כסא הוא בחי' חילוניות כלפי היושב עליו לכן היכל הקודש נחשב כמו כסא ללכז השופט)

כ"א עיין לעיל שפל רוח יתמוך כבוד ואפשר שגם לזה כיוון שם שרק כשהוא שפל רוח בבחי' מאין באת מטיפה טרוחה אזי יש בכוחו לתמוך כבוד דהיינו את היכל הקודש הנ"ל.

כ"ב ישעיה סו (טז) כי הנה ידוד באש יבוא וקסופה מרבתיו להשיב בחמה אפו וגערתו בלהבי אש: (טז) כי באש ידוד נשפט ובחרבו את כל בשר ורבו חללי ידוד:

רש"י (טז) כי באש – של גיהנם ה' נשפט עם צריו ולפי שהוא בעל דין ודין נופל בו לשון נשפט שאף הוא טוען טענותיו למצוא עוונם ופשעם וכן ונשפטי אתו (יחזקאל לח) הנני נשפט אותך (ירמיה כ) לשון ויכוח הוא דרישני"ר בלעז, ופשוטו כי באש ה' וחרבו נשפט כל בשר וכן רבים מסורסים במקראות:

עיין מלבי"ם (ישעיה סו טז) כי באש – מבואר ביחזקאל כי במלחמת גוג תהיה תחלה חרב איש באחיו ואח"כ ימטיר עליהם אש ואבני אלגביש, האש יהיה משפט ה' עונש שמיימי, עז"א כי באש ה' נשפט, והחרב יהיה מהומת איש באחיו, ועז"א ובחרבו את כל בשר, ועי"ז ורבו חללי ה':

כ"ג כמבואר במצודות דוד ומלבי"ם שם.

כ"ד עיין תורה קנו – כי מזה שמדברים בינו לבין קונו, הוא בחינת רוח – הקדש. ודוד המלך, עליו השלום, שהיה מעלתו גדולה מאד, יסד מזה ספר תהלים. וכן כל אהרן לפי בחינתו הוא בחינת רוח – הקדש, כמו שכתוב (תהלים כ"ז): "לך אמר לבי", כמו שפרש רש"י: "לך בשבילך ובשליחותך", "אמר לי לבי". שכל הדברים שהלב אומר, הם דברי השם יתברך ממש, והוא בחינת רוח – הקדש. וצריך לחדש תמיד, לבקש בכל פעם בתחנונים ודברי רצונים חדשים. ולזכות לזה, צריך טהרת הלב. וטהרת הלב הוא, על – ידי שמתלהב ובוער לבו להשם יתברך, על – ידי – זה נטהר הלב.

כ"ה תורה מח – והדבורים שאדם מדבר בכח, הם עצמן הדבורים של הקדוש ברוך הוא. וזה בחינת (ישעיה נא) "ואשים דברי בפיך",

כ"ו שמות כח (כט) ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחשן המשפט על לבו בבוא אל הקדש לזכרון לפני ידוד תמיד: (ל) ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים והיו על לב אהרן בבוא לפני ידוד ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ידוד תמיד:

רש"י – (ל) את האורים ואת התומים – הוא כתב שם המפורש שהיה נותנו בתוך כפלי החשן שעל ידו הוא מאיר דבריו ומתמם את דבריו (וימא עג) ובמקדש שני היה החשן שא"ל כ"ג להיות מחוסר בגדים אבל אותו השם לא היה בתוכו ועל שם אותו הכתב הוא קרוי משפט שניא' (במדבר כז) ושאל לו במשפט האורים:

את משפט בני ישראל – דבר שהם נשפטים ונוכחים על ידו אם לעשות דבר או לא לעשות ולפי מדרש אגדה שהחשן מכפר על מעוותי הדין נקרא משפט ע"ש סליחת המשפט:

כ"ז עיין העמק דבר – ונשא אהרן. שיהא מוחשב בזה ולא יהא מסיח דעת מזה אלא יהיה תמיד. על לבו. ולהוכיחם בתפלתו. לפני ה' תמיד. גם עיין מאור ושמש עה"פ הזה שזה רמז שעל הצדיקים מוטל תמיד שיראו להפך מדת הדין לרחמים ולהמתיק הגבורות בשרשן וכן החושן כפיר על עיוות המשפט ודווקא בשעה שהיה על לב אהרן.

ועיין תפארת שלמה עה"ת פ' שופטים עה"פ שום תשים עליך – עפ"י מ"ש (שמות כח, ל) ונשא אהרן את משפט בני"י על לבו וגו' היינו שבחי' צדיק הדור צריך להיות במדרגת אהרן שהיה מוסר נפשו על בני"י והיה מקבל עליו כל מה שיבא ח"ו על בני"י שום רעה מוסר נפשו עליהם כדי להציל אותם מכל משפט ולבטל הדינין מהם.

כ"ח לשון הבקשה שאומרים אחרי התקיעות היום הרת עולם וכו' ותוציא לאור משפטנו

כ"ט תהילים ט (ח) וידוד לעולם ישב בונין למשפט כסאו: (ט) והוא ישפט תבל בצדק ידיו לאמים במישרים:

רש"י – (ח) וה' לעולם ישב וגו' – שם שלם וכסא שלם כמו שנאמר כסאו, אבל קודם שימחה כתוב כי יד על כס ית (שמות יז) כס חסר ושם חלוק:

כ' בתשכ"ט – כסאו (כלשון הפסוק)

כ"א ירמיה יז (יב) כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו:

נראה שכאן מכין רבנו קרקע לחדושו ברות ג' שכל העניין הוא בחי' שבת שהיא בחי' עגולא וריבוע, לכן טורח כאן לרמוז את העניין בלשון תמוך אשורי מעגלותיך, "אשורי" הוא לב המקרב רחוקים שם המשפט שפריך שילא לאשורו ומעגלותיך הוא היכל קודש דהיינו המקרב מרחוק שפריך ע"י אש המשפט לשורף את הרע הדבוק בו.

וזהו בחי' הכתוב (תהלים יז) ^{עב} / ^{עב} **תמוך אשורי במעגלותיך** הפסט שדוד מבקש שהקב"ה יתמוך וישמור את רגליו במעגלי דרכי התשובה, ורבינו דורש שיתמוך אשורי את מעגלותיך דהיינו רגלי הרוח החיוני שבלב המקרב רחוקים את היכל הקודש. כי אשורי, זה בחי' רגלין/ע"י דהיינו רגלי הרוח החיוני שבלב הנ"ל. במעגלותיך, זה בחי' כסא כבוד, והכסא נקרא מעגלותיך בחי' כסא המלכות שעשה שלמה המלך מהזהב וכן שהביאה לו מלכת צבא/ע"י (מלכים א יוד) ^{ע"י} / ^{ע"י} **וראש עגול לבסא מאחריו** דהיינו שהכסא כבוד מכונה מעגלותיך לשון עגול כי הכסא כעין מעלה שעשה שלמה היה ראש עגול, וזהו תמוך אשורי במעגלותיך דהיינו שהכבוד דהיינו היכל הקודש המכונה כסא כבוד ומכונה מעגלותיך מלביש את הלב דהיינו את אשורי שהם רגלי הרוח החיוני שבלב כנ"ל דהיינו שמעגלותיך נתמד ע"י אשורי.

וזהו בחי' הכתוב (ישעיה א) ^{ע"י} / ^{ע"י} **קרי' נאמנה מלאתי משפט**. קריה, זה בחי' ירושלים/ע"י בחי' יראה שלם עיר הקודש בחי' והנותר בזיושלים קודש יאמר לו הנ"ל, דהיינו היכל הקודש מלביש את משפט הנ"ל כי המקרב רחוקים שופט עלמו בעומק ליבו, והיכל הקודש מלביש את עומק ליבו, נמלא שהמשפט פנימי יותר וכולא אש לחוץ לשורף הקליפות שדבוקות סביב היכל קודש :

וזהו בחי' הכתוב (ירמיה ג) ^{ע"י} / ^{ע"י} **בעת ההיא יקראו לירושלים כסא ה' ונקוו אליה כל הגוים לשם ה' ולא ילכו עוד אחרי שרירות לבם הרע**. דהיינו לעתיד לבוא הקב"ה יקרב רחוקים והנותר בזיכרה שלם יהיה כסא ה' דהיינו מקום השראת השכינה בחי' היכל הקודש והרע בחי' הגוים הדבוקים בו יבואו גם, אבל לא ילכו אחר שרירות ליבם כי אש המלאכים שבלב הנ"ל בחי' באש ה' נשפט כנ"ל יבנע"ה את לבם הרע :

אות ג

עתה יבאר שעניין הנ"ל של קרוב רחוקים הוא בחי' שבת קדש עפ"י הזוהר ששמירת שבת היינו עגולא וריבוע ומבואר שם ובמפרשים שהם בחי' שתי שבתות דהיינו הארת מוחין מקיפין (עגולא) ופנימיים (ריבוע) מצינה לז"א שנמשכים בשעת הקדוש על היין. ומז"א נמשכים המוחין אל המלכות שהיא בחי' שבת שליטת הנעלמת. ומבואר שם שרק ע"י ז"א מאיר ומעלה את המלכות מהקליפות לאו"א/ע"י כליל שבת אזי יש גם לו עליה למחרת בשבת צבקר.

נמלא שעגולא וריבוע הנזכר בשבת רומז לקרוב רחוקים דהיינו את המלכות דהיינו שז"א מאיר הארת הצינה למלכות. והיינו סוד יחוד המקרב והמקורב (היכל הקדש הנ"ל היונק ממשפטי הלב של עושהו) אלל שיש שינוי בין המשפט של חול למשפט של שבת, כי בחול המשפט מסיר את הרע, דהיינו שמזכר הרע מהטוב.

^{עב} תהלים יז (ה) תמוך אשורי במעגלותיך כל נמוטו פעמי:

מצודות דוד – (ה) תמוך – סמוך רגלי ללכת בנתיבותיך בכדי שלא ימערדו לנפול:

^{ע"י} גם בתורו ותורו - במעגלותיך, בדפ"ר במעגלותיך, וחתרו - במעגלותיך

^{ע"י} כמבואר במצודות דוד שם ותרגום יונתן שם – סעד אסתורי בהליכתך דלא יזועון רגלי:

^{ע"י} ע"י פ"ש ע"ה פ' ויתן לה כל חפצה יש שם תוספת בסוגרים בשם האר"ל שבא עליה ונולד נבוכדנצר. ואולי אפ"ל שכאן רמוז העניין שלנו כי שלמה כמובא בר' צדוק שכיון ששלמה היה במדרגת משיח סבר שהוא המשיח (רק טעה בזמן) ולכן נשא נשים נבריות להעלות קליפת הנגה לקדושה וזהו ענין הקרוב רחוקים שקרב את מלכת שבא, אלא שכנראה טעה שלא שפט את עצמו כראוי לכן דבק בו הרע שלהן והפילו ממלכותו על עצמו ועל העולם עד שנחלקו (סנהדרין כ:); עם גם על מקלו היה לו מלכות או רק על בגדיו.

^{ע"י} מלכים-א י (יח) ויעש המלך פסא שן גדול ויצפהו זהב מופז: (יט) שש מעלות לבסה וראש עגל לבסה מאחריו וידת מזה ומזה אל מקום השבת וישנים אריות עמדים אצל הידות: (כ) וישנים עשר אריות עמדים שם על שש המעלות מזה ומזה לא נעשה כן לכל ממלכות:

^{ע"י} ישעיה א (א) חזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה על יהודה וירושלם בימי עזיהו יותם אחז ויחזקיהו מלכי יהודה: (בא) איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק ילין בה ועתה מרצחים:

מצודות דוד (בא) איכה – מתאונן לומר איך ירושלים עיר אמונה נהפכה להיות משקרת בה' כזונה המשקרת בבעלה. מלאתי – מעולם היתה מלאה משפט והצדק התמיד בה ועתה נהפכו אנשים להיות מרצחים:

^{ע"י} כמבואר שם במצודות דוד ובתחילת הפרק

^{ע"י} ירמיה ג (יז) בעת ההיא יקראו לירושלם פסא ידוד ונקוו אליה כל הגוים לשם ידוד לירושלם ולא ילכו עוד אחרי שרירות לבם הרע: מצודות דוד (יז) כסא ה' – ר"ל גם שמה תהיה השראת השכינה. ונקוו אליה – כל העמים יתקבצו אליה בעבור שם ה' השורה בה וחזור ומפרש אל ירושלים יתקבצו כי שמה תהיה השראת השכינה. שרירות לבם הרע – מראית לבם שמראה להם את הרע ומסית אותם לעשותה:

^פ גם בדפ"ר ותורו- יכנע, ותורו- יכניע

^{פא} דהיינו כינה עילאה עולם הבא עולם התשובה אל החכמה הנעלמת שם (כמבואר בהקדמת הזוהר ק"ה: המוצא לקמון),

אבל בשבת אין צורכים אלא משפט שמכלכל דבריו כיצד ללמד את המקורב/כ²³. כי שבת היא צחי' קרוב רחוקים של לדיק שלא חושש מהרע כי לא יאונה ללדיק כל רע כמבואר בתורה ח'/²⁴ כי אע"פ שצאמת כיון שהמלכות עולה מן הקליפות כריך אש לשרוף הרע הרואה לעלות עמה, זה נעשה בערב שבת, כמבואר בזוהר שיוכר שלהובא לאש וכתבי האריז"ל/²⁵ (הובא בתורה יט ותורה כז/כ²⁶) ומבואר שם שזה כוונת רחילת חמין וגזיזת אפרנים בער"ש, ולפי הנ"ל אז הזמן לשפוט עצמו כנ"ל בדבורי אש לשרוף הרע של מחשבת חול שלא יכנס לשבת (שכל זה צחי' שעושה כלי לאש הזו/כ²⁷).

אבל בשבת עצמה כבר נדחה הרע ואין צורכים אזי א"ל משפט כי כל התיקונים נעשים ממילא ע"י השביתה דייקא/²⁸ מכל מלאכת הצורכים. (ומשמע שצצצת גם לא טוב לעשות לעצמו משפט כי משפט הוא אש וצצצת כתיב לא תצערו אש/²⁹)

עניין העיגולא וריבוע המבואר כאן נראה שהוא עניין יסודי בתורה עיין בהקדמה לתורה שני"ל שרומז לעומק עניין הקרוב רחוקים שהוא צחי' בריאה חדשה של המקורב שצריך לעשות לעצמו עיגול צחי' חלל פנוי לזמנא את כל המציאות הקודמת שלו ללדיק כדי שיאירו שם משפטי החכמה של המקורב אותו לבנות מציאות חדשה של בעל תשובה על קרקע חדשה לגמרי.

וזה גם צחי' שבת קדש שהיא מציאות אחרת לגמרי מציאות הימי חול וכריך צכניסחה לעשות חלל מהשקט ימי מעשה והחול ובחול הזה לבנות מציאות קדש של שבת מכל מלאכה, מציאות של תשובה ומחשבת קדש בו ית' ורק לכבודו.

וזהו דהיינו קרוב רחוקים הנ"ל הוא **בחי' שמירת שבת**, כמובא בזוהר דצברי התורה שאמר הטייעא/³⁰ לרבי אלעזר ורבי אבא (בהקדמה דף ה ע"ב/כ³¹) **את שבתותי תשמורו** [כ"א] שבתותי דא עגולא צירבוע דלגו פשט הזוהר שם (עפ"י המתוק מדבש) שם הוא שצקידוש ליל שבת זעיר אנפין מקבל שתי קדושות והן נמשכות למלכות ועי"ז השבת נקראת שבת קודש, אחת צחי' עגולא דהיינו מקיפים שמקבל ז"א ע"י דבור והכל פה של צרכת הקידוש, ושניה צחי' רבוע הם מוחין פנימיים חו"צ וחוג צחי' ס' סתומה שנמשכים לז"א ע"י לקיחת הכוס יין

²³ כמבואר באות ה' שיש שני מיני משפט עי"ש

²⁴ וכדמצינו גבי אבילה של שבת דאף כשאובל יותר מדי אין מזה יניקה לקליפות

²⁵ שער הכוונות דרוש א' לקבלת שבת. ומקורו בזוהר ויקהל רג.

²⁶ עיין תורה יט סוף אות ה' – וזה בחינת שלהובא דאשא היורדת בערב שבת על ראש הקלפות, שלא יכלו בנגה לינק מהקדשה; פרוש, כי בערב שבת, בכניסת שבת, נכלל נגה בקדשה, ואז רוצין גם שאר הקלפות הטמאות לגמרי לעלות אל הקדשה, ואז יורד שלהובא דאשא על ראשם ונפלים למטה; שזהו סוד פגנת רחיצת מים חמין בערב שבת, במבאר בפגנות. וזהו בחינת הנ"ל, שצריכין לברר הטוב שבתרגום שהוא בחינת נגה, שיהיה נכלל בלשון הקדש, ושאר לשונות העבר, שהם בחינת רע גמור, צריכין להפילם ולבטלם לגמרי הינו כנ"ל: ועיין תורה פב וזהו פגנת רחיצת מים חמין בערב שבת קדש, כי אז קלפות נגה נכללת בקדשה, ואז חפצים גם השלש קלפות לעלות לאחור בקדשה, ואז יורדים בחינת (שיר השירים ח): "שלהבת דה", ומכנה אותן שלא יאחזו בקדשה, והוא בחינת מים חמין. והוא פגנת נטילת צפרנים בערב שבת קדש פגודע:

²⁷ לכאורה צ"ע כיון שיורדת אש מלמעלה כמבואר בזוהר ובהאריז"ל למה צריך לזה רחיצת חמין אלא שבאמת האש הזה לא מועיל בלי אתערותא דלתתא כמו שרואים בחוש אצל הרבה בני אדם שנכנסים לשבת עם ימי החול והמעשה כי בלי אתערותא דלתתא לא מועיל האש העליונה אלא צריך לעשות לה מרכבה למטה

²⁸ כמבואר כל זה היטב בלק"ה תערובות ה' ה'. ושם מדמה שבת לצדיק ולפ"ז נראה שאע"פ שיש רע אינו פוגע בשבת וכדנמצינו גבי אבילה כנ"ל

²⁹ וההתבודדות של שבת היא שבח והודאה וכיצד לכיין כל מעשיו לשם שמים דהיינו לא לעסוק ברע אלא בטוב.

³⁰ בהמשך הזוהר שם מתברר שהיה נשמת בנו של רב המנונא סבא שירדה ונתלבשה בחלוקה דרבנן בדמות מחמר דהיינו מנהיג חמור לגלות להם חדושי תורה.

³¹ הקדמת הזוהר דף ה: עי"ש שדבור זה אמר הטייעא בשם אביו רב המנונא סבא

שבתותי שרומזת על שתי שבתות, פירש **דא עגולא ורבעא דלגו** זה סוד העגול והרבע שצפנים, ור"ל שעל ידי הקידוש של ליל שבת מאירים המוחין דז"א הנקראים קודש, במוחין דנוקבא, ועל ידי זה גם היא נקראת קודש, לכן מלת שבתותי היא במלכות לזדה, לפי שהיא מקבלת שתי קדושות, דהיינו עגולא הוא סוד מוחין המקיפים את ז"א בעגול, הנמשכים על ידי הדבור והכל הפה של צרכת הקידוש, ורבעו הוא סוד המוחין הפנימיים שהם חו"צ וחוג' כסוד ס' סתומה מרובעת, ואלו המוחין נמשכים לז"א על ידי המעשה של לקיחת כוס היין וכוונתו, וכל אלו המוחין נמשכים מז"א להמלכות, ועל ידי זה היא נקראת קודש, ואנן תריין וכנגדם אמר קרא שבתותי בלשון רבים, שהם שתי קדושות, וקביל אנן תריין וכנגד אלו השתי קדושות, **אית תרי קדושותי דאית לנא לאדפרא** יש לנו שתי קדושות שיש לנו להזכיר בקידוש של ליל שבת, **חד ויכלו אחת קדושת פסוקי ויכלו, וחד קדוש ואחת קדושת צרכת הקידוש**, וסוד הענין הוא כי **ויכלו אית ביה תלתין וקמש תיבין** פסוקי ויכלו יש בהם ל"ה תיבות, כנגד השם יו"ד ה"י דכ"ג שמספרו ל"ה, ובקידושה **דאנן מקדושתין תלתין וקמש תיבין** ובקדושה שאנו מקדשים יש בה גם כן ל"ה תיבות, כנגד יו"ד ה"י דע"ב שמספרו ל"ה, **וקליק בלא לשבעין שמחון דקדושה בריה הוא** וביחד הם עולים שבעים כנגד שבעים אותיות של השמות של הקב"ה, שהם שבעה שמות ע"ב ס"ג מ"ה וצ"ן (הא"ו במלוי א'), ועוד קס"א קמ"ג קנ"א, שכלל שם יש עשר אותיות וביחד הם שבעים אותיות, והם סוד המוחין דז"א, **וינסת ישראל** שהיא המלכות **אתעטר בהו** מתעטרת בהם, כ"ל שמקבלת מהם הארות המוחין. (מק"מ ושמ"ד)

³² ויקרא יט ל'. כו ב'. שמות לא יג. ויקרא לא יג

³³ גם בדפוס ותרל"ד ורבעו, בתולדו רבועא, בתרעו רבועא, בתשכס ורבעו

וכוונתו, ועוד יש שבת שלישית נעלמת¹⁵ והיא המלכות שז"א מאיר בה את המוחין הנ"ל ועי"ז עולה מן הקליפות. ורבו לומר שצדוהו תיבות עיגולא וריבוע שמצואר בהן כולל עולה המלכות מן הקליפות גם מצואר סוד היכל הקדש וסוד המשפט¹⁶ כולל נעשה בשבת שאין בה צדדים¹⁷ כפי שהולך ומבאר. ומבאר שהעיגול בחי' המקורב וריבוע בחי' המקורב¹⁸. עיגולא, הוא בחי' כסא כבוד הנ"ל להיינו היכל הקודש, בחי' **וראש עגול לכסא** [צ"ח] הנ"ל. ורבו ע"ז דא משפט, בבחי' (שמות כח) **ריבוע יהיה כפול הנאמר בחשן המשפט** להיינו בחי' המשפט שפוט כולל לקרב רחוקים. כי בחול, השכינה מבררת בירורים לכן אז המשפט עושה אש המזכר את הטוב מהרע ע"י קריפת הרע, ובשבת היא שובתת ואז התיקון נעשה ממילא ע"י השכינה כמצואר בלק"ה תערוכות ה' ה'. ולעתיד באלף השביעי שהוא בחי' שבת שיתבטל כל הרע אחרי שבת אלפי שנות צדדים, בבחי' [צ"ח] **ולא ילכו עוד בשרירות לבם הרע** אזי יהיה יום שכולו שבת [צ"ח] אזי התיקון יהיה נעשה ממילא. בן ע"י עיגולא וריבוע הנ"ל של ימי החול, שעל ידם נתבטל הרע כנ"ל, על ידי זה נתהווה בחי' **שבתותי** **דהיינו**, בחי' עיגולא וריבוע¹⁹ שמקבלת המלכות מז"א ונעשית שבת קודש בחי' יניקת המקורב מלב המקורב כנ"ל:

אות ד

רבינו מצא כאן עוד בחי' של קרוב רחוקים דהיינו הביטול איסור שישים התר כנגדו זה בחי' שעושה מאיסור התר בחי' שעושה מגוי יהודי גר, כי שישים היתר זה בחי' עיגולא בחי' המקורב שדבוק בו רע וריבוע הוא המשפט דהיינו משפטי התורה שדן את האיסור להיות בטל שישים היתר. דהיינו שהיתר שפול בו איסור הוא בחי' רחוק שצריך לקרב וכשיש בו ס' היתר אפשר לקרבו ע"י משפטי התורה כנ"ל קצת כ"ע שלעיל באות א' עיקר ההזרה היתה לשרוף את הרע שלא יזיק למקורב ורק בדרך אגב הזכיר בסוף שגם מועל למקורב ואילו כאן מדבר רק כולל להסיר את הרע מהמקורב ואין כאן רמז לחשך ההיזק של המקורב.

וזהו בחי' ביטול האיסור בשישים כי עד שישים אזי האיסור לא נפרד מההיתר זה בחי' רחוק קודם שנתקרב ורק כשנעשה שישים (בחי' שמקבל עליו עול מלכות שמים בחי' מלכות הנקראת שישים המה מלכות) זה בחי' קרוב רחוקים דהיינו תיקון המלכות שהיא בחי' ס' שעולה מהקליפות והן דבוקות בה וע"י שמצואר אותה לדין לבחי' משפטי התורה ונעשה אש מפסקה הדין תורה (בחי' ירמיה כג כט הלל כה דברי כאש) ששורף הרע ומבטל אותו ונעשה

¹⁵ זה מבואר בדברי הטיעא הנ"ל בתחילת דבריו שם שמבאר שעיקר קדושת שבת היא עליית זו"ן במקום אבא ואמא לכן שבת בגמט' של כל הדר' מיליים של שם הויה וג' מיליים של שם אהי-ה עם עצמות או"א דהיינו י-ה. ומוחין דאבא מתלבשים ונכללים בתוך מוחין דאמא. כמבואר כל זה שם במתוק מדבש. והמשיך הטיעא ואמר **אשתאר שבת אחרא** נשאר שבת האחרת שהיא המלכות, שם היא נקראת שבת לפי שם היא עולה ביום השבת צאו"א, **דלא אדפר** שלא נזכרת במלת שבתות, לכן **והנה בקסופא** והיתה עומדת בדשות, לפי שלא נכללה בין שתי השבתות, **אמרה קמיה** אמרה לפני הקב"ה, **מארי דעלמא** רבון העולם, **מימא דעבדת לי** מיום שעשית ותיקנת אותי, דהיינו משבת בראשית, **שבת אתקרינא** אני נקראת שבת, כי עיקר העלייה שיש בליל שבת היא להמלכות, **ויומא** ויום השבת שהוא ז"א, כי ביום השבת עיקר העלויות היא לז"א, **לאו איהו בלא ליליא** אינו בלא לילה, ור"ל שאי אפשר למוחין לדאו"א עלאין ליכנס בז"א ביום השבת, אם לא שקדמתו בליל שבת עליית המלכות, אם כן היתה צריכה להיות נזכרת גם המלכות במלת שבתות, לכן **אמר לה** הקב"ה להמלכות, **ברתי שבת אנת ושבת קרינא לך** בחי' שבת את ושבת קראתי לך, ור"ל כן הדבר והאמת אתך, ויותר מזה כי **הא אנה מעשר לך בעטרא עלאה יתיר** הרי אני מעטר לך בעטרה עליונה יותר, ור"ל עוד יותר מז"א, כי **אעבר קרונא** אעביר כרוח **ואמר ומקדשי תיראו** ור"ל שנתן לה תואר "קודש" שנקראת חקל תפוחין קדישין, והכריז עליה ומקדשי תיראו, פירוש "תיראו", כי המלכות צריכה שמירה יתירה על שגלגלה יורדות מות, **ודא שבת דמעלי שבתא** וזהו בחינת השבת של כניסת וילי שבת, והיינו המלכות שעיקר עלייתה מתחלת בתחילת ליל שבת, ולכן כתיב תיראו **דאיהי יראתה** כי המלכות נקראת אשה יראתה, **ושירא בה יראתה** ושורה בה יראתה, היינו החכמה הנקראת יראה פנימית, השורה בפנימיות המלכות, בסוד הכתוב (משלי ג' יט) יהו"ה בחכמה יסד ארץ, ומפרש **ומאן איהו** מה היא הקדושה הזאת הגמטת מלכות בליל שבת, ואמר **דקדשא ברין הוא אקליל** שהקב"ה שהוא ז"א כלל **ואמר אני יהו"ה** ר"ל שאז ז"א כולל את המלכות הנקראת "אני" עמו, והענין הוא כי בליל שבת המלכות עולה בחינת דז"א, ומשם היא מקבלת ממנו הארת המוחין לחכ"ד פכ"פ. (מק"מ ושע"ר)

¹⁶ צ"ע ביון שבשבת אין משפט למה נזכר הרבוע וצ"ל שרבו לא רומז רק למשפט אלא ללב המקורב שממנו יונק היכל הקודש ותיקון זה שייך גם בשבת ונעשה מכח השביתה דייקא וצ"ע.

¹⁷ בסוף אות ג' כאן קצת משמע שעגולא וריבוע על ידם נעשה שבתותי דהיינו שרומז לימי החול שמכח הברור וקרוב רחוקים שבהם אזי נעשה בשבת שבתותי ולא שיש תיקון הרבוע ועיגולא בשבת עצמה ממילא, ולפ"ז כוונת מורה"נ בלק"ה שנעשה ממילא אין הכוונה שנעשה עיגולא וריבוע ממש אלא שהתיקון שנעשה על ידם נעשה ממילא, מכח שכבר נעשה ממש בימי החול וצ"ע

¹⁸ ועי"ש בהמשך הזוהר דף ה' הנ"ל סע"ב ובגין כך כתיב תרי זמני ישעיה נז יט שלום שלום לקרוב ולרחוק וכו' ואע"פ שפשט הזוהר מדבר מענין המשיך הנ"ל אבל לפי רבינו אפשר שגם זה רומז לדברי רבינו שעגולה וריבוע רומז למקורב ומקורב וזהו שלום לרחוק ולקרוב שפירשו בגמ' ברכות לד: דהיינו צדיק ובעל תשובה

¹⁹ מלכים-א י' יט כנ"ל

²⁰ גם בדפוס ותרגום-ורבוע, בתרגום-ורבוע, בתרגום-ורבוע, בתרגום-ורבוע, בתרגום-ורבוע

²¹ ירמיהו ג' יז כנ"ל

²² חתרו - אזי

²³ ראש השנה לא. סנהדרין צו. סוף מסכת תמיד, אבות דרבי נתן פ"א ד"ה כיצד נברא. מסכת ספריים י"ב. ועוד... ולעיל תורה מט אות ו' ולקמן תורה לט תנינא. ועיין לק"ה פו"ד ואישות ג' אות ל' כי הוא סוף כל הברורים

²⁴ גם בדפוס ותרגום-ורבוע, בתרגום-ורבוע, בתרגום-ורבוע, בתרגום-ורבוע, בתרגום-ורבוע

הכל היתר/ק"א. שישים (דהיינו נט חלקי התר וא' איסור), זה בחי' עיגולא (בחי' היכל הקדש שרע לזוק צו), בחי' סמך, שהיא עיגולא. בחי' היכל הכבוד בחי' כסא כבוד, בחי' (איוב לו) ואת מלכים לכסא רמז שנסא בחי' מלכות, בחי' (ש"ה ו') שישים המה מלכות רמז שמלכות בחי' שישים/ק"ב. והאיסור שהיא הקליפה, נתבטל ע"י כסאות למשפט [ק"ב] דהיינו ע"י משפטי התורה. הדין תורה שהאיסור בטל בשישים הוא כחש שסורף ומבטל האיסור, ואין זוכר אלא עיגולא, כי זה באתגליא, ורבע"ק

ק"ב דהיינו לח בלח או לח ביבש מין בשאינו מינו מהתורה ומין במינו מדרבנן, אבל יבש ביבש בטל ברוב וא"צ שישים (ובזה נחלקו בסימן קט סעיף א' אם האיסור נעשה התר גמור או לא) ויבש ביבש אחר שנתבטל עם בשלו הכל היא מחלוקת שם סעיף ב'. ובכולם אם האיסור ניכר צריך לסלקו.

ק"ד שיר השירים ו (ח) שישים המה מלכות ושמנים פילגשים ועלמות אין מספר: עפרש"י שם שאברהם עם כל יוצאי ירכו הם שישים. וכן בתורה טו בביאור הרב"ח שישים בתי בחי' שישים המה מלכות בחי' אברהם כפרש"י הנ"ל ולפ"ז אולי אפ"ל שרמז לאברהם שהיה ראשון לקרוב רחוקים כנ"ל את הנפש אשר עשו בחרן וזה בחי' ביטול בשישים כי השישים דהיינו אברהם המקרב רחוקים שורף את הרע דהיינו האיסור שנתערב בהתר.

ק"ה עיין תורה ד' ביאור הרב"ח ד"ה שיתין מחוזא רמז לעלית המלכות שהיא בחי' שישים

ק"ו תהלים כב ה'

ק"ז גם דפ"ר ותולד- ורבע, בתולד- ורבע, בתרצו- ורבע(א), בתשכס- ורבע

מבוססה בעגולא במקורב שהוא היכל הקודש לא ניכר להדיא זה שקרב אותו אע"פ שחיות המקורב מהמקרב כך גם בשישים התר לא ניכר המשפט והאש שביטל את האסור אע"פ שרק מכח המשפט הזה הותר השישים לאכילה. ועיקר הבח של הסמך, אינה אלא אמרבווע בחי' תמוך אשורי במעגלותיך הנ"ל, היינו מדהמם שהוא בחי' המשפט של המקרב רחוקים, בבחי' (דברים כה) ארבעים יכנו ארבעים זה ס' בחי' המשפט שמכה את הרע הדבור בעגולא. כי הסמך מקבלת מדהמם, שהיא כסאות למשפט כנ"ל שהיכל הקודש יונק חיותו מלב המקרב רחוקים ומכח המשפט שפוט עצמו מקבל הס' דהיינו היכל הקודש אש לשרוף את הרע הדבור בו :

עתה יבאר כיצד רמוז במאמר חז"ל מס' וס' שבלוחות בנס היו עומדים סוד קרוב רחוקים הנ"ל, כי ס' עגול בחי' היכל הקדש וס' מרובע בחי' משפט והס' בלוח לבו של המקרב רחוקים כי ממנו יונק היכל הקודש כנ"ל וקיום החיבור ביניהם הוא בנס דהיינו בחי' שבת, דהיינו לא כבימות החול שקיומם ע"י משפט שעל ידו נעשה אש ששורף הרע אלא קיומם כמו בשבת כי הלוחות היו בבית המקדש בהיכל הקדש בקדש הקדשים ושם הוא למעלה מהמקום בחי' בינה עילאה בחי' עולם התשובה¹ וכמבואר בספר המדות (תשובה ח"ב א') יום שאדם עושה תשובה הוא למעלה מהזמן (וכידוע שינוי המקום נובע מחמת הזמן) וכן בחז"ל (ב"ב לט.). ארון אינו מן המידה וזה שייך רק היכן שהוא למעלה מהמקום וע"י ש מהרש"א שכתב ששם השראת השכינה וכו' ושאינו גשם לא יכילהו מקום ומדה וכו'.

לכן ס' וס' שבלוחות עמידתם וקיומם ע"י בחי' שבת שהיא בחי' האדיק שא"ל אש המשפט לקרב רחוקים כי לא יאונה לאדיק כל רע, כנ"ל בלות ג', ויכול המקרב להניק מרגלי הרוח שבליצו את היכל הקדש בלא חשש, דהיינו יחוד ס' וס' מקרב והמקורב יחודם אפשרי ע"י בחי' שבת שהיא בחי' למעלה מהמקום בחי' נס.

וז"פ מאמר חז"ל (שבת קד) מם וסמך שבלוחות בנס היו עומדים הפשט שכיון שהלכות היו חקוקים בלוחות מעבר לעבר נמצא שאותיות סגורות כמו ס' וס' החלל שבהם היה תלוי בלויר בנס, ורצינו דורש שמאמר זה רומז לכל הנ"ל, כי ס' שהוא משפטי הלב של המקרב רחוקים והס' שהוא היכל הקודש שיונק מהלב הזה, הם עומדים ומתקיימים בנס השבת הרומז לקרוב רחוקים ע"י האדיק האמיתי. כי מם, זה רבועא². וסמך, זה עגולא הנ"ל והיחוד ביניהם רומז לחיבור שבין המקורב להאדיק שמקרב ומחיה אותו.

שבלוחות הלב, במ"ש (משלי ג)³ [1] כתבם על לוח לבך דהיינו ששניהם הס' והס' הם בלוח ליבו של המקרב רחוקים⁴, כי הס' הוא היכל הקודש היונק משם חיותו והס' הוא המשפט שמכלכל דבריו במשפט ומניק את היכל הקודש.

בנס עומדין (תיבת "היו" חסר כי "היו" לאו דווקא אלא תמיד בנס עומדין), בנס, זה בחי' שבת כי נס הוא הנהגת למעלה מהטבע כך בשבת המלכות עולה מחול אל הקודש⁵, בחי' (שמות לא)⁶ אות היא לעולם דהיינו ששבת היא אות ומופת כאן למטה על דבר עליון, עיין סוף תורה לא— כי שבת מעיד על יחודו ועל חדוש העולם כמובא בספרים :

אות ה

לעיל בלות ג' באר שקרוב רחוקים בחי' שבת וכלן מצאך ששכר שמירת שבת הוא שיתן לו הקב"ה כח לקרב רחוקים דהיינו יד ושם, יד היינו חכמה מבית ה' ללמד את הרחוקים, ושם היינו כח כבישת הכעס פעי"ז

¹ בדפודר ותולד - מרבווע, בתרלו - מרבוועא, בתרצו - מרבוועא, ובתשכס - מרבווע

² בדפודר כסאות למשפטי חוה פירש מם וסמך

³ עיין חסד לאברהם ד' מא

⁴ גם בדפודר רבוועא ובתרצו - רבוועא, ובתשכס - רבווע

⁵ בתקפא (משלי כג)

⁶ עיין גם משלי ז' ג'

¹ עיין סוף תורה א' תנינא שלב הצדיק הוא בחי' למעלה מהמקום, לכן יש בו מקום לכל ישראל עד שיכול לדון כל אחד מהם, כי ליבו הוא מקומם, ואינו ככל אדם דאמר חז"ל (אבות ב' ד') אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו.

² ומה שאנו לא רואים הנהגה של למעלה מהטבע בשבת אולי כיון שאנו לא עושים משפט כראוי בכניסת שבת לכן אנו עולין לבחי' שבת עם הימי חול, בגדי חול.

³ שמות לא (יד) ביני וביני בני ישראל אות הוא לעלם כי ששית ימים עשה ידוד את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש:

יזכה לעשירות ותגדל נפשו ואזי יתאוו כולם להכלל בנפשו וזקל יוכל לקרצם. והיינו שם טוב ללדדים קתני דתרתו משמע שיש לו שם של נדיב/ו וגם שהוא טוב מצנים וזנות.

ו"ל כוונת רבינו שדייקא בגלל ששמירת שבת הוא בחי' קרוב רחוקים יקר כל כך לכן השכר עליו הוא שיקבל כל הנארך לקרב רחוקים דהיינו יד מצית ה' וחומת כבישת הכעס שע"י השם הטוב שמושך אליו את הרחוקים לבוא להתקרב לעבודת ה'.

ומבואר כאן שנפש יקרה הנ"ל היא נפש ששמחה בחלקה בחי' עשירות שע"י רחוקה מהכעס וע"י מתאוים רבים להכלל בה. והיינו הנ"ל באות א' שנייקת המקורב היא מרגלי הרוח החיוני של המקרב והיא נפשו שפרכה בממון כפי שיתבאר כאן/י"א.

המבואר כאן בעניין חומר מדת הכעס מבואר בקיבור שכעס הפך עשירות והעניין באריכות מבואר ביתר ביאור בתורה בפני עצמה בתורה סח שפרש הממון והנפש והכעס אחד לכן בצחירת האדם לזייר שפע הממון לשפע כעס ח"ו ואזי מפסיד העשירות ומפסיד נפשו. וע"י שבהקדמה להבין יותר עומק העניין.

וזהו שאומר הנביא (ישעיה נב/י"ב) כל יהודי וגר כל שומר שבת ושומר ידו מרע יקבלו שכרם לעתיד ואפילו הם עריצים שלא זכו לצנים אין להם להתייאש כי ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות.

ורבינו מבאר שמי שאין לו צנים אזי ע"י שישתדל לקרב רחוקים שזה בחי' שמיירת שבת בחי' רבוע ועיגולא כנ"ל אזי יתן לו יד ושם.

ומבאר בכל אחד מהם שתי בחי' יד היא משפט והיא יד לסמוך ולהשפיע חכמה. ושם הוא עיגולא דהיינו היכל הקדש והוא שם טוב של המקרב רחוקים. ונ"ל כוונתו שתחילה רוצה לבאר קשר היד ושם לעיגולא ורצוע ואח"כ לבאר מהותם הפנימית יותר.

ו"ע כי נמצא ש"יד" רומז להשפעה וגם לשמירה מהרע המפריע להשפעה ושניהם במקרב רחוקים, אבל "שם" הוא עיגולא דהיינו המקורב והוא שם טוב של המקרב. ונ"ל לתרץ כי שם של אדם לא נארך לעצמו אלא לזולתו לזכות אותו זין אחרים ולקרא לו, הרי שהוא בחי' אכל המקרב ששייכת למקורב וזפרט "שם טוב" שעיקר מהותו זה כח המשיכה שלו למשך אליו רחוקים.

"יד" דהיינו שיייע בידו לקרב רחוקים שזה טוב מצנים ומבנות. והיינו "בביתי ובחומותי יד ושם", כי "יד" היינו כח הסמיכה שעל ידה ישפיע חכמה למקורב, וזהו ונתתי להם בביתי דייקא דהיינו ממעין החכמה היואל מצית ה'. ו"שם" הינו שזכה לשם טוב/י"ב שכל הנפשות יהיו תאדים להכלל בו וע"י יזכה לקרב רחוקים רבים ולזנות היכל הקדוש הנ"ל, אבל לשם טוב הנ"ל לריד בחי' חומותי דהיינו מעזור לכעסו ואזי יזכה לעשירות שע"י תגדל נפשו דהיינו שם טוב/י"ב הנ"ל.

וזהו שמבטיח להם הש"י לעריצים יד ושם דייקא, בזכות שמירת שבתותי/י"ב הנ"ל שכן עיגולא ורצוע כנ"ל, כי גם יד ושם דהיינו עגולא ורצוע/י"ב הנ"ל היינו בחי' קרוב רחוקים, כי שבת היא שע"י הקדוש כליל שבת מעלה את המלכות מאחיזת הקליפות עד אכל ואמא שזה בחי' קרוב רחוקים בחי' עיגולא ורצוע. כי יד, זה בחי' המשפט שכלל המקרב רחוקים בחי' רבוע/י"ב, בחי' משפט הנ"ל, ומשפט מכונה יד בבחי' (דברים לב) ותאחז במשפט ידי /י"ב וכפי שזכר לקמן שיד בחי' שסומך בידיו דהיינו השפעת החכמה.

^א כך מבואר בלק"ה ע"י בזה לק"ה מתנה ומתנת שכיב מרע א' א' שם מקשה מוהרנ"ת כיון ששרש הנפשות בממון מדוע אין איסור ליתן ממון לחבירו ומבאר עפ"י תורה נט שאדרבה דיקא ליתן ממון זה עיקר העשירות ששמח בחלקו ונותן לאחרים ע"י שזה עיקר השם טוש שיש לו שם של נדיב.

^א צ"ע עפ"י תורה טט שהגדול ממון חבירו גזל את נפשו ונבניו כי הכל אחד בשרש א"כ כאן שהמקורב נמשך לנפש המקורב האם נמשך גם לאשתו ובניו.

^ב ישעיה נב (א) כה אמר יי'ד שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות: (ב) אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה שמר שבת מחללו ושמרו ידו מעשות כל רע: (ג) ואל יאמר בן הנבך הגלות אל ידוד לאמר הבדל יבדילני ידוד מעל עמו ואל יאמר הקריס הן אני עץ יבש: (ד) כי כה אמר יי'ד לטריסים אשר ישמרו את שבתותי ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים בבריתי: (ה) ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם אמן לו אשר לא יפרת: (ו) ובני הנבך הגלויים על ידוד לשרתו ולא הבה את שם ידוד להיות לו לעבדים כל שמר שבת מחללו ומחזיקים בבריתי: (ז) והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי עולתיהם וזבחייהם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים: (ח) נאם אדני יי'ד מקבץ נדחי ישראל עוד אקבץ עליי לנקבציו:

^ג תרתי משמע כנ"ל בהערה לעיל

^ד כי שם הוא רק לצורך הזולת ומי שיש לו שם רע מתרחקים ממנו וסתם שם אינו סיבה להתקרב אליו ולא להתרחק ממנו אבל מי שיש לו שם טוב כולם רוצים להתקרב אליו.

^ה וכמבואר שם בפרק הנ"ל כי כה אמר ה' לטריסים אשר ישמרו את שבתותי, שבתותי דייקא כנ"ל באות ג'

^ו גם בדפוד תולדי - רבוע, בתולד - רבועא, בתרצו - רבועא) בתשכט - רבוע

^ז גם בדפוד תולדי - רבוע, בתולד - רבועא, בתרצו - רבועא) בתשכט - רבוע

שם, זה בחי' היכל הקודש הנ"ל בחי' עגולא, והוא מכונה גם בבחי' (תהלים כג) ויחניני במעגלי צדק למען שמו דהיינו מקורבים שישארו זכרם עליהם^{כא} למען שמו ית':
 ויד הוא הכינוי למקרב רחוקים כנ"ל היינו שיהיה לו כח להעמיד תלמידים הגונים, ולהמשיך בהם רוח חכמה [כב] המתצטלת צרות ענוה^{כב} ורוח הנהגה^{כב} לעת להנהיג עצמם בצרכי התשובה, כמו"ש צסוף התורה (דברים לד) ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה ידיו עליו/כב לעת להלך עם כל אחד כפי מדרגתו/כב ע"י סמיכת ידיו לייקא כי השפעת החכמה היא בחי' יד כנ"ל. וכח הזה להשפיע חכמה למקורב יהיה לו מבית ה', שמעין החכמה יוצא מבית ה' (יואל ד')/כב/כט, כי בחכמה יבנה בית (משלי כד) ל' מלאן ראה שהמעין אשר ילא מצית ה' הוא מעין החכמה/לא' כי היכן שיש צדק דקדושה גם ית חכמה שהרי רק ע"י חכמה אפשר לצנות צדק קדוש:
 וישם, היינו שיזכה לשם טוב שכל הנפשות יתאוו תאוה/כב להיות נשרשים בשמו/לג עני"ז יוכל לקרב רחוקים/ד'. כי השם הוא הנפש, בבחי' (בראשית ב') נפש חיה הוא שמו. ויתאוו להיות

^{כא} בתורה נה הביא פסוק זה לענין אחיות המשפט דהיינו שלא לשפוט את הרשע ואילו כאן לכאורה להפך שיד היא רמו למשפט ששופט עצמו אבל יותר נראה לי שעיקר פירוש היד הוא כדלקמן ענין סמיכה והשפעת החכמה ואילו ענין המשפט נאמר כאן לענין הרבוע דהיינו כיון שאמר שיד ושם הם עיגולא ורובע

^{כב} תהילים כג (ג) נפשי ישובב יחניני במעגלי צדק למען שמו:

ע"ש כל הפרק מוזמור לדוד ה' רועי לא אחסר ואולי רומז לקרוב רחוקים שזכה דוד ע"י הש"י והיכל הקודש יונק תמיד חיותו מלב המקרב אותו דהיינו הש"י והוא שדוד המלך מודה להש"י שע"ז גם בגי צלמות דהיינו אחיות הקליפות הרבוקות בו לא אירא כי אתה עמדי שורף את הקליפות ברוח המשפט. ורק ע"ז ושתי בבית ה' לאורך ימים דהיינו הנותר בירושלים קדוש יאמר לו.

^{כג} גם בתולד - יחניני, בדפדפי - ומתולד - יחניני (כמי"ש בפסוק)

^{כד} והם מכונים צדק כי צדק מלכותא קדישא דהיינו בגבול הקדושה (עין תורה כג אות ה') כמבואר בזוהר היינו צדק היינו אמונה אלא שצדק עם אמת היא אמונה אבל עם מעט אמונה היא צדק כי מדת המלכות היא בחי' ביטול וכשמתבטל אל הש"י אזי היא נכנסת לגבול הקדושה בגדר הצדק דהיינו מה שמוכרחים ולא יותר. וככל שמאיר לו האמת יותר כך מתחזק יותר באמונה ואזי עושה גם יותר מהצדק דהיינו גם לפני משורת הדין. לכן המקורב הנ"ל נקרא צדק דהיינו עכ"פ מי שנכנס בגדר הצדק הוא כבר בבחי' והנותר בירושלים קדוש יאמר לו.

^{כה} ענין מעשה יג יום השישי בדברי החכם השלישי שם ' קבין חכמה ' מיני דפקים, ובתורה סא אות ב' הסמיכה היא שמקבל חכמתו מבחי' יד ה'

^{כה} כי הארת החכמה היא בחי' כח מה מה כוחי. והיא התנאי לעבודת ה' וקרקע לתשובה

^{כז} ורוח בכלליות היא הנהגה שמנהיג את הנפש כפי הארת הנשמה, ומתוך שיועד להנהיג עצמו יכול להנהיג גם אחרים. אבל כאן עיקר הכוונה שהמקרב רחוקים משפיע למקורב כח להנהיג עצמו בדרכי התשובה.

^{כח} דברים לד (ט) ויהושע בן נון מלא רוח חכמה פי סמך משה את ידיו עליו וישמעני אליו בני ישראל ויעשו כאשר צוה יי' את משה: עין הגר"א באדרת אליהו - ויהושע בן נון מלא רוח חכמה. שזכה לדרגה דבינה שמתמלא מחכמה, כמו שאמרו (סע"ר פרק ל'), 'יהב חכמתא לחכימין' זה משה, 'ומנעדה' זה יהושע, כמו שאמרו (אבות א, א). משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע. כי סמך משה את ידיו עליו. הכל בדרגה של הדעת שהן חו"ג, וכמו שנאמר (תהילים קמה, טז). פותח את ידיך וגו', וזה שאמר "כי סמך משה את ידיו עליו", שהן עשירית, ד' אתון של יו"ד כמו שכתבתי למעלה (לג, טז):

^{כט} לעיל נתבאר שהיכל הקודש יונק מרגלי הרוח שבלב המקרב רחוקים וכאן מבואר שהמקרב רחוקים מניק אותו בחכמה ע"י היד ולא ע"י הרגל. וצ"ע.

^ל במדבר כז (יח) ויאמר יי' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וימך את ידך עליו: פרש"י - אשר רוח בו - כאשר שאלת שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד: (והוא עפ"י ספרי פנחס קמ) ועין אור החיים - איש אשר רוח בו - פירוש אתה ישנך "שורש כל הנשמות", והוא ישנו בבחינת "הרוח", והוא אומר אשר "רוח בו", פירוש שורש כל רוחות אדור ההוא, וצוה ה' לסמוך ידו להעיר לרוח מהות הנשמה שבמשה:

^{לא} ויאל ד (יח) ויהי ביום ההוא יטפו החרים עסי והגבעות תלכנה חלב וכל אפיקי יהודה ילכו מים ומעין מבית יי' יצא והשקה את נחל השטים:

^{לב} עין תורה ח' שם הכוונה לתפילה כמ"ש כי ביתי בית תפלה כי התפלה מעין לתורה

^{לג} משלי כד (ג) חכמה יבנה בית ובתבונה יתפונן: (ד) ובדעת חזקוני ימלאו כל הון יקר ונעים:

מלבי"ם - (ג-ד) - החכמה היא מקובלת והוא אוסף חקי החכמה מבחוץ, ומקבץ אל לבו כלליה ולמודיה אחת אחת, והוא נמשל למי שאוסף עצים ואבנים וסיד וכל החומריים הצריכים לבנין הבית ובונה אבן אל אבן, אולם התבונה הוא המבין דבר מתוך דבר, אחר שקבל וקבץ חקי החכמה ואסף אותם באמונה, והוא דומה למכונן הבית - ומשים עליו הגג והתקרה, ואם הגיע אח"כ למדרגת דעת שידע הכל בידיעה ברורה כדבר שראה בחוש או שהשכילה במושב ראשון, זה דומה כממלא את הבית בכלי יקר ונעים - כי אז ימלאו חזרי בית החכמה אורה, ויעשה ציצים ופרחים לתורה, ובדוגמת זה יחס בנין העולם (שנבנה ע"י החכמה) אל ה', בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו כמש"ש:

^{לד} צ"ע לכאורה משמע מפסוק זה שהחכמה קדמה לבית ולא שהיא יוצאת מבית. וצ"ל שכוונת הפסוק לומר שהיכן שיש בית דקדושה כבר יש חכמה שהרי א"א לבנות בית בלא חכמה

^{לה} צ"ע הכפל לשון

^{לו} אולי הכוונה להקרא על שמו כגון חסידי נחמן מברסלב

^{לז} ואולי זה שא"ל הקב"ה לאברהם ואגדלה שמך כי בחרן כבר הכירו אותו אבל בדרכו לארץ שמא יתמעטו המקרבים שהרי אינו מוכר על זה ברכו שתגדל נפשו ועי"ז כולם יתאוו להתקרב אליו ויוכל לקרב הרבה רחוקים

נשרשים בנפשו, בבחי' (ישעיה כו/ל) לשמך ולזכרך תאות נפש הפשט סס מדבר צלדיקים המתאווים להכלל בשמו ית' ורצנו דורש על התלמידים המתאווים להכלל בשם רבם, כי היא בחי' אחת כי ישראל מתאווים להכלל זו כיון שהוא שרשם הכי נמי תלמיד צדכו כי הוא שרשו.

ולשם הזה יזכו/ל¹⁰ מחמת/ל¹¹ בחי' חומה. וזה בחינות חומה/ל¹², להיינו בחי' מאריך אף, שיכבוש בעסו/ל¹³ רצנו מזכיר את הכעס כמו אויב הרואה לחזור לעיר קטנה דהיינו הנפש, לכבוש ולהשתלט ואריך חומה לשמור ממנו, וכפי שהולך ומזכיר שרשם הנפשות בעשירות, לכן שכר השומר שבת הנ"ל דהיינו קרוב רחוקים הוא ע"י שיהיה המקרב רחוקים עשיר ואז ע"י שהתאוו נפשות הרחוקים אל שרשם בעשירות שלו וגם יתאוו אליו בעצמו בגלל שהוא עשיר ומזכיר היטב כל זה בתורה סח/ע"י¹⁴. אזי יזכה לקרב הרבה רחוקים.

(ושרשם העשירות הוא החומה כי בני חיי ומזוני במזל תליא/מ¹⁵) ועשירות היא בחי' מזוני/מ¹⁶ ונפש היא בחי' חיי, ושרשם אחד במזל זהו שתרגם יונתן הוון עשיר קרית עוזו וכתומה היינו המזל הוא קרית עוזו וכתומה נגד הכעס, כי כעס בחי' נפש רעה, כי הכעס הוא התפרלות של חיות עצומה לס"א הפך הדעת הפך הנפש לקדושה שהיא בת השכל והדעת (תורה סה אות 7), והוון טורף נפשו צאפו דהינו שמחליף נפש לקדושה/מ¹⁷ בת השכל בנפש וחיות טמאה, והחומה ומגן לזה היא שרשם העשירות שממנה נמשך אריכות אפיים/מ¹⁸).

¹⁰ ישעיה כו (ו) ארח לצדיק מישרים ישר מעגל צדיק תפלוס: (ח) אף ארח משפטיך ידוד קיינוך לשמך ולזכרך תאות נפש: (ט) נפשי אניתיך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך פי באשר משפטיך לארץ צדק למדו ישיבי תבל:

¹¹ עד כאן דיבר בלשון יחיד דהיינו למקרב רחוקים וכאן נקט לשון רבים כי חוזר על הסריסים הנ"ל שבפסוק שעליהם אמר שיזכו ליד ושם טוב מבנים ומבנות כי יזכו להיות מקרבי רחוקים ויעשו תלמידים הרבה יותר מבנים ובנות.

¹² הלשון מחמת נראה לכאורה לא כל כך מתאים, דצ"ל ע"י בחי' חומה, ונראה שנקט "מחמת" בגלל אותיות חומת.

¹³ צ"ע נראה לכאורה שג' תיבות אלה "זה בחי' חומה" מיותרות.

¹⁴ לכאורה קצת צ"ע כי לכאורה מאריך אף הוא בלא כבישת כעס כי יש לו סבלנות וא"צ לכבוש ולאסור את יצרו, ואילו כבישת כעס היא בגלל שאין לו אריכות אפיים לכן צריך לכבוש ולאסור את יצרו הרוצה ברגע זה להתפרץ בכעס.

¹⁵ תורה סח – כל הנפשות תאיבים ומתאווים לממון, ולא לממון בלבד מתאווים ואוהבים אותו, אלא אפי' להאדם שיש לו הממון, דרך בני אדם למשוך אליו ולאהוב אותו, מחמת שיש לו ממון,

¹⁶ עיין ספר הליקוטים (להאריך"ל) – ריש פרשת תולדות – בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזל תליא מלתא, מהו כונתם, ואם כפשוטו, למה לא לקח סדר הזה, קודם חיי, ואח"כ מזוני ואח"כ בני. אמנם דע, שיש שני מזלות, שהם מזל הח' ומזל י"ג, והם בדיקא דא"א. ומזל שמיני תיקונו מן הבינה, ומזל י"ג מן המלכות, על שם שמקבל כל התיקונים. ומזל השמיני נק' יצחק, ומזל י"ג נק' רבקה, והם שוים, כי כמו שיש י"ג תיקונים במזל שמיני, כך יש ב"ג:

ולבאר הענין, כבר אמרנו שמזל שמיני הוא מצד הבינה, ובינה דינים מתערין מינה, ועל זה אמרנו שיש צדק הוא מציאות שם ס"ג, ומזל י"ג היא מלכות, וכן אמר בזהר שבאים מזה המזל. והענין, שמזווג מזל ח' עם מזל י"ג, וזה הזווג בחי' אל"ף, והוא היותר גדול..... (ומבאר ששני תיקוני דיקא נוצר חסד ונקה הם בשערות הזקן וזיווג הוא וזיווג השערות הוא וי כי השערות ו' ואור שבתוכן הוא י' נמצא הם זיווג וי עם וי וביחד הם א' ונקרא זיווג א)

והם ל"ב הויות בחכמה, ונעשים בבינה ל"ב אלהים של בראשית. והם י"ו של חכמה וי"ו של בינה. והשערות הם בחינת הבינה, והאורות שהם היודי"ן המלוכב בתוכו, חכמה, ומזווג שני מזלות אלו י"ו י"ו, באים כל הדברים, והם בחינת הדינין שהם השערות. ואלו השני מזלות, כשמזווגין שערות עם שערות שהם מבחינת גבורה, נקראים זכות, שהם ב"פ רי"ו עם הכולל. אמנם האור שבתוכם, ר"ל כשיכנס האור באלו השני מזלות, אז נק' מזל.

וכשכא יצחק ונתפלל, הפך אלו השני מזלות הנקראות זכותא, לרחמי, שהכניס אור החכמה בתוכם. וזהו (ויעתר יצחק לנוכח אשתו וגו' ויעתר לו ה' וגו') ויעתר לשון היפוך (יבמות סד), נגד המזל הא', שהפך וי' עת"ר. וכנגד המזל השני, וי' עת"ר לו, שני וי' וי':

ורחמים אלו כבר אמרנו מקומם, שממזוח א"א יוצאים שלשה הויות לחוץ, במצחא ובפנים, וגו' הויות ג"כ בדיקא. אותם של פנים לוקח אותם מזל נוצר חס"ד, לפי שאמרנו כי גלגולת של א"א נעשית מבינה של א"א, ונוצר חסד אמרנו שהוא ממציות בינה, הוא כולל אלו השלשה הויות. וגו' הויות של הדיקא, הם נכללים במזל ונק"ה, שהוא מזל י"ג, וגו' הויות של לח"ם, וגו' הויות של י"ג נק' מל"ח, ולכן צריך לטבל הלחם במלח לזווגם. ....כשמתפשטים ההויות בדיקא נקרא מזל, על שם שנוזלים האור מאור החכמה טיפות של אור, ויורדים לראש ז"א: וזהו בני חיי ומזוני, מזון מצד החכמה, חיי מצד הבינה, שנקראת אלהים חיים, בנים מהדעת, שממש יורדת הטיפה לחוט השדרה. וכשיכנס אור של אלו המוחין בדיקא, נק' ב' מזלות, וממש יורדים הכנים החיים והמזון. ולקח התנא הסדר מלמטה למעלה, בנים בדעת וכו'.

¹⁷ עיין לק"ה ערב ג' אות יב ועל פן נקרא הממון כסף לשון פסופין ורצון, פי משם שרשו בקדושה וכנ"ל ועל פן כל הרע לאיש מתן, (משלי ט) אהבי עשיר רבים (שם יד). והכל משתוקקים ונכספין אליו ומתחברים עם העשיר, כמובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה (סימן סח). כל זה מחמת שהממון שרשו נמשך מבחינת רצון כנ"ל, ועל פן מזוני לאו נזכרתא תליא פי אם במזל, כמו שאמרנו רבותינו זכרוננו לברכה שהוא בחינת מזל העליון, שהוא בחינת דקנא קדישא כידוע, שהוא בחינת רצון, כמבאר בהתורה הנ"ל שהארת הרצון על ידי בחינת הזקן הקדוש, עין שם.

¹⁸ ספר הליקוטים (להאריך"ל) – פ' וזאת הברכה – פרק יא – וז"ס פסוק טורף נפשו באפו, כי האדם טורף ועושה את נפשו טריפה, וממיתה בעת אפו וכעסו, והוא טורף אותה ומשליך אותה ממנו, ואעפ"י שעושה האדם תיקונו לנפשו ומצות רבות, הכל נאבדים לגמרי, כי הולכת אותה הנפש ונכנסת אחרת במקומה, וצריך לחזור ולתקן כמתחילה. וכן בכל פעם ופעם שהוא כועס: נמצא, כי בעל הכעס אין לו תקנה, כי הוא תמיד ככלב שב על קיאו. ואם היתה מתעברת בו איזו נשמה קדושה לסייעו, גם היא מסתלקת. ועל זה נאמר טורף נפשו באפו, ולא יוכל להשיג שום השגה, כי הוא בונה וסותר כל מה שבונה. אך כל שאר העבירות אינם טורפים ועוקרים את הנפש, רק פוגמים אותה, ונשאר בה הפגימה, אך הכעס צריך תיקונים והכנות רבות, לחזור להביאה אחר שנטרפה. ואולי אין לו תקנה, כפי בחינת מציאות הכעס. לכן צריך להזהר אפילו בשום כעס, מלבד מצות. וכמעט הרב ז"ל היה מוכיח לתלמידיו על שהיה כועס עם אחיו כשהיה קורא עמו, ולא היה לומד כרצונו, והיה כועס עמו, ואפילו בזה היה מוכיחו: (ועיין שערי קדושה למהר"ח ב' ד' וביאר הרמ"ז לזהר ח"ב קפב):

¹⁹ ב"ג ובט' תקוני דיקא אין מדה כוון ארך אפיים אלא הן שתי מידות תיקון "ארך" ותיקון "אפיים".

כי עשירות וכבישת כעס בחינה אחת/מ"ו/ ונקראים חומה.

כחז"ל (אבות ד' א') איזוהו עשיר השמח בחלקו/מ"ו, לכן אינן לו על מה לכעוס,

אבל יש בחירה לאדם ע"י כעס להתגבר על החומה לפרוץ אותה ולהפריד הממון משקרו דהיינו מהשמחה בחלקו,

כי מי שהוא מקלקל חומה של עשירות, ולוקח לעצמו כעס וחימה, ומחומה עושה חימה

כי חומה היא העשירות בחי' מזוני, וחימה דהיינו כעס הוא בחי' חיות עלומה דסטי"א והיא בחי' חיי, ושתיהן החיי ומזוני שרשן במזל ושם הוא חור נח ומלחמה כי מה' לך תלך הרעות רק למטה מזכייר כפי הכלים של המקבל, לכן תלוי בלדס אס כובץ ילכו אזי יש לו כלי לחומה ונמשך לו עשירות, ואס לא כובץ את אזי מזכייר השפע בכלי החימה וכעס, כי שניהם דהיינו עשירות וחימה הן מסטרא דשמאלא/מ"ו, כמ"ש (ירמיה א') מצפון תפתה הרעה דהיינו חימה וכעס/מ"ו, וכתוב (איוב לז) מצפון זהב יאתה דהיינו עשירות. ועשירות היא חומה, כמ"ש (משלי יח/ו) הון עשיר קרית עוזו וכחומה נשגבה במשכיתו הון רומז לשרש

מ"ה וצ"ע כאן אומר שעשירות היא בחי' אחת עם כבישת הכעס ובתורה סח שהממון והכעס שרשם אחד. עיין תורה סח - כי בבחינת שרש השתלשלות שמשלשל הממון, ממקום שמשלשל משם, הוא בחינה אחת עם הפעס ממש.... כי הפעס הוא ממש בחינה אחת וענין אחד עם הממון, במקום שרש השתלשלות, ואין ביניהם שום הפרש. כי שניהם יורדים מגבורות, ונמשכין ממקום אחד ממש, ונראה לחלק בין בחי' אחת לבין שרש אחד, כי בחי' אחת הכוונה כאן למטה ואילו שרש אחד הכוונה למעלה. כי העשירות דקדושה היא עשירות עם מוחין של בחי' כבישת כעס למי שזוכה לצייר אותם כראוי, ואילו כעס הוא אצל מי שלא זוכה לצייר אותם כראוי. אבל ברש הכל אחד דהיינו הממון והכעס והכבישת כעס בשרשם הם אור צח ומצוחצח כי שרש הממון הוא במקום גבוה ונפלא שמשם נמשך הכבישת כעס ומשם גם נמשך החיות הנוראה והכח העצום שטמון בכעס, אלא שמי שהכבד כועס מתגבר עליו ועי"ז משבר חומת העשירות אזי אותם מוחין של עשירות וכבישת כעס נהפכים לכעס. כי עשירות וכבישת כעס הם בחי' אחת ממש דהיינו שכל ממון יש לו מוחין של כבישת כעס ושמחה בחלקו השייך אליו ממש ולכן כשרוצה ממון צריך לידה כפולה כמבואר בתורה כג צריך לצעוק כפליים כיולדה. כי צריך לזכות לשפע כפולה הנזכר לעיל בתורה נז אות ד'. אבל כעס הוא הפך העשירות דקדושה והפך הכבישת כעס כי אע"פ ששרשם אחד אבל הכעס הוא ציור פגום של העשירות.

וג"ל עוד יותר כי רואים בחוש כח העצום הטמון בכעס שיכול להכות ולשבר כלים עד כדי רצח ומתגלים כוחות שבעצמו לא מכיר אצלו. וכן בממון יש כח רוחני עצום דהיינו כח קנייה בבחי' הכסף יענה את הכל וכח השתלטות בבחי' בעל המאה הוא בעל הדעה. וכן כבישת הכעס הוא כח עצום לכבוש יצרו הנ"ל של הכעס שרוצה להתפרץ בכל כוחו. בפרט כשמבזים אותו או כשלא נעשה רצונו שציוה וכי"ב. ובפרט כשנדמה לו שבגלל זה יגרם לו איזה הפסד גדול. וכח הוא דבר רוחני הנמשך מלמעלה חיות גדולה בחי' נפש חיים שירוד ותלוי באדם באיזה כלי יציר אותה.

מ"ו עוד בענין הקשר בין עשירות לכבישת כעס. (לישנא קמא) ואולי כבישת כעס הוא בחי' מוחין בחי' דעת שמקורו בחכמה דהיינו בחי' ביטול שמתפשט במידות ואוחז אותן שלא לתת לכבד כועס דהיינו לנפש הבהמית להתפרץ כמבואר בתורה נז וכמבואר בפסחים כל הכועס אם חכם הוא חכמתו מסתלקת, והטעם כי כעס הוא מהות הפוכה ממש מחכמה. והעשירות שרשה מדיכן שמשלשל הנפש השכלית כמבואר בתורה סח ובשרש הוא חכמה ובינה אור צח ומצוחצח עונג רוחני כמבואר בתורה כג. ומוזה נשתלשל סגולת האנבים טובות ומתכות יקרות שבהעושר נמשך ממקום גבוה גם סגולתו להצמיח ממש הארת הסגולה וכן לקמן בתורה סק שיש התבוננות גדולה שצריך לה כל הון דעלמא ומבאר שם גם כפשוטו שצריך להיות עשיר אע"פ שעומק הכוונה היא שצריך להיות בבחי' כלום חסר בבית המלך בבחי' אין מחסור ליראיו דהיינו שמח בחלקו בתכלית שזוהי העשירות האמיתית אבל הממון הגשמי גם הוא קצת מרכבה לזה כיון שמשם בא. צריך גם כפשוטו שיהיה לו ממון.

צ"ע בהמשך אומר שכבישת כעס היא סיבה לעשירות וא"כ איך הן בחי' אחת, וא"ת שהכוונה לאיזוהו עשיר השמח בחלקו א"כ אין זה כבישת כעס אלא שאין לו כלל סיבה לכעוס. ונראה מזה שאפשר לקלקל את החומה משמע שאע"פ שכשאוהו בה היא חומה אבל כיון שיש אפשרות לפרוץ אותה לכן שייך בה לשון כבישת כעס.

מ"ז והיינו בחי' שפל כפול הנזכר בתורה נח שזוכים ע"י תיקון הברית עי"ש אות ד'. ועיין תורה כג בביאור הסבי דבי אתונה שם בדף לה ריש טור ב' מבאר שלזכות להביט בשרש הממון ששם הוא אור צח ומצוחצח ותענוג רוחני זה אפשר לזכות רק ע"י תיקון הברית.

מ"ח עיין תורה סח - ודע, שראוי שכל ישראל יהיו להם ממון, אף יש מדה אחת שמפסדת ומאבדת מהם הממון, והיא מדה רעה מגנה, שקשה מאד להציל ממנה. ואפילו אם ירצה אדם להציל ממנה. ובפרט בשביל תאנת הממון, כדי שלא תפסיד לו את הממון, עם כל זה המדה רעה הזאת מתגברת עליו בילדותו ובקטנותו, ועל - ידי - זה מפסדת ממנו הממון שהיה ראוי שיהיה לו: והמדה רעה הזאת היא מדת הכעס, שעל - ידי - זה מפסיד ומאבד הממון הראוי לו. כי בבחינת שרש השתלשלות שמשלשל הממון, ממקום שמשלשל משם, הוא בחינה אחת עם הכעס ממש. ועל פן הבעל דבר פשוטה שמשלשל ויורד שפע לאדם שיהיה לו ממון, אזי יורד ומזמין לו כעס, ועושה לו מבחינת ההשפעה והשתלשלות שיריד אליו שיהיה לו ממון, עושה לו ממנו כעס. כי הכעס הוא ממש בחינה אחת וענין אחד עם הממון, במקום שרש השתלשלות, ואין ביניהם שום הפרש. כי שניהם יורדים מגבורות, ונמשכין ממקום אחד ממש, בבחינת (איוב לז): "מצפון זהב יאתה" וכתוב (ירמיה א'): "מצפון תפתח הרעה" הינו בחינת כעס, כמו שכתוב (קהלת י"א): "והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך"; כי הממון והעשירות היא בחינת חומה, כמו שכתוב (משלי י"ח): "הון עשיר קרית עוזו וכחומה נשגבה" וכו'. והכעס הוא קלקול החומה, כמו שכתוב (שם כ"ה): "עיר פרוצה אין חומה איש אשר אין מעצר לרוחו". והבעל דבר פשוטה שיריד לאדם השתלשלות שפע של ממון, שהוא בחינת חומה כנ"ל, אזי הוא עושה לו מזה השתלשלות, כעס, שמוזמן לו דבר לכעס, ונתקלקל בחינת החומה, על ידי הכעס כנ"ל. כי הכעס והממון הם בחינה אחת, בשרש השתלשלות כנ"ל. ועל פן בקל מהפך לו השתלשלות שפע של ממון, שהוא בחינת חומה, לכעס שהוא הפך החומה, ועושה לו מחומה חמה, שמהפך הממון לכעס כנ"ל. כי תחלת שרש השתלשלות הממון, הוא מקום שהנפש באה משם, בבחינת (דברים כ"ד): "ואליו הוא נושא את נפשו", הנאמר על ממון של שכיר יום, וכמו שכתוב (איכה ה'): "בנפשנו נביא לחמנו", ועל פן הנפש מתאנה ותאב לו כנ"ל. ועל ידי כעס, מאבד נפשו, בבחינת (איוב י"ח): "טורף נפשו באפו", כמובא בזהר (תצוה דף קפ"ב):

מ"ט מבואר בתורה סח עפ"י הכתוב הסר כעס מלבך ורעה מבשרך, דהיינו שכעס ורעה הן כפל לשון בפסוק, נמצא שרעה היא מדת הכעס. מ"שלי יח (י) מגדל עז שם יודך בו ירוך צדיק ונשגב: (יא) הון עשיר קרית עוזו וכחומה נשגבה במשפתו: (יב) לפני שבר יגבה לב איש ולפני כבוד עגרה: עיין תרגום יונתן - הון עשיר - מזליה דעתיא.

העשירות¹²) כמזואר בתרגום יונתן סס. ובכעס כתיב (שם כה) עיר פרוצה אין חומה איש אשר אין מעצור לרוחו. וביב וכשנמשך לאיש עשירות לקושה דהינו ספע כפול¹³) ממון עם המוחין סל הסתפקות השייכים לו עש"י שמה בחלקו, אזי יש לו חומה והחומה של עשירות מעצור לכעסו כי הספע הגשמי קשור לשקטו הרוחני ונמשך לו מסס האריכות אפיס וכניסת כעס. ולפעמים בשמתגבר בכעסו/ו¹⁴) מנתק את הספע הגשמי מהרוחני, ומקלקל החומה של עשירות, נמצא שהכעס מזיק לעשירות/ו¹⁵).

וכשהיצר מסית לאדם שיכעוס, ידע שבזאת השעה ישפיעו לו מלמעלה איזה סך ממון,

והיצר רוצה לקלקל זאת ההשפעה/ו¹⁶.

ועיקר שמירת השם שמירת הנפש, אינו אלא שישמור מכעס. כי הכעס פוגם בנפשו [17] נפשו לייקא כי הכעס צא מהכזד כמזואר בתורה נו עפ"י גמ' זרכות סא: והכזד מלא דס הוא משכן לנפש כי הדס הוא הנפש לכן ע"י הכעס פוגם זנפשו לייקא, בבחי' (איוב יח) טורף נפשו באפו וכנ"ל עפ"י ספר הלקוטים על פסוק זה, אמנס ע"י הפגס זנפס נפגמות גס הרוח ונשמה כמזואר זכמ"ז על זה ח"צ דף קפז: אבל כששומר א"ע מכעס, ומגדיל החומה של עשירות, ובזה מגדיל נפשו ושמו, אזי כל הנפשות תאבים להכלל בנפשו כי העשירות היא ששח בחלקו ונותן ללחכים זעין יפה ונעשה להזהב ותאוויס הכל להכלל זו ועי"ז גלה נפשו כמזואר זלק"ה/ו¹⁸) דאי ללו הכי איך נותן הרי מזואר בתורה סט שנותן ממון כאלו נתן נפשו ול"כ הנותן מתנה מחסר ופוגס זנפשו ללא כנ"ל סהנתינה מסיפה להזהב והלהזהב מגדילה הנפש כמזואר בתורה סז.

¹² עיין תורה כז הון בחי' קול כחז"ל כבד את ה' מוהר"ן א"ת הונך אלא גרוך. וכן שמעתי מהריצ"ח על תורה יט שיעור ד' בלשה"ק האריך בזה ואמר שהר"ן רומז לנר"ן נ' אות ראשונה מנפש ו' אמצעית מרוח ה' אחרונה מנשמה.

¹³ כמזואר בתורה נו כבד כועס. והמליצה בזה לשון בני אדם שהדם עלה לו לראש היינו שהכבד נעשה מנהיג וזהו עיר פרוצה עד כדי שהאוייב נעשה בה למנהיג.

¹⁴ שפע כפול הנזכר לעיל בתורה נח אות ד' והוא הממון דקדושה המבואר בתורה כג שצריך קמ קלין כדי להוליד אותו

¹⁵ עיין לעיל מתורה כג שלהיות קשור לשרש הממון ששם הוא אור צח זה ע"י תיקון הברית, וידוע שפגם הברית הוא פגם הדעת גורם לכעס (עיין שיחות הר"ן סימן רמט מעשה בת"ח כעסן שרבינו אמר שהסיבה היא בגלל שנכשל במעשה ער והקב"ה קראו רע ובזהר ח"א נו. מדייק מדוע רע ולא רשע כי עבירה זו גורמת להיות רע וכעסן דייקא. עוד עיין תורה ו' שעיקר התשובה היא ידם וישתוק למחפריו דהיינו תיקון הכעס ובסוף תורה פז תנינא כתב שזה תיקון הברית. ונראה דהכי נמי יש ראייה מהנ"ל שכעס נקרא רעה וכן פגם הברית נקרא רע כנ"ל בראשית לח ז' ויהי ער וכו' רע בעיני ה' וכמבואר בזהר ח"א דף קפו:) ונראה שעל כן הכעס מפריד את הממון הגשמי ומשרשו ברוחניות. ועי"ז מאבד הממון את סגולת החומה שלו. (ענין פגה"ב וכעס עיין ר' צדוק צדקת הצדיק אות קיז שהם שני הפכים עשו וישמעאל לכן יוסף וזרעו שקל להם יותר תיקון הברית קשה להם יותר במדת הכעס ע"ש)

¹⁶ עיין ספר עצות ישראל – ערך כעס אות א. ידוע ומבאר במקום אחר, כי כעס מזיק לעשירות, אף על פי שאנו רואים כמה עשירים, שהם כעסנים, ואף על פי כן יש להם עשירות גדול, ובפרט העבדים, שמלאים כעס ורציחה, ואף על פי כן כל העשירות אצלם, אך באמת עקר העשירות הוא עשירות דקדושה (עין פנים) ולעשירות כזה אי אפשר לזכות כי אם על ידי כבישת כעס דיקא. (הלכות פורים, הלכה ו', אות א):

אות ב. עקר יגיעת וטרדת הפרנסה בא על ידי שטות וחסרון הדעת, הבא על ידי כעס, בחינת: כל הכועס – חכמתו מסתלקת וכו', כי הכעס הוא בחינת פגם אכילת עץ הדעת, שדרשו עליו רבותינו זכרונם לברכה: אויל ביום יודע כעסו, ועל ידי זה נגזר עליו: בעצבון תאכלנה וגו', בזעת אפרך תאכל לחם וכו'. (הלכות הרשאה, הלכה ד', אות טו טז):

¹⁷ בתורה סח כתב להפך – וע"כ הבעל דבר כשרואה שמשתלשל ויורד שפע לאדם שיהיה לו ממון, אזי יורד ומזמין לו כעס, ועושה לו מבחי' ההשפעה וההשתלשלות שיוורד אליו שיהיה לו ממון, עושה לו ממנו כעס

¹⁸ וזהו ח"ב דף קפב. ושערי קדושה למהר"ן ח"ב שער ד'. ולקמן סוף תורה סח וספר הלקוטים להאריז"ל זאת הברכה פ"א

¹⁹ הענין מבואר בלק"ה מתנה א' – ע"פ דברי רבינו נ"י שכל הנפשות שרשם בעשירות. ובשביל זה הגזול את חבריו כאלו נוטל את נפשו ונפש בניו ובנותיו כי הם תלויים בעשירות ע"ש במאמר גזילה (סי' סט). והנה לפי זה ה' ראוי שיאסר באיסור גדול גם ליתן לחבירו מתנה מרצונו מאחר שהנפש תלויה בהממון ואיך יהי' האדם רשאי ליתן לחבירו ממנו הלא הוא נוטל את נפשו של עצמו. אך באמת הנה עיקר מעלת העשירות הוא שמגדל השם והנפש כי השם הוא הנפש ואזי הכל תאיבים להדבק בנפשו. ועיקר הוא שעשירות הוא חומה לשמור מכעס, שעל ידו טורף נפשו באפו ח"ו כי הכעס היפך העשירות, עיין כל זה היטב תורה נט אות ו'. וע"כ אדרבא זה עיקר מעלת העשירות שירחיב ידו ויתן מתנות לעניים, ואפילו לעשירים ברצון טוב כדי לקנות אהבה וריעות עם נפשות רבים בבחי' ואוהבי עשיר רבים בבחי' וכל הרע לאיש מתן. ואזי יגדל שמו ונפשו מאד ע"י האהבה והכללות שנכלל עם רבים שאוהבים אותו ודבקים בו ע"י מתנת ידו הטובה. וכמוכא שם שעיקר גדול השם והנפש הוא שרבים יהי' תאיבים אליו כדי שיוכל לגייר גרים ע"ש, וזה ע"י מתנת ידו כנ"ל וכ"ש (משלי י"ח) מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ירחנו ופרש"י שיש לו שם שהוא עשיר ונדיב. נמצא שע"י המתנות יגדל השם שהוא הנפש. וכל זה עיקר דוקא ע"י האהבה והרצון שנותן ברצון טוב, שאזי אף שמחסר ממנו שהוא חסרון הנפש, על כל זה אדרבא על ידי האהבה והרצון יגדל שמו ונפשו כי הכל תאיבים לו ואוהבים אותו כנ"ל וכ"ש רבינו גם במ"א שעיקר מעלת נתינת הצדקה שע"י קונה לו רעים ואוהבים, ע"ש היטב בתורה יז, ע"ש.

וע"כ בבחי' זו אפילו כשנותן מתנה קונה לו אוהבים ונגדל שמו ונפשו כנ"ל. וכן איתא בדברי רבינו נ"י במ"א (בסי' סז) שאהבה הוא מגדל הנפש ע"ש. וזה עיקר מעלת העשירות ששומר מכעס שהוא רוגז ושנאה אבל העשירות הוא בחי' אהבה ורצון היפך הכעס. נמצא כשנותן מתנות אדרבא זה עיקר מעלת העשירות שהוא אהבה ורצון כנ"ל. וזה שארז"ל נותן בעין יפה נותן כי בודאי הנותן מתנה הוא בעין יפה וברצון טוב מאד כי בלא זה לא הי' יכול ליתן כלל כי הי' מחסר את נפשו וכאלו הורג א"ע ח"ו. ועיקר תיקון המתנה הוא האהבה והרצון כנ"ל.

כי כל הנפשות שרשם בעשירות^{טו} וזה אפשר ללמוד מגודל התאוה לממון^{טז}, בבחי' (דברים כד)/ס"א ואליו הוא נושא את נפשו וע"פ שהפסוק מדבר מעני דייקא רבנו לומד לעניין שרש הנפש, של כל אדם שהוא צממון דהיינו צעזעירות, ולכן מי שמגדיל נפשו ע"י עשירות כל הנפשות תאוים להכלל בצנפון.

בשביל זה שהנפש שרשה צממון וחלקי נפשו שטרם על הצממון מלוכזים צממון^{טז} לכן הגוזל ממון ישראל כאלו גוזל את נפשו/ס"ו (ב"ק קיט)/ס"ו כי מנתק אותו משרשו, בבחי' (משלי כב) [ס"ה] וקבע את קובעיהם נפש/ס"ו קבע לשון גזל, ופירוש הפסוק שהקב"ה יגזול נפשו של גזלן, וכיון שמדתו ית' להעניש מדה כנגד מדה, למדנו שהגזלן כמו גזל נפש לכן ענשו לגזול ממנו את נפשו.

בשביל זה הכל תאיבים^{טז} לקרב את עצמו לעשיר/ס"ו, כי שם שרש^{טז} נפשם. נמצא זה שזכה להעמיד תלמידים חכמים, וזכה על ידי זה וע"י שצנץ כעסו ונעשה עשיר שיכלול^{טז} בנפשו נפשות של רבים, בוודאי זה טוב מבנים ובנות [ע"א]. כי בנים ובנות הם מועטים, ואלו הם מרובים. וכולם מקבלים חיות ממנו, וכאלו ילדם כמצואר צגמ' [ע"ב] שהמלמד צן חזירו תורה כאלו ילד אותו עיין תורה ז' תנינא אות ד':

וזה"פ מה שאמר הקב"ה לחזרהם כשלוה עליו לעזוז את חזן וללכת להארץ (בראשית יב) כך מארץ וכו' ואברכך ואגדלה שמך, ופרש"י ואברכך בממון. כי עיקר גידול השם והנפש הוא ע"י עשירות כנ"ל ולפי הג"ל זכה זה היתה צחי' פיוס שאע"פ שגולה למקום שלא מכירים אותו נמצא שצנץ לא יוכל לקרב רחוקים כמו שעשה צחן כמ"ס את הנפש אשר עשו צחן, אעפ"כ הקב"ה יגדל את נפשו עד שהכל יהיו תלמידים להכלל בצנפון ויתקדשו אליו שיגייר אותם/ע"ב:

^{טו} עיין תורה סח ותורה טט. ועיין לק"ה חלב ודם א' ה' שהממון הוא בחי' מוחזן גבוהים מאד – בחי' רגלי חכמה עליונה לכן הם בחי' חיות כי החכמה תחיה ע"ש זה לשונו – ועל – בן (החלב) מתר במשא ומתן כנ"ל, כי החיות המלבש בחלב שהוא מבחינת מוחין, הינו מבחינת מדרגה אחרונה, מבחינת רגלין של המוח. כי החלב הוא מותר השמנים כנ"ל ומקומו בפליות ששם העצה שהם מבחינת רגלין של המוח, כי הפליות הם בחינת רגלין כמובא. ועל – בן אותו החיות של החלב כנ"ל הוא בחינת שפע חיות של ממון שהוא בחינת מוחין וידעת של הנפש. שהוא בחינת נוקבא, כמו שמדקדק בדברי רבנו, גרו יאיר (סימן טט). שכתב שהממון הוא שרש הנפש והשרש הוא בחינת המוחין, כי המוחין הם השרש והחיות של כל דבר, כמו שכתוב, "החכמה תחיה". נמצא, שהממון, שהוא שרש הנפש, הוא בחינת חיות. ומחזין של הנפש שהוא בחינת נוקבא והוא בא מבחינת רגלין של המדרגה שלמעלה ממנה, שהוא בחינת דבורא, שהוא בחינת מוחין, למדרגה שתחתיו, ששם בחינת הממון בבחינת ויברך ה' אתך לרגלי, כי בחינת רגלין של המדרגה שלמעלה, הוא שרש החיות בחינת מוחין של המדרגה שתחתיו. ועל – בן הממון שהוא בחינת רגלי המוחין כנ"ל, הוא שרש החיות של הנפש, דהיינו בחינת מוחין של הנפש. נמצא, שהחיות שבחלב שהוא מבחינת רגלי המוחין כנ"ל לעיל, הוא בחינת שפע של ממון, שהוא שרש הנפש, כנ"ל לעיל, והוא חיות גבה מאד כנ"ל:

^{טז} כמבואר בלקוטי הלכות חו"מ הלכות גבית מלוה הלכה א' – כי כל דבר שהאדם תאב לו והוא צריך לו ביותר, הנפש משרששת שם ביותר. ס"א דברים כד (טו) ביימו תתן שברו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליה הוא נשא את נפשו ולא יקרא עליה אל ידוד והיה קר חטא: כ"ב כמבואר בתורה מו תנינא שאליו הוא נושא את נפש הכוונה כי הטרחה שאדם עושה להשיג ממון כל כוחות הנפש האלה שמוציא בשביל הממון הם נשארים טמונים בממון כי אל הממון הוא נושא ומכניס את נפשו. כ"ג עיין תורה סט שם מבאר שגזול ע"ז את בניו שהם מבחי' הממון שהוא מאור נפשה של אשתו ויכול ע"ז גם לגזול את אשתו שתמשך אחרי הגזול.

^{טז} בבא קמא קיט. – א"ר יוחנן: כל הגוזל את חבירו שוה פרוטה – כאילו נוטל נשמתו ממנו, שנאמר: כן ארחות כל בוצע בוצע את נפש בעליו יקח, ואומר: (ירמיהו ה') ואכל קצירך ולחמך... בניך ובנותיך, ואומר: (זיאל ד') מחמס בני יהודה אשר שפכו דם נקי בארצם, ואומר: +שמואל ב' כ"א+ אל שאול ואל בית הדמים על אשר המית את הגבעונים. מאי ואומר וכ"ת, נפש דידיה, אבל נפש בניו ובנותיו לא, ת"ש: בשר בניו ובנותיו; וב"ת, הני מילי היבא דלא יהיב דמי, אבל היבא דיהיב דמי לא, ת"ש: מחמס בני יהודה אשר שפכו דם נקי (בארצכם) ובארצם; וב"ת, ה"מ היבא דקעביד בידים, אבל גרמא לא, ת"ש: אל שאול ואל בית הדמים [על] אשר המית את הגבעונים, וכי היכן מצינו שהרג שאול את הגבעונים? אלא מתוך שהרג נוב עיר הכהנים שהיו מספיקין להן מים ומזון, מעלה עליו הכתוב כאילו הרגן.

^{טז} צ"ע כי בגמ' נדרש מפסוק אחר ואילו מפסוק זה דרשו שהקב"ה לוקח נפש ונחלקו אי דגולן או דנגול ^{טז} פסוק זה מביאה גמ' שם במימרא שלפני כן – (איוב כ"ז) כי מה תקות חנף כי יבצע כי ישל אלוה נפשו – רב הווא ורב חסדא, חד אמר: הקב"ה יקל נפשו דנגול, וחי'א: נפשו של גולן. מ"ד נפשו של גולן, אבל נפשו של נגול, דכתיב: +משלי א'+ כן ארחות כל בוצע בוצע את נפש בעליו יקח; מ"ד נפשו של גולן, דכתיב: +משלי כ"ב+ אל תגזול דל כי דל הוא ואל תדכא עני בשער, כי ד' יריב ריבם וקבע את קובעיהם נפש ה' גזול את נפש הגזול, ואיך נמי הכתיב: נפש בעליו יקחו מאי בעליו? בעליו דהשתא דהיינו הגזול. ואיך נמי הכתיב: וקבע את קובעיהם נפש! מה טעם קאמר, מה טעם וקבע את קובעיהם? משום דקבעי נפש.

^{טז} דפיר' ותורלד-תאיבים, ותורלד-תאיבים

^{טז} עיין תורה סח שכתב כי (משלי יד) "אוהבי עשיר רבים" ואע"פ שרש"י פירש שם שאוהבים אותו בגלל הממון הגשמי אבל רבינו לומד שנמשכים אל שרש הממון שהוא שרש נפשותם

^{טז} מתוצו - שורש

^{טז} גם דפיר' ותורלד - שיכלול, ותורלד - שיכלול

^{טז} לשה"כ ישעיהו נו ה'

^{טז} עיין לקמן תורה ז' תנינא אות ד' ועיין סנהדרין יט: עה"פ אלה תולדות אהרן ומשה וילקוט שמעוני עה"ת רמז תרפח

^{טז} עיין תפארת יהונתן (אייבשיץ) על הפסוק את הנפש אשר עשו בחרן שכתב דווקא בחרן אבל בארץ היו ז' עממין דכתיב הם לא תחיה כל נשמה. וצ"ע אי"ב האבות שמבואר לקמן שגיירו גרים היכו גיירו אם לא בארץ.

כאן מצאנו רבנו עניין המשפט הג"ל בצופן קלח שונה^{ע"ז} דהיינו שמצאנו עוד פן במשפט כי לעיל באר שהמשפט הוא ששופט עצמו כדי להיזהר ולשרוף הרע שדבוק במקורב ואילו כאן מצאנו שהמשפט הוא כיצד ללמד את המקורב בצלחון צרורה שלא משתמעת לשני פנים כדי שלא יוכל הרע שצתלמיד להסיתו לפרש את הדברים פירוש רע. נמצא ששני סוגי המשפט הם זהירות מהרע שצתלמיד אלא שהראשון הוא כדי שלא יזיק למקורב והשני שלא יזיק למקורב^{ע"ה}

ובלק"ה גרים ג' יא/ש' מצאנו בחי' משפט שכולל את שניהם דהיינו שתחילת הקרוב הוא ריחוק שצריך לעמיד את הבעל תשובה בנסיון הריחוק וע"י העמידה בנסיון הזה מסיר ממנו הרעה רע והיינו שמכלכל דבריו במשפט גם בצופן שיתקבלו הדברים נכון כלב המתקרב וגם בצופן שיוסר הרע ממנו.

וכל זה נעשה ע"י כסא ומשפט הנ"ל כסא היינו עיגולא היכל הקודש דהיינו המקורב, ומשפט הוא כלב המקורב לשרוף הרע שדבוק במקורב, ועוד ששופט כיצד ללמד את המקורב בצופן שלא יוכל הרע הנ"ל להטעותו, כי ע"י שמכלכל דבריו במשפט, ע"י יכול ללמד לתלמידים חכמתו, ולא יזיק להם הרע הדבוק בהם שטיקרו הוא מדמה פגום שנגללו קשה למקורב להבין וללייר נכון את דברי החכמה ששומע. כי עיקר הלימוד של הרב לתלמיד תלוי בזה, **שיכלכל דבריו במשפט** [ע"ז], כמ"ש (אבות פ"א/ע"ה) חכמים הזהירו בדבריהם/ע"ט פי' רע"ז שלא תניחו מקום לטעות בדבריהם וכו', וישתו התלמידים הבאים את דבריהם

^ע וכן מצאתי בלק"ה גרים ג' אות כו

^ע עיין לעיל סוף אות א' שהמשפט על ידו נעשה אש ששורף לא רק את הרע הרוצה להתדבק במקורב אלא גם היכל הקודש מקבל מהאש הזוה לשרוף את הרע הדבוק בו.

^ע ליקוטי הלבכות י"ד - גרים הלכה ג יא) וזהו בחינת מה שאומרים להג"ר הבא להתגיר, מה ראית שפאת להתגיר? אי אפוא יודע שישפאל בזה הזמן דוויים וסחופים וכו'. כי מתחלה ההכרח לרחק אותו קצת. ובה שמוכין אותו ומרחקין אותו קצת ומרמזין לו שאינו פדאי להתקרב אצלנו. ואינו פשהוא מרצה אף - על - פי - כן ואמר יודע אני ואיני פדאי בזה נכנע הרע שלו ונפרד מפניו. בבחינת (רות א) ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה. ערפה הוא בחינת הרע הרוצה להתאחו בהגר צדק, בחינת רות שזה הרע נפרד על - ידי ההתרחקות שרוצין לרחק את הגר בתחלה, כי זה ההתרחקות הוא בחינת פטישא שמוכשטין לה, כמוכא בזהר הקדוש, אפוא דלא סליק בה נהורא דנשמטא מבטשין לה. כי על - ידי שרוצין לדחותו ולרחקו והוא דוחק עצמו ומכריח עצמו להתקרב אף - על - פי דלא סליק אותו בזה הוא מבטש ומכניע הרע שנגאחו בו. וזה בעצמו הוא בחינת משפט הנ"ל שזה המקורב גרים או בעלי תשובה הוא מכלכל דבריו במשפט ומתחיל לרחקו בתחלה, שזהו בחינת דין ומשפט שהוא שופט אותו שאינו ראוי להתקרב ומדחה אותו ומראה לו ההתרחקות ואם הוא חזק בדעתו ואומר אף - על - פי - כן ואיני פדאי פבר קבל את דינו ומשפטו על - ידי שעמד בנסיון הזה של ההתרחקות. ועל - ידי זה נכנע ונפרד ממנו הרע שלו ואינו כנ"ל. וזהו בחינת מה שצדיקי אמת נוהגין לפעמים לרחק איזה אדם בתחלה כל זה הוא בשביל נסיון לטובתו, כי ההתרחקות הוא תכלית ההתקרבות. בבחינת שלום לרחוק ולקרוב, כי אי אפשר לקרב הרחוקים כי אם על - ידי שיעמדי בנסיון של ההתרחקות שעל - ידי זה נכנע הרע שלהם כנ"ל,

^ע * תהלים קיב ה'

^ע משנה אבות פ"א (יא) אבטליון אומר, חכמים, הזהירו בדבריהם, שמא תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים, וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו, ונמצא שם שמים מתחלל:

תפארת ישראל [מא] חכמים הזהירו בדבריהם וכו' - ד"ת נמשלים ליון, כמ"ש ושתו בין מסכתי [משלי ט' פ"ה], והדברים שבהם יסבירו העניינים העמוקים, הם כמים שימוגו בהם היין החזק שיהיה ראוי לשתייה, לכן הזהיר פה לרבותיהם של ישראל, שיהוהו מלומר מלתא דמשומע לתרי אפי, שמא תגלי למקום שאפיקורסות גוברת, שעם מימי ראש ולענה שלהן יאירסו ייניכם, לפרש דבריהם בניטייה למינות, וישתו התלמידים הבאים אחריכם, שיטעו באפיקורסת, ותמות נשמתם, ובני העולם יתלו סרחון אלה הגמדים בבם, שיחשבו שמכם למדו כן, ונמצא ש"ש מתחלל:

צ"ע הכוונה למה תלה בגלות של הרב ולא בגלות של התלמיד שילמד לאחריהם את דברי הרב כמו ששמע אותם במשמעות כפולה. עיין תויו"ט שמקשה על הרע"ב שהדוגמא שהביא היא שטעו התלמידים ולא תלמידי התלמידים כדמשמע בלשון הבאים אחריכם ועי"ש שמביא גרסת אבות דרבי נתן גם הגרסא שצדוק וביטוס שנו לתלמידיהם את דברי אנטיגנוס וטעו התלמידים וכו'.

^ע עיין תורה קלד - עבודה גדולה לומר תורה אפלו לחידי, כל - שפן לרבים. כי צריך להזהר מאד, שלא יאמר דבר שאינו ראוי לשכל המקבל. כי הוא בחינת נאוף, שמשליך טפי השכל באתר דלא אצטריך. ונקרא לבטלה, כי אינו מוליד אצלו פלום. ולפעמים נקרא נאוף ממש, שמוליד ומוציא פסול ופגום, הינו שהמקבל עושה על - ידי - זה דבר שאינו צריך לו לפי מדרגתו. ועל - פן על - ידי שאומר תורה, יוכל, חס ושלום, להתגבר עליו היצר בתאות נאוף. ועל פן צריך להזהר מאד בשאומר תורה ברבים, שדבוריו יתחלקו שלא ישמע כל אחד כי אם מה שצריך לו, לא יותר. ואף שאומר בפני רבים לכלם בשוה, עם כל זה לא יכנס בלב כל אחד ואחד כי אם הנוגע לו, וצריך לו. וכמו שכתוב בזהר (יתרו דף סח): "וישמע יתרו" והלא פלא עלמא שמעו אלא יתרו שמע וכו' עין שם. וזהו זכאה מאן דמלל על אדנא דשמע' (זהר תצוה דף קפז). וזה שאמרו (סכה נב): כל הגדול מחברו, הינו שהוא גדול, ועל - ידי - זה אומר תורה, אינו יצרו גדול ממנו כנ"ל, כי יוכל להתגבר עליו היצר הרע בתאות נאוף כנ"ל, וצריך להשמר ולפלט דבריו כנ"ל:

ועיין תורה מז תנינא - סכנה גדולה לומר תורה, וצריך לזה יגיעה גדולה ואמנות יתרה, שיוכל לשקל בפלס דבריו, באפן שלא ישמע כל אחד ואחד מהשומעים כי - אם מה שצריך לו, לא יותר. ואף - על - פי שהכל שומעים כל התורה שאומר, עם כל זה לא ישמע כל אחד רק מה שצריך לבד. וכמוכא על פסוק "וישמע יתרו": ויהלא כל העולם שמעו, אלא יתרו שמע וכו' (זהר יתרו דף סח). כי רק שמיעת יתרו נחשב לשמיעה, שנכנס באוניו, ושמיעת כל העולם אינו נחשב לשמיעה כלל. ומי שאינו יכול לומר תורה בבחינה זו, אסור לו לומר תורה: כי כל אחד ואחד בשבא אל הצדיק לשמע תורה, בא עמו גם הרע שלו, דהינו הקלפות הנבראים על - ידי עברות, חס ושלום, והם הדוחקים את העולם ועושים בלבול ודחוק גדול בשעת אמירת התורה, כי הרע הנ"ל של כל אחד רוצה לבלבל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ו): 'האי דקרא דכלה מניהו', הינו מהרע של כל אחד ואחד, שהם הקלפות כנ"ל. ואלו הקלפות רוצים גם - כן לינק מן התורה, ויניקתם הוא רק מהמתורת, דהינו מה שאחד שומע יתרו ולמעלה ממחו והבנתו, זה בחינת מותרות, ומשם יניקתם. וזה בחינת רזי תורה שנגמסר לחיזונים, כי יניקתם רק מבחינת רזי תורה, דהינו ממה שהיא למעלה ממחו האדם, כל אחד לפי הבנתו:

זהבנה שגויה לפי נטית ליצם ע"י הרע הדבוק בו וכו', פשט המשנה בלשון הבאים אחריכם הכוונה אע"פ שאתם מלמדים לתלמידים הגונים שמא הם ילמדו את הדברים לתלמוד שיך צו רע ויפרש כפי נטית ליצם עיני תויו"ט פס. ולפי רבינו משמע שהתלמיד עצמו יכול לטעות בגלל הרע הדבוק בו כיון שצא מרחוק ממקום הקליפות. וכן משמע מהדוגמא שהביא הרע"ב – כמו שקרה לאנטיגנוס איש סוכו עם לודק ובייתוס תלמידיו שאמר להם אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס ואמרו הם אפשר פועל עושה מלאכה כל היום וטורח ולעבד אינו מקבל פרס. וילאו מן הדת הם ותלמידיהם ונקראים לדוקים ובייתוסים עד היום: .

וע"י הכבוד דהיינו היכל הכבוד שנתגדל, עי"ז נתגדל נפש המגדל את הכבוד דהיינו נפש המקרב רחוקים. כי הנפש בכבוד/י² (כמבואר באריכות בתורה לו), בבחי' דברי יעקב אבינו בצרכתו לשמעון ולוי לפני שפטר (בראשי' מט/א¹) בסודם אל תבא² נפשי וכו' צקהלם אל תחד כבודי, ומכפל הלשון מביא רבינו ראייה קשר הכבוד והנפש. ובשנתגדל שמו ונפשו, עי"ז כל הנפשות תאבים להכלל בנפשו ובשמו הנ"ל דהיינו שכל שפשו גדולה יותר כך היא קרש ליותר נפשות ויותר נפשות תאבים להכלל בה:

עתה ירמוז שאת הכח לקרב רחוקים מקבלים מהאבות ואע"פ שלא נזכרו כאן האבות נראה כוונת רבינו לרמוז למבואר בתורה נח שנאמרה יחד עם תורה זו פס צאות ה' נתבאר כיצד הלדיק ע"י שכלל צאבות מוסיף מעמלק את הנחשלים שנפלו בידו ומבאר פס עניין הקרוב רחוקים שהיא מדתם של האבות כל אחד בגוון המיוחד לו ועי"ז זוכה הלדיק לקיום הדעת ועי"ז מאיר בצבת וכאן מבואר שגם זיה בחי' קרוב רחוקים ופס מבאר שעי"ז הצבת מאירה לעולם תשובה מאהבה והינו קורב רחוקים מעולה יותר. ואולי אפ"ל שזה החילוק בין קרוב ע"י כשירי הדור שהם לריכים משפט האש להישמר מהרע של המקורב וגם כל כוחם לקרב עד כדי יראת החטא אבל הלדיק שהוא בחי' צבת צכותו לקרב עד כדי תשובה מאהבה. וז"פ, הפסוק (משלי יט/י³) בית והון נחלת אבות. כי בית והון, זה בחי' פסוק הנ"ל שהצטיח הש"י לשומרי צבת שאין להם צנים ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ופס וכו' /י⁴ דהיינו יד להמשיך חכמה מבית ה', ופס טוב שיהיו הנפשות הרחוקות מתאווים להכלל בנפשו ולהתקרב על ידו לאמונה הקדושה, כי צית היינו מעין החכמה והון היינו עשירות שהיא חומה. זה הכח לקרב רחוקים מקבל מאבות אברהם יצחק ויעקב/י⁵, כידוע שהאבות היו מגיירים גרים [י⁶], כ"ש גבי אברהם [י⁷] ואת הנפש אשר עשו [י⁸] כנ"ל בתחילת התורה, וכתוב [י⁹] וישב יעקב בארץ מגורי אביו ואית' במדרש (בראשית פ' פד [י¹⁰]/י¹¹) מלמד

² עיין סוף תורה לו שמבאר עפ"ז ביצד אפשר ע"י כבוד להחזיר לזקן ששכח תלמודו את התורה וכן לגלות בבני עם הארץ את התורה הטמונה בהם. ונ"ל הביאור בזה מדוע שרש הנפש בכבוד כי בריאת העולם היתה לגלות כבודו ית' כמ"ש לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו וכבוד בהכרח הוא שיבוא מזולתו כי א"א לכבוד את עצמו לכן ברא הקב"ה מדת המלכות שהיא בחי' זולתו (ברא דייקא לשון חיתוך ממנו כמו לברא את היער) וכו"ל שעיקר הכבוד הוא דייקא מהרחוקים ביותר בבחי' כד אתי יתרו וכו', ונפשות ישראל הם מספירת המלכות שנבראו על מנת לגלות כבודו ית' בעולם. נמצא שעיקר בריאת הנפשות הוא מחמת הכבוד שרצה שיתגלה, דהיינו שהכבוד הוא סיבת בריאת הנפש דהיינו שהכבוד שרש הנפש.

³ בראשית מט (ו) בְּסֹדֶם אֶל תָּבֵא נַפְשִׁי בְּקִהְלֶם אֶל תַּחַד כְּבֹדִי כִּי בְּאֶפְסֵי הָרְגוּ אִישׁ וּבְרַצְנָם עָקְרוּ שׂוֹר:

⁴ דפ"ר תנא, מתרצו - תבוא

⁵ משלי יט (יד) בֵּית וְהוֹן נַחֲלַת אֲבוֹת וּמִיָּדוֹד אִשָּׁה מְשַׁקֶּלֶת:

תרגום יונתן (יד) ביתא ומולא ויריתתא הוא דאבהן ומן אלהא מתמטרא אתתא לגברא:

⁶ פ"צ מדוע כתב וכו' שכוונתו להמשך ואילו כאן בית והון הם ביתי וחומותי.

מאיך צ"ע הרי בית וחומה הם לא הקרוב רחוקים עצמו אלא רק המכשיר לזה, כי בית הוא מקור החכמה שמלמד לרחוק וחומה היא שמירה על הנפש דהיינו על השם שעל ידו השם מתאווים להתקרב על ידו להש"י. וא"כ לכאורה יותר היה מכון לומר יד ושם נחלת אבות. ואולי לזה כיוון במה שכתב וכו' לומר שביתי וחומותי היינו המכשיר ליד ושם שרמוזו בתיבת וכו'.

⁷ פ"ע היכן נרמז אבות לעיל שמצא להם כאן רמז בפסוק. ונ"ל שכאן רומז לתורה נח שנאמרה יחד עם תורה זו עי"ש אות ה' שהכח להלחם בעמלק ולהוציא ממנו את הנחשלים שנפלו בידו זה ע"י ההתכללות באבות שכוונתו היה בעניין זה של קרוב רחוקים בכלליות ולכל אחד מדה מיוחדת בזה כמבואר שם עי"ש.

⁸ עיין לעיל בסוף תורה נו בסוף הגהת מוהר"ת שם כתב שכאן מחק רבינו כמה תיבות.

⁹ בראשית יב ה'

¹⁰ אבות דרבי נתן נוסח ב' פרק כו, סנהדרין צט: ספרי דברים לב, בראשית רבה פד ד', ועוד רבים

¹¹ * שם לו א'

¹² בראשית רבה פרשה פד פסקא ד'

¹³ מדרש רבה בראשית פרשה פד פסקא ד ד"א וישב יעקב וגו' אברהם גייר גיורים הה"ד (בראשית יב) ויקח אברם את שרי אשתו א"ר אלעזר בשם ר' יוסי זין זימרא אם מתכנסין כל באי העולם לבראות אפילו יתוש אחד אינן יכולין ואת אומר ואת הנפש אשר עשו בחרן אלא אלו הגרים שגיייר אותם אברהם ולמה אמר עשו ולא אמר גיירו ללמדך שכל מי שהוא מקרב את הגר כאלו בראו תאמר אברהם היה מגייר ושרה לא היתה מגיירת תלמוד לומר ואת הנפש אשר עשו בחרן אשר עשה אין כתיב כאן אלא אשר עשו א"ר חוניא אברהם היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים ומה ת"ל אשר עשו אלא מלמד שהיה אברהם אבינו מכניסן לתוך ביתו ומאכילן ומשקן ומקרבן ומכניסן תחת כנפי השכינה יעקב גייר גיורים דכתיב ויאמר יעקב אל ביתו וגו' ויתנו אל יעקב וגו' ביצחק לא שמענו והיכן שמענו רבי יצחק ותאני לה משום רבי הושעיא רבה בשם ר' יהודה בר סימון כאן כתיב וישב יעקב בארץ מגורי אביו מאי מגורי אביו:

טרוטות רמו לקלוקל העינים. זה בחי' קלקול שבת שהיא בחי' עין, כי שבת אוחיות ט' צת ורומז לזחי' עין כי שין, בחי' תלת גוונא דעינא דהיינו ג' גוונים שז' צעין/ק"ו. בת, בחי' בת עין דהיינו השחור צעין וקונא שבעין [ק"ו]/ק"ו. לכן עיניהם טרוטות רומז על בחי' קלקול החומה ובית הנ"ל חומה הינו כזיפת הכעס וצית הוא מעין החכמה מצית ה' ילא כנ"ל, שהם בחי' עינים/ק"ו.

צית דהינו בחי' חכמה הוא בחי' עין כי עין על שם החכמה נאמר, כ"ש צאלס וחיה אחר החטא (בראשי' ג) ותפקחנה עיני שניהם [ק"ו] ופרש"י על סס החכמה נאמר/ק"ו.

וגם חומה דהיינו החומה השומרת על הנפש שלא תסתלק מחמת הכעס היא בחי' עין כי ועל הנפש נאמר (קהלת ו')/ק"ו טוב מראה עינים מהלך נפש נמאל שמראה עינים שומר על הנפש כמו חומה.

וזו דהיינו קלקול השבת הוא בחי' פגם הכעס, בחי' (תהלים ו')/ק"ו עששה מכעס עיני, דהיינו שנגלל הכעס עששה ונתקלקלה העין, דהיינו שבעס צא ע"י קלקול השבת שהיא בחי' עין כנ"ל, כי כשהרע מתגבר על המשפט אזי נעשה כעס, כי עיקר הרע שמיציא הרחוק שמתקרב הוא מלת הכעס וכמזואר צלק"ה פורים ו' ו' ק"ו.

וזו דהיינו מראה עינים הוא בחי' עשירות/ק"ו, בחי' הכחוש (קהלת ה')/ק"ו ברבות הטובה רבו אוכלי' ומה כשרון לבעלי' כ"א ראות עיניו פשט הפסוק מדבר מעבודת ה' כפרש"י סס ורצינו לרוש לעניין שלו שצרכות הטובה הינו עשירות ועיקר הכשרון שזה הוא שעל ידה זוכה לראות עינים דהיינו שנתפחות עיניו לראות טובת הש"י.

ק"ו מתצו – התרמודיין (גרסת הגמרות שלנו מן התרמודים)

ק"ו ע"ש בגמ' שזו דעת רבי יוחנן וסביא שחולקים על עדות רבי דוסא בן הרכינס ששמע מחגי הנביא שכן מקבלים. וגם בדעת רבי יוחנן אמורי ניהו וגם מ"ד שאוסר מטעם ממוזרים זה רק למ"ד גוי הבא על ישראלית בנה ממזר, ואין הלכה כמותו.

ק"ו יבמות דף טו. – (אמר רבי דוסא בן הרכינס) מעיד אני עלי שמים וארץ שעל מדוכה זו ישב חגי הנביא ואמר שלשה דברים צרת הבת אטורה עמו ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית ומקבלים גרים מן הקרדויין ומן התרמודים תנא כשנכנסו נכנסו בפתח אחד כשיצאו יצאו בשלשה פתחים פגע בו בר"ע אקשי ליה ואוקמיה אמר לו אתה הוא עקיבא ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו אשריך שובית לשם ועדיין לא הגעת לרועי בקר אמר לו רבי עקיבא ואפילו לרועי צאן עמו ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית דאמר מר הרבה כרכים כבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל וקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא והניחום כדי שיסמכו עליהן עניים בשביעית ומקבלים גרים מן הקרדויים והתרמודים איני והא תני רמי בר יחזקאל אין מקבלים גרים מן הקרדויים אמר רב אשי קרתויים אתמר כדאמרי אינשי קרתויים פסולים ואיבא דאמרי תני רמי בר יחזקאל אין מקבלים גרים מן הקרתויים מאי לאו היינו קרתויים היינו קרדויים אמר רב אשי לא קרתויי לחוד וקרדויי לחוד כדאמרי אינשי קרתויי פסילי רבי יוחנן וסביא דאמרי תרויהו אין מקבלים גרים מן התרמודים ומי אמר רבי יוחנן הכי והתנן כל הכתמים הבאים מן הרקם טהורים ורבי יהודה מטמא מפני שהם גרים וטועים מבין העובדי כוכבים טהורים והוינן בה [דף טז]. קפסיק ותני מבין העובדי כוכבים ואפילו מן תרמוד ואתמר רבי יוחנן זאת אומרת מקבלין גרים מתרמוד וכי תימא זאת ולא ס"ל והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה אמוראי ניהו ואליבא דרבי יוחנן. מתרמוד מאי טעמא לא פליגי בה רבי יוחנן וסביא חד אמר משום עבדי שלמה וחד אמר משום בנות ירושלים בשלמא למ"ד משום עבדי שלמה קסבר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר אלא למ"ד משום בנות ירושלים מאי היא פליגי בה רב יוסף ורבנן ותרויהו משמיה דרבה בר בר חנה חד אמר תריסר אלפי גברי ושיתא אלפי קשתויי וחד אמר תריסר אלפי גברי ומנייהו שיתא אלפי קשתויי בשעה שנכנסו עובדי כוכבים להיכל הכל נפנו על כסף וזהב והם נפנו על בנות ירושלים שנאמר נשים בציון ענו בתולות בערי יהודה.

א"כ צ"ע הרי רבי דוסא ב"ה העיד בשם חגי הנביא שמקבלים גרים מתרמוד ואפילו רבי יוחנן שאמר שאין מקבלים זה מחלוקת בין תלמודי דבריו ולמה אומר רבינו בפשטות שאין מקבלים מהם גרים

ק"ו כמבואר בתיקון ע' לקמן שהגוונין הם לכן אדם ירוק והם כנגד חג"ת והבת עין היא שחור כנגד המלכות.

ק"ו דף קכו:

ק"ו תיקוני זהר דף קכו: עיינין, בהון ואתה תחזה מכל העם, אנשי חיל בגוון חוור, יראי אלקים בגוון סומק, אנשי אמת בגוון ירוק, שונאי בצע בבת עין דאידיה אוכמא, ודא רזא דשבת, ש' תלת ענפי תלת גוונין דעינא, ב"ת דשבת דא בת עין,

ק"ו צ"ע מדוע גם חומה היא בחי' עין ואולי כי רק ע"י חומה זוכה לעשירות שעל ידה מתאווין להכלל בנפשו ואזי מקבלים ממנו חכמה דהיינו בחי' עין.

ק"ו * כמו שפרש"י שם

ק"ו ועיין זוהר בראשית לו. דברי רבי יוסי לרבי יהודה ובמתוק מדבש שם ובדף לו: דברי רבי חייא – מבואר שתחילה כתוב ותרא האשה שראתה והשיגה את מדת המלכות הנקראת אשה אבל מה שכתוב אח"כ ותפקחנה עיני שניהם היינו שהבינו בעינינו עוה"ז ובתאוותינו וידעו כי ערומים הם.

ק"ו קהלת ו' (ט) טוב מראה עינים מהלך נפש גם זה הקבל ורעות רוח:

ק"ו תהילים פרק ו' (ח) עששה מפעס עיני עתקה בקל צוררתי:

רש"י (ח) עששה – לשון עששית עין שמאורה כהה ודומה לו כאלו הוא רואה דרך זכוכית שכנגד עיניו ומנחם פירשו לשון רקבון כמו (תהלים לא) ועצמי עששו וכן כל לשון עש. עתקה – נתישנה ונודקנה עיני בכהיית אור ומנחם חבירו עם ויעתק משם ההרה (בראשית יב). בכל צוררי – בשביל צרות שמצירין לי:

ק"ו ליקוטי הלכות אורח – הלכות פורים הלכה ו' – ועקר הכניעת הרע של הנפשות הוא לבל הפעס והחמה מהם (כמובין בסוף התורה הנ"ל), שתקון החמה, שהוא בחינת שם שהוא על – ידי תקון הפעס, זהו בעצמו בחינת בטול הרע מבחינת פסא משפט הנ"ל, מבחינת עיגולא וכי, עין שם היטב ותבין.

ק"ו אולי אפשר לרמוז כי עני חשוב כמת ועיור חשוב כמת נמצא עשירות וראיה בעינים שתיהן בחי' חיות

ק"ו קהלת ה' (ז) ברבות הטובה רבו אוכליה ומה בשרון לבעליה פי אם ראית וקרי – ראיתו עיניו:

ושאלו את ק"ה הלל הנשיא, מפני מה עיניה' טרוטות. היינו מדוע מקולקלין כל הבחינות עיינין הנ"ל, כשמקרבין את שאינן ראויין לקרבן, כגון התרמודיים/ק"ה. והשיב ק"ה הלל, מפני שדרין בין החולות. היינו שאלו הרשעים, הצלחתן כ"כ חזק, עד שאין יכולת בכח המשפט להכניע רשעתן. וזה עמנו הלל דכריו כלסון חולות כי חולות לסון יחילו שחוא לסון הכלחת הרשע כמ"ש (תהלים י')/ק"ה יחילו דרכיו בכל עת מרום משפטיך מנגדו. וזה בין החולות, בחי' יחילו, בחי' הצלחתן, עד שאין משפט כנגדם. וזה ידוע שצריך משפט כנ"ל לסרוף הרע שלהם כדי שיהיה אפשר לקרנם, ומחמת שמרום משפט מנגדם אין המשפט מועיל לרע גדול כמו שלהם, עי"ז נעשה בחי' העיינין בקלקול : (ע"כ לשון רבינו ז"ל) :

קבא(תלת נפקין מחד שבסי' נח, וזאת התורה של ההיכל הקודש, שניהם נאמרו כאחד בתורה אחת, על פסוק [קכב] אשרי העם יודעי תרועה/קכג. אך אח"כ כשכתבם חלקם לשני תורות. וכשקבלתי מאתו תורות אלו בכתב, אמר לי חלקתים לשנים. והבנתי שהיה לו כוונה בזה, וה' יודע כוונתו) : קכד

ק"ה בדפוס-הילל

ק"ה עיין סוף תורה נח וגם כאן יש להקשות דמשמע שהשואל ידע הרבה מאד מהמבואר כאן בתורה דהיינו שחומה ובית בחי' עינים ומתקלקל כשמקרבים את הרשעים, רק לא ידע למה מתקלקל העין.

ק"ה גם בדפוס-הילל, ומתרו-הילל

ק"ה תהילים י' (ד) רשע כגבה אפו כל ידרש אין אלהים כל מזמותיו: (ה) יחילו דרכו בכל עת מרום משפטיך מנגדו כל צורריו יפיה בהם: פרש"י - (ה) יחילו - יצליחו ודומה לו (איוב כ) על כן לא יחיל טובו, וי"מ יחילו כמו (שמואל ב' ג) יחולו על ראש יואב. מרום משפטיך כנגדו - מסולקים ומרוחקי' משפטי יסורין ופורעניו' שלך מנגדו שאינם באים עליו. כל צורריו יפיה בהם - בהפחת רוח הוא מפיה בהם והם נופלים לפניו:

קבא הערת מוהר"ת בתקפא

קכב תהלים פט טז

קכג תהילים פט (טז) צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך: (טז) אשרי העם ידעי תרועה ידוד באור פניך יהלכו: קכד בדפוס-הילל כאן נדפסה תורה רח וכו' כניל בסוף תורה נח